

DILIGÈNCIA: Per fer constar que aquest Protocol ha estat aprovat inicialment per acord de Ple de Consell Comarcal en sessió de 10 de desembre de 2020.

El secretari,
Xavier Rodado Honorato

Protocol comarcal sobre violències sexuals i LGTBIfòbiques a l'espai públic i contextos d'oci

Consell Comarcal de L'Alt Penedès

CONSELL COMARCAL
ALT PENEDES

Finançat amb càrrec de als crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, relaciones con las Cortes e Igualdad a través de la Secretaría de Estado de Igualdad:

Generalitat
de Catalunya
**Agència Catalana
de la Joventut**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES
E IGUALDAD

Aquest protocol s'ha elaborat gràcies al Programa d'Assessorament a ens locals:
Protocols de prevenció de violències masclistes i sexuals en l'oci nocturn de l'Agència Catalana de la Joventut en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere."

Autoria:

Maria González Aran

[L'Associació de Drets Sexuals i Reproductius](#)

[Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats](#)

Amb la col·laboració de:

Consell Comarcal de l'Alt Penedès

Júlia Pascual Bordas i Andrea Colomer Cenzano - Agència Catalana de Joventut

Novembre, 2020

ÍNDEX

1. Presentació	4
1.1. Objectius	4
1.2. Característiques de la Comarca de l'Alt Penedès	5
2. Marc conceptual	8
3. Metodologia	13
4. Diagnosi	16
4.1. Identificant les violències masclistes als espais d'oci	19
4.2. Abordatge de les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals a l'Alt Penedès	32
5. Actuacions d'intervenció	52
6. Protocol d'actuació per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais d'oci nocturn de l'Alt Penedès	60
6.1. Què és el protocol per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais públics i festius?	60
6.2. Creació i composició del grup de treball pel seguiment del protocol	61
6.3. Aspectes contemplats en el protocol	61
6.4. Programació	62
6.5. Recursos a tenir en compte	63
6.6. Campanya de sensibilització entorn al protocol	64
6.7. Formació a agents clau	65
6.8. Tipus d'intervenció i circuit	66
6.9. Espais i mobilitat	77
7. Annex	78
7.1. Qüestionari sobre violències masclistes a espais públic i d'oci de l'Alt Penedès	78
7.2. Fitxa bàsica municipal	87
7.3. Entrevistes a membres d'entitats/col·lectius de l'Alt Penedès	88
7.4. Material formatiu	89

1. Presentació

1.1. Objectius

Des del Consell Comarcal es vol iniciar un debat que permeti construir conjuntament una línia de treball en relació a l'assetjament i les violències masclistes que es produeixen als espais públics i en contextos d'oci. Si bé hi ha municipis de la Comarca que ja han fet passes endavant en aquesta línia, aquesta serà la primera aproximació comarcal que es realitza. Així doncs, caldrà realitzar un esforç de reconeixement de la realitat del territori i iniciar accions amb la finalitat d'aconseguir amb el temps un canvi de model cultural i de socialització, passant d'un sistema patriarcal a un altre que resulti igualitari i inclusiu.

Cal treballar per aconseguir que els espais de socialització no estiguin condicionats per raó de sexe, orientació o identitat de gènere i així poder desnaturalitzar els comportaments més arrelats socialment que fonamenten el desenvolupament i la presència de les violències masclistes.

El camí és molt llarg, i per tant caldrà fer noves aproximacions a la temàtica, però per iniciar aquest recorregut ens plantejem un seguit d'objectius a treballar per aconseguir uns **espais públics i d'oci, lliures de violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques**.

Objectius generals

- Dotar a la comarca d'un instrument compartit i consensuat que permeti actuar davant d'assetjaments i violències sexuals i LGTBIfòbiques a l'espai públic i en contextos d'oci.
- Facilitar la intervenció coordinada i el treball en xarxa des de la proximitat i el coneixement.

Objectius específics

- Establir mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Consensuar circuits d'atenció clars en relació a les violències masclistes als espais d'oci nocturn, concretament en com les violències sexuals i LGTBIfòbiques.
- Fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista i les seves manifestacions en forma de violències sexuals en l'àmbit comunitari per part dels diversos agents interdisciplinaris, tot generant un discurs compartit i un model comú d'intervenció.
- Implicar activament les institucions del territori, organismes i agents socials rellevants per a l'abordatge de la problemàtica i per evitar la victimització secundària de les persones agredides.

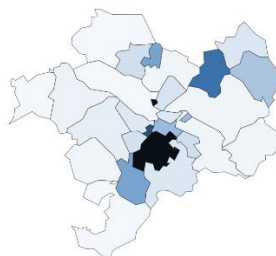
- Difondre el protocol entre els/les diferents agents de la comarca (càrrecs electes, personal tècnic i ciutadania) i donar-lo a conèixer com a eina d'ús arreu del territori.
- Identificar aquells aspectes que resulten de major rellevància per l'abordatge de situacions d'agressió i/o assetjament.
- Aportar models d'iniciatives útils que serveixin als ens locals per dirigir la seva estratègia en la lluita contra les violències sexuals.
- Abordar les violències sexuals des dels àmbits de la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació per tal de millorar la intervenció dels diferents agents del territori.

1.2. Característiques de la Comarca de l'Alt Penedès

L'Alt Penedès és una comarca de Catalunya semi-rural composta per 27 municipis, amb una superfície territorial de 592,7 km² i amb un total de 108.411 habitants (2019). La forma de govern és a través d'un Consell Comarcal, ens que protagonitza l'elaboració del present document. Es tracta d'una comarca amb una gran dispersió geogràfica, en la que la gran majoria de recursos estan concentrats en els quatre municipis amb major densitat de població: Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos i Gelida.

Alt Penedès a la Comunitat Autònoma de Catalunya. Font Idescat

Alt Penedès, municipis i densitat de població. Font Idescat

La capital de comarca és Vilafranca del Penedès essent el municipi amb major nombre d'habitants. A nivell de població, l'Alt Penedès és una comarca amb una gran diversitat, tal i com es mostra a la següent taula. Tanmateix, cal assenyalar com la major part de la població s'acumula a la zona central del territori, al voltant de la capital, tenint un caràcter més urbà que en els perímetres de la comarca.

Nom de l'ens	Població 2019
Avinyonet del Penedès	1.701
Les Cabanyes	964

Castellet i la Gornal	2.292
Castellví de la Marca	1.535
Font-rubí	1.327
Gelida	7.533
La Granada	2.157
Mediona	2.322
Olesa de Bonesvalls	1.810
Olèrdola	3.692
Pacs del Penedès	922
Pla del Penedès	1.256
Pontons	532
Puigdàlber	526
Sant Cugat Sesgarrigues	1.007
Sant Llorenç d'Hortons	2.413
Sant Martí Sarroca	3.264
Sant Pere de Riudebitlles	2.368
Sant Quintí de Mediona	2.254
Sant Sadurní d'Anoia	12.887
Santa Fe del Penedès	374
Santa Margarida i els Monjos	7.611
Subirats	3.044
Torrelavit	1.419
Torrelles de Foix	2.348
Vilafranca del Penedès	39.746
Vilobí del Penedès	1.107

Taula 1: Dades demogràfiques Alt Penedès. Font Idescat

Pel que fa a la població jove, col·lectiu en el que s'enfoca principalment el present document, representa un 19,7% del total de la població, distribuint-se de la següent manera en franges d'edat:

Edat	Homes	Dones	Total
11 anys	710	636	1.346
12 anys	679	643	1.322
13 anys	709	629	1.338
14 anys	688	649	1.337
15 anys	662	587	1.249
16 anys	605	611	1.216
17 anys	639	571	1.210

18 anys	603	577	1.180
19 anys	543	529	1.072
20 anys	538	531	1.069
21 anys	527	487	1.014
22 anys	474	490	964
23 anys	492	494	986
24 anys	497	484	981
25 anys	523	515	1.038
26 anys	507	481	988
27 anys	500	499	999
28 anys	467	517	984
29 anys	545	524	1.069
Total	10908	10454	21.362

Taula 2: Distribució de la població jove. Font Idescat

2. Marc conceptual

La violència sexual és una manifestació més d'entre d'altres que es donen dins del que s'entén com a violència masclista, la qual la llei catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril) defineix com *la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat*.

Val a dir que l'abordatge de les violències masclistes és quelcom que agafa embranzida a nivell europeu des del 2014 quan va entrar en vigor el Conveni d'Istanbul. Aquest és un mecanisme per *protegir, prevenir, perseguir i eliminar totes les formes de violència contra les dones*. El Conveni reconeix aquesta violència com una violació dels drets humans, i per tant fa als Estats Membres responsables si no responen de manera adequada a aquest tipus de violència. En el Conveni s'estableixen les obligacions dels Estats en matèria de prevenció, protecció i persecució judicial, i consagra l'obligació internacional dels Estats de Diligència Deguda per a *prevenir, investigar, castigar als que cometen el delictes, protegir a les víctimes i reparar els danys*.

Per altra banda, el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona (en anglès CEDAW) recull que la violència sexual suposa una violació dels drets humans a la llibertat, la integritat física i psíquica, el dret a no patir tracte cruel o degradant o el dret al més alt nivell de salut, entre altres.

També l'Organització Mundial de la Salut (OMS, 2011) es posiciona i defineix la violència sexual com *tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant la coacció per part d'una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball*. L'OMS també recull que *la violència sexual inclou actes que van des de l'assetjament verbal a la penetració forçada i una varietat de tipus de coacció, des de la pressió social i la intimidació per la força física* (OMS, 2013).

Finalment, a l'article 5 de la Llei catalana del dret de les dones a eradicar la violència masclista (Llei 5/2008 del 24 d'abril), fa la distinció entre assetjament sexual i agressió sexual:

Punt tercer (b). Assetjament sexual: el constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Punt quart (a). Agressions sexuals: consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

Un cop establertes aquestes definicions, cal remarcar que aquest document treballarà en base al concepte de *contínuum de violència sexual* contra de les dones. En aquest contínuum de la violència sexual, hi ha una progressió des de la desvalorització fins l'agressió sexual. La desvalorització sexual inclou comentaris i conductes sexistes (acudits, gestos, mirades) i conductes de seducció fora de lloc o ofensives, proposicions o peticions de sortir repetitives. (Bosch y Ferrer, 2000:70).

En aquest document també volem citar i posicionar-nos al costat de la Llei catalana per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (Llei 11/2014 del 10 d'octubre) que garanteix el dret a la igualtat i a la no-discriminació per motius d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere, en facilita la participació i representació en tots els àmbits de la vida social, promou la supressió d'estereotips que afecten a la imatge de les persones LGTBI i assegura que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en llibertat. En relació als espais públics, organitzadors d'espectacles i activitats recreatives (Art.26, punt 3) la llei recull específicament:

Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:

- a) *Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.*
- b) *Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia.*

Tenint en compte tot l'anterior, i considerant que no tothom entén les agressions de la mateixa manera, cal tenir clar que en el moment en què una persona es senti agredida i vulgui donar-hi resposta caldrà actuar col·lectivament, i sense entrar en judicis ni qüestionaments sobre la seva decisió.

Per tant, quan parlem d'agressions masclistes entenem que aquestes poden ser:

- **Assetjament:** Qualsevol actitud sexista, verbal, no verbal o física, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona qui la pateix. S'hi inclouen: floretes indesitjables ("piropos"), invasió de l'espai, mirades persistents, peticions insistents, persecucions dins o fora de l'espai de festa, insults, burles, intimidació, humiliacions, comentaris ofensius i/o degradants o qualsevol altre comportament hostil.
- **Agressió física:** Tocaments no consentits amb o sense força, intents d'agressió sexual i les agressions sexual amb o sense penetració. També s'inclourien la violència física exercida sobre una persona o grup de persones per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic no heteronormatiu.
- **Exhibició de símbols** sexistes ofensius i/o d'imatges ofensives o vexatòries de les dones i de les persones LGTBI.

Sobre qui exerceix la violència

Com s'ha dit en la introducció, vivim en un sistema on la socialització masculina posiciona als homes heteronormatius en una situació de superioritat. Així doncs, la gran majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i identitats de gènere no hegemòniques.

També s'ha de tenir en compte que la persona agressora pot ser qualsevol persona que es trobi en el context de l'espai d'oci. Així, es poden reproduir aquestes agressions entre persones conegudes i desconegudes.

Classificació de les violències que trobem als espais d'oci

La llei catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril) contempla diferents tipologies de violència masclista, les quals són:

- a) **Violència física:** comprèn qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
- b) **Violència psicològica:** comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat
- c) **Violència sexual i abusos sexuals:** comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.
- d) **Violència econòmica:** consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

A més d'aquestes, també cal prendre en consideració altres manifestacions de violència com poden ser la simbòlica, la institucional i l'ambiental. Aquestes darreres manifestacions, són de caràcter social i estructural, difícilment identificables pel seu grau de naturalització. Alhora, són perpetrades per un sistema global i per tant no fàcilment atribuïbles a persones en concret. Tanmateix, és important tenir-les presents per tal de poder-les assenyalar i qüestionar, fins i tot des de l'auto-revisió de les pròpies administracions i institucions públiques, serveis policials, jurídics, sanitaris, etc.

Tot i així, quan s'aterren aquest tipus de violències als espais d'oci, aquestes s'expressen de manera concreta. Al següent quadre es mostren diferents tipus de violència i amb diferents nivells de gravetat que poden donar-se als espais d'oci:

	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Violència Psicològica	Insultar, escridassar, burles sexistes, jutjar la vida sexual, afectiva, menysprear, etc.	Amençar, fer xantatge, comentaris sobre aparença, etc.	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi, etc.
Violència Física	Envair l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjats, donar empentes, etc.	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells perseguir, etc.	Cops de puny/peu, retenir, agafar del coll, etc.
Violència Sexual	"Bavejar", mirades o comentaris sexuals no desitjats, etc.	Tocaments sexuals no desitjats, assetjament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, etc.	Exhibicionisme sexual, violació (no només penetració), xantatge i amenaça per pràctiques sexuals, etc.
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, ús de llenguatge sexista, etc.	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, etc.	Creuar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes, etc.

Àmbits d'actuació contra les violències masclistes

Per tal d'organitzar la informació, tant de la diagnosi com en el pla d'acció, aquest document es basa en els diferents camps que apareixen a la llei catalana de les dones a eradicar la violència masclista (5/2008 del 24 d'abril, article 3) i que es defineixen de la següent manera:

Prevenió:

El conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i encaminades a sensibilitzar la ciutadania. En aquest sentit, s'aprofundeix en les estructures socials que sustenten i perpetuen les violències masclistes.

Detecció:

La posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

Atenció:

El conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar, i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.

Recuperació:

L'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

3. Metodologia

Participants

En l'elaboració d'aquest document s'ha comptat amb la figura del Grup Motor. Aquest és el grup interprofessional i interdepartamental creat per fer el seguiment del procés de construcció del protocol. El grup està constituït per persones que treballen en diferents àmbits que es consideren clau per l'abordatge de les violències masclistes i manifestacions en forma de violència sexual en contextos d'oci. Les persones convidades a participar del Grup Motor han estat:

- Glòria del Rey - Tècnica joventut OJ Alt Penedès
- Mercè Camps - Tècnica igualtat Consell Comarcal
- Carla Ros - Tècnica joventut OJ Alt Penedès
- Estefania Carrillo - Regidora joventut Aj. Olesa de Bonesvalls
- Roser Martínez - Regidora Cultura i Igualtat i polítiques LGTBI+ Aj. Olesa de Bonesvalls
- Núria Puentes - Tècnica de prevenció de drogues de la Mancomunitat Penedès-Garraf
- Anna Vadillo - Regidora de Festes de l'Ajuntament de Gelida
- Ricard Rafecas Ruiz - Regidor Cultura i Via Pública Ajuntament de Vilafranca
- Mercè Amat - Tècnica de cultura de l'Ajuntament de Torrelavit
- Mireia Bosch - Tècnica de cultura de l'Ajuntament de Mediona
- Joan Rodríguez - Tècnic de joventut de l'Ajuntament de Mediona
- Laura Molinari - Tècnica de joventut i cultura d'Avinyonet del Penedès
- Mar Pinyol - Tècnica de joventut dels Ajuntaments Subirats i Olesa de Bonesvalls
- Laura Morató - Regidora de joventut i festes de l'Ajuntament de Torrelles de Foix
- Anna Segura - Tècnica de joventut de Torrelles de Foix, Torrelavit i Pacs del Penedès
- Eva Millas - Tècnica d'igualtat de l'Ajuntament de Vilafranca
- Gisela Mora - Regidora igualtat St. Quintí de Mediona
- Víctor Pujadó - Regidor igualtat Sant Martí Sarroca
- Sílvia Pérez - Regidora Joventut Les Cabanyes
- Gemma Girona - Tècnica igualtat Sant Sadurní
- Mercè Postiguillo Ferri - Àrea de cultura Ajuntament Sant Llorenç d'Hortons
- Teresa Rovira Mateu- Tècnica de Joventut de l' Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos
- Pilar Moyano Lopez- Tècnica de Igualtat de de l' Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos

A més a més, de cara a l'obtenció d'informació també s'ha comptat amb la participació de les següents persones:

- Gisela Roca - Tècnica joventut La Granada, Font del Bosc i Sant Martí Sarroca.
- Membre Dones Rebels – Col·lectiu feminista Mediona.
- Membre de Diables de La Granada.
- Membre col·lectiu juvenil de Guardiola.

Tècniques i fonts d'informació

Per l'elaboració del diagnòstic de situació s'han fet servir tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives, tot comptant amb la participació dels diferents agents involucrats exposats anteriorment. Pel que fa a les quantitatives s'ha realitzat una enquesta de sondeig a la població jove (de 12 a 29 anys de l'Alt Penedès), amb el fi d'esbrinar quins són els patrons d'oci que la població i les possibles situacions de violència masclista que hagin viscut en aquests espais. L'enquesta tenia un format digital i ha estat difosa a través dels següents mitjans:

- L'Oficina Jove de l'Alt Penedès.
- Consell Municipal de Dones.
- Xarxes socials del Consell Comarcal.
- Contactes específics Servei d'Assessorament sobre Drogues (SAFAD)
- Altres canals de difusió interns municipals.

L'enquesta tenia un format totalment anònim i per tant, no s'ha demanat cap dada que identifiqués a la persona. En aquest sentit, els resultats no són verificables i en conseqüència tenen un caràcter de sondeig de patrons de comportament. És a dir, no responen a una mostra estadísticament significativa i malgrat es mostren tendències en la població, en cap cas, són resultats que permetin fer afirmacions generalitzables i universals per la realitat de l'Alt Penedès.

Tot i així, un total de 498 persones, van contestar el formulari durant el període d'abril fins a mitjans de maig de les quals 342 s'identificaven com a dones, 145 com a homes, 4 dins de la categoria de "no binari", 1 dins la categoria "Altres" i 6 persones van preferir no respondre.

Participants a l'enquesta	Total = 498; Dones = 342; Homes = 145; No binari = 4; Altres = 1; NR = 6
Enquestes validades per l'anàlisi	498

Per tal de dotar de contingut i discurs als resultats obtinguts a la part quantitativa s'ha realitzat un estudi qualitatiu. Aquest s'ha basat en les següents tècniques:

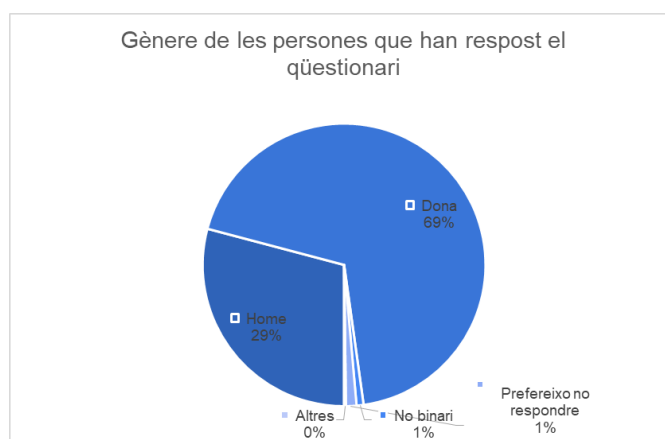
- a) Entrevista oberta al Grup Motor (sessió exploratòria)
- b) Entrevistes semiestructurades a:
 - Gisela Roca - Tècnica joventut La Granada, Font del Bosc i Sant Martí Sarroca.
 - Membre Dones Rebels – Col·lectiu feminista Mediona.
 - Membre de Diables de La Granada.
 - Membre col·lectiu juvenil de Guardiola.
- c) Anàlisi de la següent documentació:
 - Fitxes bàsiques per municipi
 - Protocol comarcal per l'abordatge de la violència masclista de l'Alt Penedès (2016)
 - Protocol comarcal LGTBI (2018-2021). Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
 - Protocol d'acció vers les violències sexuals en espais d'oci. Ajuntament Sant Sadurní d'Anoia (2018)
 - Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i lgtbifòbiques en espais públics i festius. Ajuntament de Vilafranca del Penedès (2019).
 - Pla comarcal de Joventut 2019-2023. Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
 - III Pla Comarcal de Drogues de l'Alt Penedès (2019 – 2023)
 - Informes de Punts Liles elaborats a diverses festivitats de municipis de l'Alt Penedès
 - Olesa
 - La Granada
 - Sant Martí Sarroca
 - Mediona
 - Lavern (Subirats)
 - Ordal (Subirats)
 - Santa Margarida i Els Monjos
 - Material de campanya “El Patriarcat perjudica greument la salut”. Oficina Jove de l'Alt Penedès.
 - Material específic de cartelleria i difusió entorn a les violències masclistes elaborat per diferents ens de la comarca.

4. Diagnosi

Aquest apartat pretén assenyalar les tendències en violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals als espais d'oci que es donen a la comarca de l'Alt Penedès, identificant les principals problemàtiques que semblen percebre's a través de la mirada del propi col·lectiu jove. Si bé permet veure quines són les dinàmiques en termes generals, la informació obtinguda no és generalitzable per les fonts utilitzades tenint en compte el seu caràcter descriptiu de la mostra aconseguida. Tanmateix, sí que té la capacitat de reflectir les percepcions, posicionaments, creences i experiències directes de les persones que han participat de la recollida d'informació, tant a través del qüestionari com de les entrevistes en profunditat. Alhora, es considera una bona oportunitat no només per a donar veu a les persones joves del municipi, sinó sobretot per a posar-les al centre de l'anàlisi de les necessitats, posant de manifest la seva capacitat d'anàlisi i agència transformadora.

Abans d'entrar en l'anàlisi quantitatiu i qualitatiu de la informació recollida, és important descriure el perfil de les persones participants de l'enquesta de sondeig, per poder establir de quin marc sociodemogràfic partim, així com les seves característiques principals.

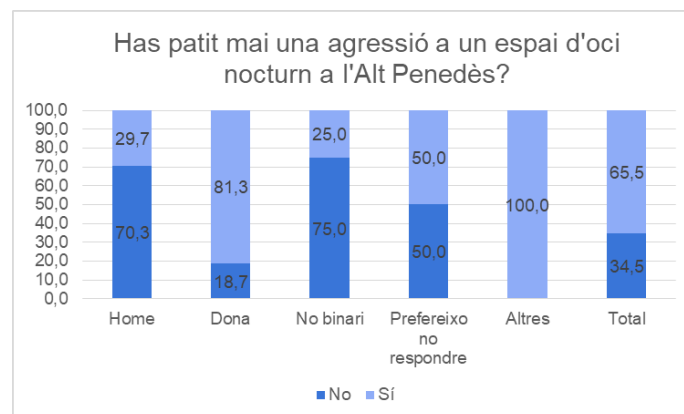
El formulari realitzat ha estat respost per un total de 498 persones, on el 68,7% s'identificaven com a dones, el 29,1% com a homes i un 0,8% s'identificava dins de la categoria de "gènere no binari". A banda, una persona es va identificar com a "altres" i 6 persones van decidir no respondre aquesta pregunta.

Gràfic 1. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

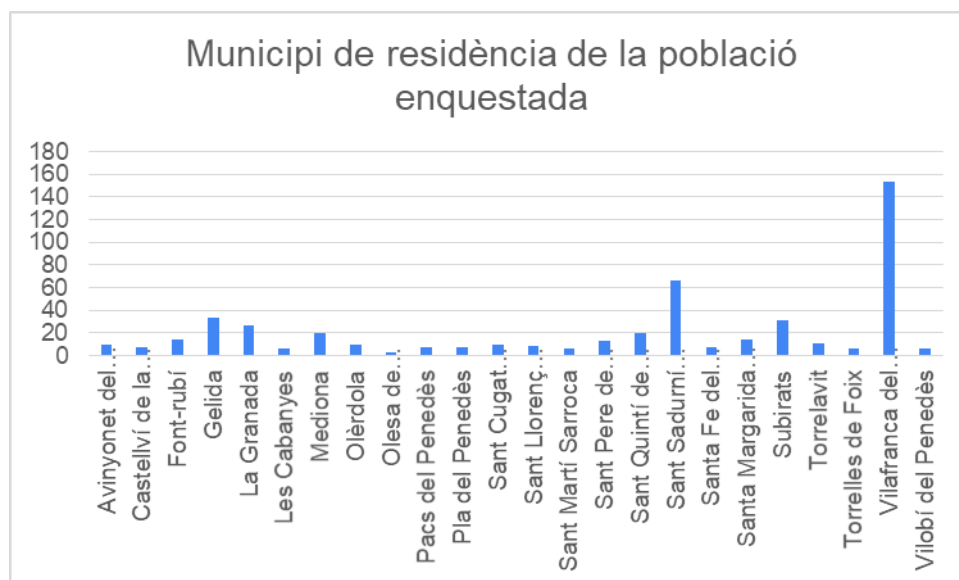
Del total d'aquesta població, un 65,5% reporta haver patit algun tipus d'agressió alguna vegada als espais d'oci de la comarca. Tanmateix, és interessant veure com aquesta xifra varia en funció del gènere (Gràfic 2). Mentre que en el cas dels homes, són 3 de cada 10 els que responen haver viscut una situació de violència als espais d'oci de la comarca de l'Alt Penedès, en el cas de les dones, augmenta a més de 8 de cada 10. En els casos de les persones que s'han identificat com a no binàries, o la categoria altres, els percentatges són poc representatius degut a la baixa mostra amb la que es comptava. Tot i això, aquests resultats semblen ser suficient per a reflectir la correlació

entre la violència als espais d'oci i el gènere, donant peu a un anàlisi més profund de les característiques i especificitats de com es donen aquestes situacions.

Gràfic 2. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

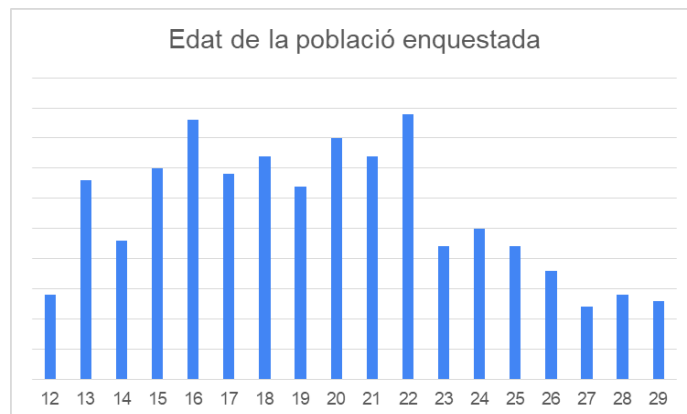
D'altra banda, pel que fa al lloc de residència de les persones enquestades, observem com es dona una distribució de la mostra prou representativa de la població real, veient com un 30'7% resideixen a Vilafranca del Penedès, seguit per un 13'3% de Sant Sadurní d'Anoia, i Gelida, Subirats i La Granada com a altres nuclis amb major representativitat. Quan s'observa aquest resultat per les persones que han patit algun tipus d'agressió, la proporció no varia significativament, tot i que la majoria urbana incrementa respecte la població resident d'altres municipis.

Gràfic 3. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

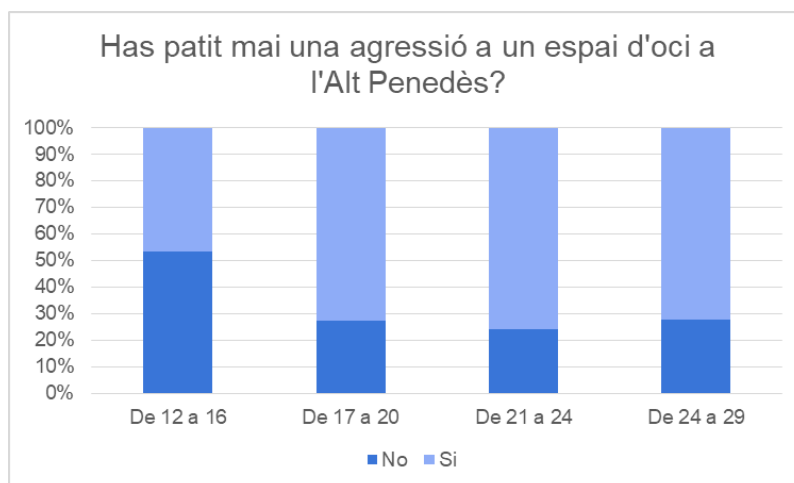
Un altre aspecte molt rellevant sobre la població enquestada, és l'edat. En termes generals, observem com la població majoritària en contestar l'enquesta han estat les

persones entre els 15 i els 22 anys, obtenint una resposta inferior en les més joves i en les d'edat més superior (dels 23 als 29). Si bé aquest fet pot atribuir-se als canals de difusió emprats, caldria destacar que aquesta franja és també probablement la que freqüenta més habitualment espais d'oci nocturn i per tant presenta un interès superior en la temàtica de l'enquesta.

Gràfic 4. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

En aquest mateix sentit, si ens fixem en el perfil de població que reporta haver patit algun tipus d'agressió, les respostes afirmatives queden prou repartides entre les diferents edats. Tanmateix, la franja d'edat més baixa seria aquella que reporta haver patit menys situacions de violència, agressió o assetjament als espais d'oci. Aquest fet es podria explicar per un menor nombre acumulat de vegades que han dut a terme activitats d'oci nocturn, o bé per unes dinàmiques més infantils entorn a aquestes activitats, o els espais que freqüenten.

Gràfic 5. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

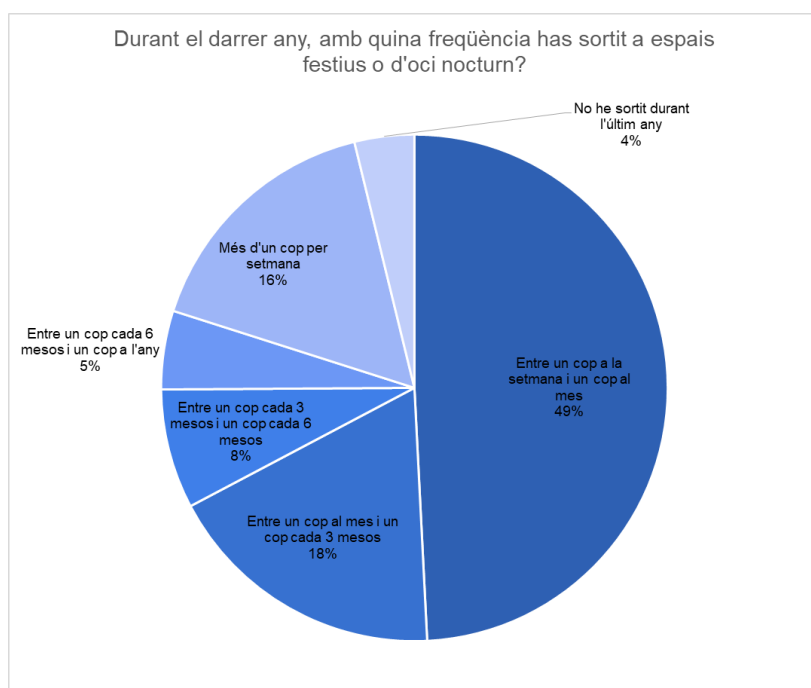
4.1. Identificant les violències masclistes als espais d'oci

Centrant-nos en la informació recollida amb l'enquesta i les entrevistes de profunditat entorn a la temàtica, resulta interessant realitzar un apropament a les principals tendències observades entorn a la manifestació de violències masclistes i LGTBIfòbiques als espais d'oci de l'Alt Penedès. Així mateix, també es vol entendre les dinàmiques generals entorn als usos del temps d'oci de les persones joves en el si de la comarca, les possibles situacions de vulnerabilitat, les experiències directes i els seus posicionaments o propostes entorn a aquesta problemàtica. Alhora, es pot comparar amb les informacions obtingudes a través de les fitxes de cada municipi, en les que es descriuen alguns aspectes rellevants a tenir en compte.

• Usos del temps d'oci

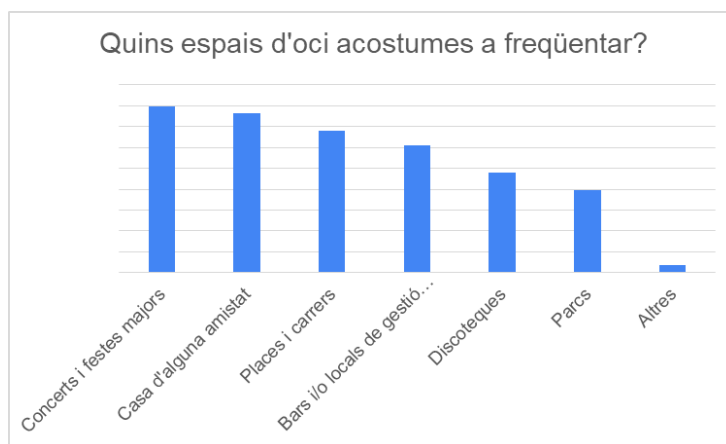
El temps d'oci en la població jove és divers i canviant. En funció de la localitat de residència, l'edat o els interessos específics, aquest ús del temps pot veure's molt diferenciat, tant a nivell de necessitats com de possibilitats. Tanmateix, és interessant poder-lo delimitar o conèixer les seves tendències per tal d'identificar quins poden ser els aspectes claus a treballar en matèria de gènere i les situacions en les que poden manifestar-se violències sexuals en aquests espais d'interrelació.

A través de l'enquesta, observem com la població enquestada surt - en la seva majoria - com a mínim un cop al mes, observant que un gairebé la meitat assenyala sortir entre un cop a la setmana i un cop al mes al que s'hi suma un 16,3% que assenyala sortir més d'un cop a la setmana. D'altra banda, és destacable un 18,1% que surt entre un cop al mes i un cop cada tres mesos. Per acabar, és minoritari el percentatge de les persones enquestades que surten menys d'un cop cada 3 mesos o no surten (un total del 16,4%).

Gràfic 6. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Pel que fa al tipus de festes o indrets que prioritzen per a passar el seu temps d'oci, observem com la població enquestada assenyala les Festes Majors i els esdeveniments que s'hi realitzen com a primera opció, seguida de les cases d'amistats o persones conegudes. Aquests dos espais són precedits per places i carrers, com a alternatives directes a una manca d'oferta juvenil en les diverses localitats de la comarca. Si bé aquests espais semblen ser els prioritaris, són precedits per bars i/o locals de gestió privada i discoteques, malgrat en un percentatge molt més baix.

Gràfic 7. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

En les entrevistes realitzades a les persones joves participants d'entitats i/o col·lectius juvenils, es coincideix amb els resultats obtinguts a l'enquesta, assenyalant la manca d'espais d'oci adreçats a la població jove, i la dificultat de la creació d'espais de seguretat des dels que treballar les agressions o violències sexuals.

Si bé s'assenyalen les festes majors de les diverses localitats – així com altres festivitats com ara cap d'any, carnestoltes o altres esdeveniments populars eventuais - com a principals espais de socialització i d'intervenció en aquesta problemàtica, aquestes no deixen de ser esdeveniments molt puntuals en la quotidianitat del jovent. Tenint en compte la freqüència amb la que afirmen sortir, podem inferir que els espais d'oci i interrelació habituals són aquells no vinculats a una activitat concreta, ja siguin a l'espai públic – places, carrers i parcs – com en l'àmbit privat – cases particulars-.

L'oferta d'oci privat, com s'extreu de la informació aportada per cada municipi, és pràcticament inexistent més enllà de Vilafranca del Penedès, fet que també fa minvar la oferta global i accessible per a aquesta població jove. De les entrevistes en profunditat realitzades durant el treball de camp, s'extreu la manca d'oferta juvenil com una mancança i problemàtica no només a nivell d'oferta d'oci sinó d'interrelacions i espais de referència des dels quals poder treballar les violències masclistes i les relacions que s'hi vinculen als espais d'oci.

Així doncs, podem concloure que la manca d'oferta d'oci nocturn cap a la població juvenil condueix a la normalització d'espais no formals com a espais d'oci, en els que les conductes d'assetjament o agressió poden quedar totalment invisibilitzades i tenir una alta dificultat en el seu abordatge, tant a nivell de prevenció com d'actuació.

- **Mobilitat**

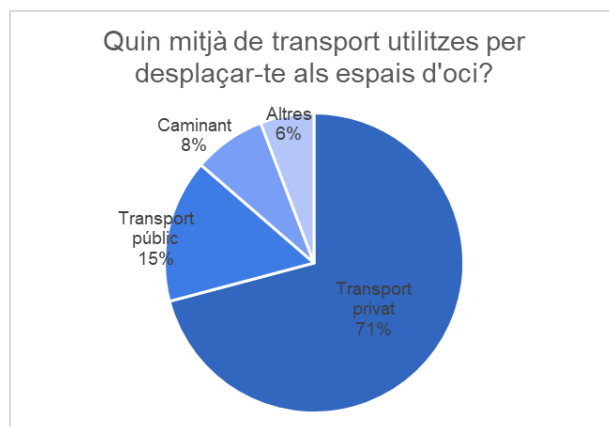
El fet de tractar-se d'una comarca semi-rural, com s'ha assenyalat anteriorment, la ubicació dels espais on es desenvolupen els espais d'oci nocturn és força rellevant, en tant que les possibles mesures a desenvolupar han de tenir en compte no només els espais específics sinó tot el que els envolta, així com la mobilitat necessària per arribar-hi. En aquest sentit, és interessant fixar-nos quines són les tendències dels emplaçaments dels espais d'oci nocturn principals de la població jove. Com veiem al Gràfic 7, gairebé 6 de cada 10 persones de la població enquestada assenyalen que sempre o sovint es queda al seu municipi de residència en el seu temps d'oci nocturn, malgrat un 36% diu que això només passa algunes o poques vegades i un 5,2% mai es queda al seu propi municipi, desplaçant-se a altres indrets de la comarca buscant alternatives d'espais fruit de la manca d'oferta generalitzada.

Gràfic 8. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

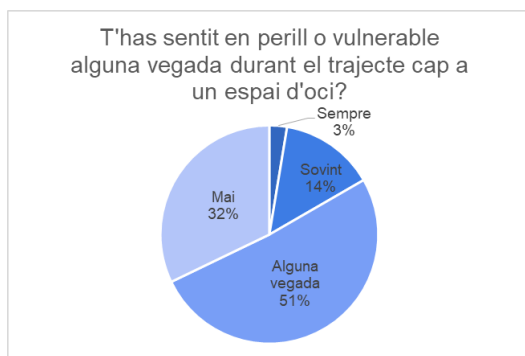
El Pla Comarcal de Joventut assenyalen que la mobilitat intracomarcal és complicada i insuficient, com a tercera problemàtica identificada en la població jove de la comarca de l'Alt Penedès pel Pla Comarcal de Joventut (2019-2023). Es considera una situació no desitjada en tant que existeixen molt poques opcions de transport i mobilitat entre municipis de la comarca, alhora que aquests són en horaris poc favorables per als desplaçaments en casos d'oci nocturn. Malgrat és considerada una problemàtica de prioritat alta, la seva solució no es veu possible des de les mesures de joventut, de manera que al Pla no es desenvolupen mesures d'actuació per a pal·liar la situació no desitjada. En la mateixa línia, al III Pla Comarcal de Drogues de l'Alt Penedès (2019-2023) també s'assenyalen l'ús del transport privat de manera majoritària com a conseqüència de la manca d'oferta de transport públic intracomarcal. Aquest fet, associat a l'alt consum de substàncies observat, és considerat una de les principals problemàtiques vinculades a l'oci nocturn de la població jove de l'Alt Penedès.

Els resultats de l'enquesta realitzada corroboren aquest fet (Gràfic 8), assenyalant com només el 15,7% de les persones enquestades utilitzen el transport públic com a mitjà de transport fins als espais d'oci nocturn fora de les seves localitats de residència. Així doncs, un 72% assenyalen l'ús habitual del transport privat, mentre que un 6% reporta desplaçar-se caminant, i el 4,3% restant assenyalen que varia en funció de la proximitat de la localitat, els horaris, o la disponibilitat de transport privat, entre d'altres motius.

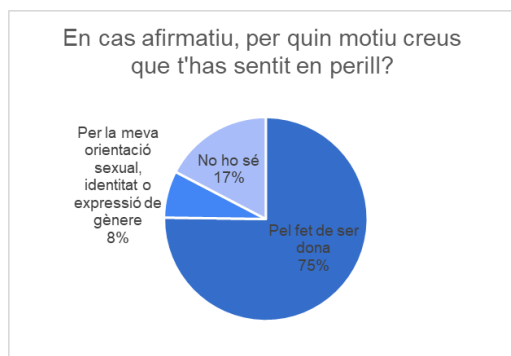

Gràfic 9. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Aquesta manca de recursos, va més enllà de les dificultats d'accessibilitat, econòmiques o de recursos, sinó que genera situacions de vulnerabilitat en els desplaçaments cap als espais d'oci nocturn, essent trajectes que necessiten ser considerats quan s'avaluen les situacions de violència en els espais d'oci nocturn. Veiem com un 16,7% de la població enquestada afirmen que sempre o sovint s'han sentit en perill o vulnerables durant aquests trajectes, alhora que un 51,2% assenyalen haver-se sentit així alguna vegada. D'altra banda, un 32,1% reporta no haver patit mai durant aquests trajectes. Cal destacar, però, que un percentatge del 65% dels homes afirmen no haver-se sentit mai en perill, mentre que en les dones només és així en un 18% dels casos. En aquest sentit, tenint en compte el perfil de les persones que han viscut aquestes situacions i les atribucions que en fan, podem assenyalar una clara tendència cap a situacions en les que les dones s'autoperceben com a vulnerables o en risc durant els desplaçaments intra-comarcals.

Gràfic 10. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Gràfic 11. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Així doncs, veiem com els trajectes esdevenen espais d'atenció prioritària a l'hora d'abordar les violències sexuals en els espais d'oci, entenent que les mesures han d'anar més enllà dels espais físics on es desenvolupen les activitats en qüestió.

En aquesta línia, de les persones que reporten haver-se sentit en perill o vulnerables durant els trajectes cap als indrets d'oci, un 75% atribueix la situació al fet de ser dona, mentre que un 8% a la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere no heteronormativa. Tanmateix, un 17% no sap identificar-ne els motius i es fan altres

aportacions que atribueixen la diferència d'incidència a altres factors com ara la foscor, el consum de substàncies o altres elements contextuais.

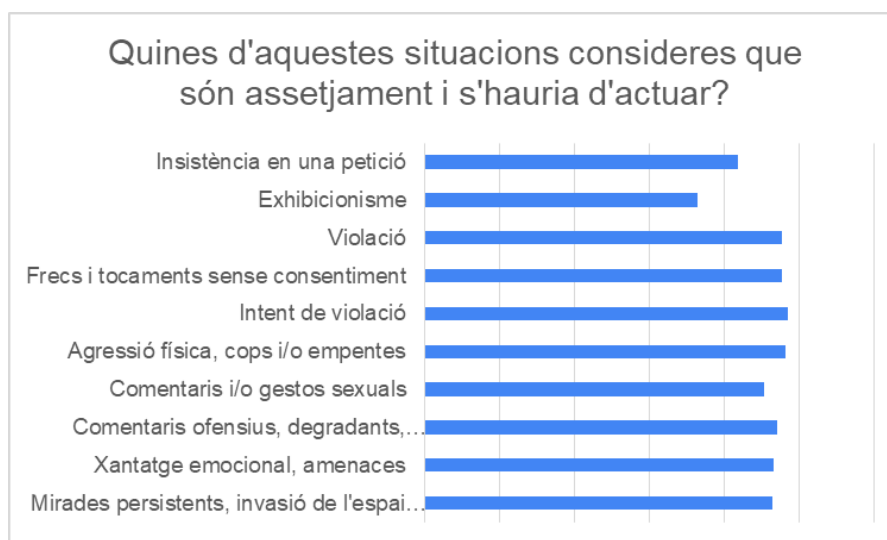
En relació amb l'associació entre les agressions masclistes i el consum de substàncies, cal incorporar una mirada crítica que permeti assenyalar les conseqüències de la lectura diferencial que es desenvolupa socialment entre homes i dones consumidores, desresponsabilitzant els primers i culpabilitzant les segones. Com es reflecteix al següent apartat, es tracta d'un mite força arrelat, que cal visibilitzar com a element que pren protagonisme en la conceptualització de les situacions d'agressió, agreujant les situacions de violència i la capacitat de reparació després d'aquestes. Així doncs, és necessari teixir un discurs que permeti trencar la relació de causalitat entre el consum i les conductes masclistes, posant el focus en el caràcter estructural d'aquestes conductes i el rol justificador que pren el consum de substàncies en els espais d'oci nocturn.

- **Conceptualització de les agressions**

La violència masclista i les seves manifestacions als espais d'oci s'han definit de forma clara i objectiva. Tanmateix, pel seu propi caràcter normalitzat a la societat, no sempre és fàcilment identificable i assenyalable. Per aquest motiu és interessant conèixer de quina manera és concebuda i percebuda per la població jove, alhora que la capacitat d'aquest col·lectiu per a identificar-la i reaccionar davant de situacions en les que és viscuda de forma directa o indirecta.

A través del qüestionari administrat a la població jove de l'Alt Penedès, es va preguntar entorn al reconeixement de manifestacions concretes de violència masclista, centrant-se en aquelles manifestacions de caràcter sexual, així com en el perquè de la seva presència als espais d'oci, i les valoracions que en fan.

Al Gràfic 11 veiem com, d'entre un llistat de diferents conductes, la gran majoria han estat identificades per un percentatge molt elevat dels enquestats com a conductes d'assetjament que requereixen la intervenció per part de les persones organitzadores de l'esdeveniment.

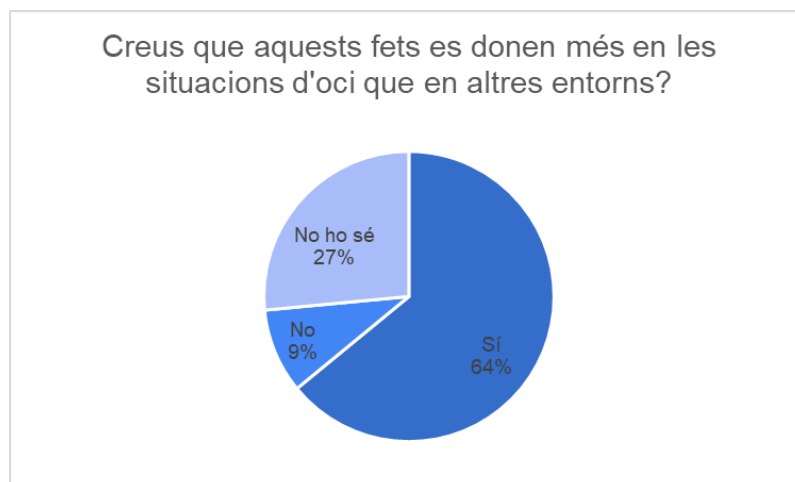

Gràfic 12. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Les violacions o intents de violació; els freqs i/o tocaments sense consentiment; les agressions físiques, cops i/o empentes han estat les conductes més assenyalsades per

part dels enquestats (més d'un 95%). Seguidament, s'ha assenyalat (per part de més d'un 90% de la població enquestada) els comentaris ofensius, degradants i/o insults; comentaris i/o gestos sexuals; xantatge emocional o amenaces; mirades persistents i/o invasió de l'espai. Per acabar, també s'han assenyalat l'exhibicionisme (73%) i la insistència en una petició (84%). A banda, s'han realitzat altres aportacions de conductes considerades assetjament que no es presentaven inicialment al llistat, com ara persecucions a l'espai d'oci o bé ser fotografiat sense consentiment.

Si bé totes aquestes conductes poden ser valorades com a assetjament de forma independent a l'espai en el que es donen, un 64,1% de les persones enquestades consideren que es produeixen més freqüentment en els espais d'oci nocturn que en altres entorns o espais, mentre que un 9,4% considera que no és així i la resta diu no saber si existeix una diferència en la incidència d'aquestes conductes entre diferents contextos.

Gràfic 13. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Al Pla Comarcal de Joventut (2019-2023) es parla de la violència masclista, així com de l'abús de substàncies i pràctiques sexuals problemàtiques com a situacions no desitjades en la població jove de l'Alt Penedès. Entenem, doncs, que és necessari un estudi d'ambdós elements, la possible relació que prenen els entorns d'oci nocturn amb situacions de violències sexuals, així com la mirada que té la pròpia joventut sobre aquests aspectes. En aquest sentit, cal alhora prendre una perspectiva crítica davant la lectura social que se'n fa del consum de substàncies i el seu biaix de gènere, per no perpetrar discursos estigmatitzadors. Com es recull en el III Pla Comarcal de Drogues de l'Alt Penedès, la freqüència, les substàncies, les pràctiques i les actituds vinculades al consum de substàncies difereixen en funció del gènere i cal contemplar com aquests fets repercuteixen en les dinàmiques d'oci nocturn en la població jove. Així mateix, observar com els efectes de les diferents substàncies sol eximir els homes de responsabilitat i en justifica les seves conductes vinculades a les violències sexuals, mentre que en el cas de les dones les responsabilitza i culpabilitza.

Aquelles persones de la mostra que consideren que sí que hi ha un major nombre de situacions d'assetjament sexual als espais d'oci nocturn ho atribueixen a diversos motius: acumulació de gent, consum elevat d'alcohol o altres drogues, major normalització d'aquestes conductes en aquests entorns i complicitat de l'entorn. A continuació, podem veure algunes de les respostes que recullen aquestes reflexions a la següent Taula.

“Sobretot degut al consum d'alcohol i drogues, que accentuen certes actituds masclistes, trànsfobes, racistes, etc. I, en discoteques, ja que són espais comunament més sexualitzats vinculats a unes expectatives o a un imaginari.”

“Perquè molts homes es creuen amb el poder d'ocupar l'espai i el que hi ha. Creuen que l'alcohol els hi dona permís i justificació per comportar-se diferent que en un espai de no oci.”

“Per l'alcohol i el possible suport d'un grup.”

“La societat capitalista i heteropatriarcal ens ha fet relacionar el concepte d'oci nocturn amb el de les relacions sexuals, cosificació femenina i objectivització de la dona (tractar-la com a producte).”

Tanmateix, també trobem com diverses persones reflexionen entorn a la presència transversal de l'assetjament i violències sexuals a tots els espais de la societat. Algunes d'elles assenyalen com en els espais de festa sembla ser més evident, però que la resta d'entorns – llar, espai públic o àmbit laboral - no en queden exempts.

“En espais d'oci hi ha més concentració de gent i factors afegits (alcohol, drogues, foscor i més facilitat en trobar una persona sola o vulnerable) però els carrers són escenari d'assetjament a totes les hores del dia. Al meu trajecte casa-feina m'hi trobo sovint per exemple, i el trajecte és de cinc minuts.”

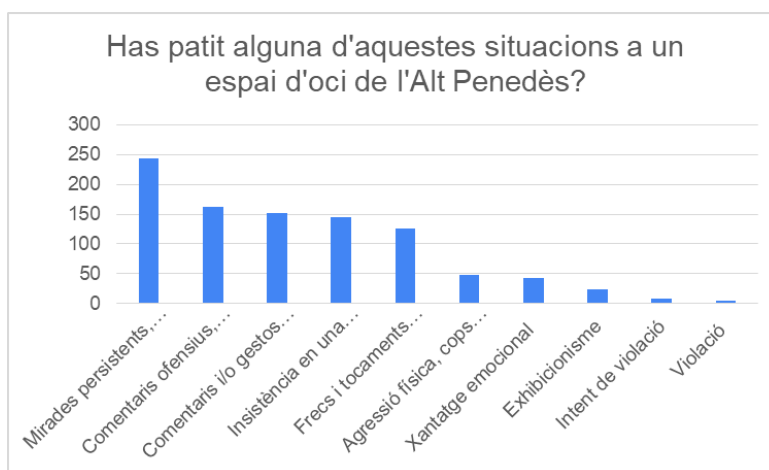
“No se amb quina freqüència es donen aquests assetjaments en el temps d'oci, però penso que també son presenta a la feina i en ocasions a casa. Però si que es veritat que en el darrer any he escoltat més cases d'agressions sexuals durant el temps d'oci nocturn, potser, perquè les persones que han estat assetjades ho han fet visible.”

“Per la meva experiència, he viscut més situacions d'assetjament en les quals no m'he sabut defensar en la feina que en moments d'oci. Penso que és degut al fet que en aquestes situacions (a la feina) ens sentim privades de llibertat a l'hora d'anomenar el que esta passant per por a les conseqüències que això pugui tenir, en el meu cas, vaig quedar-me sense feina.”

Les respostes, en un sentit global, atribueixen una correlació entre l'assetjament sexual i les relacions de gènere, assumint la condició desfavorable cap a les dones, malgrat defensar diferents hipòtesis explicatives del perquè de la seva presència en els espais d'oci.

En aquest sentit, per tal de conèixer les característiques específiques d'aquests tipus de situacions, la seva presència als espais d'oci de l'Alt Penedès i la vivència de les persones joves que hi participen, es va preguntar per les experiències viscudes – directament o indirecta – de situacions d'assetjament o violència en espais d'oci de la comarca. Partint del propi ventall de conductes o situacions que s'havien identificat com a assetjament o violència masclista, es va preguntar sobre el fet d'haver viscut o patit alguna d'elles en primera persona en un espai d'oci de la comarca. La pregunta permetia la possibilitat de seleccionar més d'una de les opcions, remarcant la tendència habitual

de rebre més d'una manifestació d'aquest tipus en una mateixa situació. Cal remarcar que en molt pocs casos només s'ha marcat una opció de resposta, sinó que s'han reportat diferents tipus de conductes, fent referència a un mateix cas i situació. Com s'ha assenyalat anteriorment, un 81,3% de les dones reporten haver patit una agressió en un espai d'oci de l'Alt Penedès, mentre que un 29,7% dels homes també ho fan així. Del ventall de situacions possibles, es va demanar d'assenyalar aquelles manifestacions viscudes una sola vegada, fossin de forma aïllada o simultànies en el temps.

Gràfic 14. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

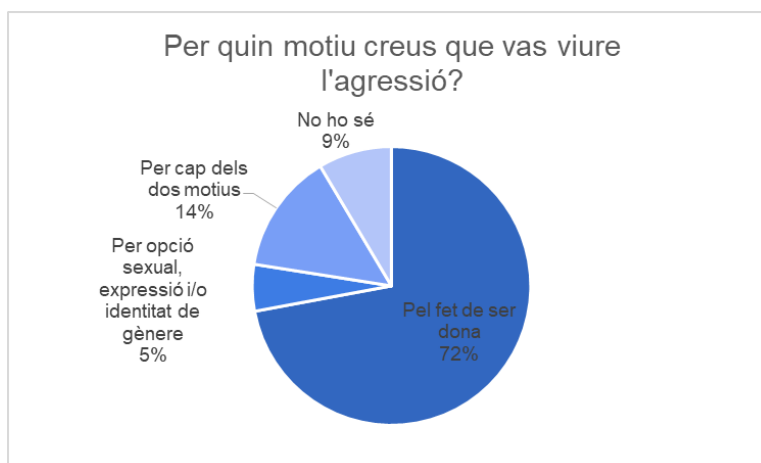
Com es pot veure al Gràfic 14 la opció més marcada ha estat la de “mirades persistents, invasió de l'espai i/o persecució”, seguida per “comentaris ofensius, degradants o insults” i “comentaris i/o gestos sexuals”. També cal destacar un alt nombre de respostes que assenyalaven haver viscut “frecs i tocaments sense consentiment” i “insistència en una petició”.

Per acabar, no podem obviar que 4 dones han reportat haver patit una violació alguna de les vegades que han estat en un espai d'oci a la comarca de l'Alt Penedès, i 8 haver viscut un intent de violació. Si bé en termes quantitius es tracta d'un percentatge baix respecte el total de la població enquestada, és una dada molt significativa i rellevant per a visibilitzar la presència de tot tipus de manifestacions de violències masclistes. Alhora, cal tenir en compte el baix percentatge de denúncia institucional d'aquest tipus de situacions, entenent els motius que l'obstaculitzen i plantejant nous mecanismes i estratègies per apropar els mecanismes institucionals que afavoreixin la recuperació i reparació a tots els nivells.

Cal destacar que en aquest abordatge no s'han contemplat l'assetjament o violència a través de canals virtuals, sigui de forma directa o indirecta, en tant que la voluntat d'aquest protocol és de centrar-se específicament en allò que succeeix específicament als espais d'oci. Tanmateix, són elements presents en les interrelacions en la població jove – cada vegada en major grau - i per tant cal tenir-los presents tant a nivell de detecció com d'actuació, essent conscient del seu caràcter invisibilitzat en moltes ocasions.

Quan s'ha preguntat pels motius pels quals es considera que s'han donat aquest tipus d'agressions (Gràfic 15), veiem una clara tendència cap a considerar que ha estat pel fet de ser dona (72,1%) amb una majoria de respostes fetes per part de dones. D'altra banda, veiem un 5,4% de respostes que atribueixen les situacions d'agressió o

assetjament per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Tanmateix, un 14% afirma que no era per cap d'aquest dos motius. Entre el grup de persones que no atribueix cap d'aquestes causes a la situació viscuda, observem com hi ha una clara majoria d'homes. Cal destacar, però, que el tipus de situacions a les que refereixen la majoria d'homes que han respost, eren conductes que també es poden donar en altres tipus de conflictes sense una relació de poder lligada al gènere i fora del camp de les violències masclistes, com poden ser baralles entre grups, reportant "cops i/o empentes", "comentaris ofensius, degradants, insults i/o humiliacions" o "mirades persistents, invasió de l'espai personal i/o persecució".

Gràfic 15. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Pel que fa al tipus de resposta que ha donat la persona a la situació d'agressió, es pot veure que la majoria de persones tendeixen a ignorar a l'agressor o a mostrar-li que no té cap tipus de simpatia pel seu comportament (Gràfic 16). També destacar que tres de cada deu persones, ha desistit de gaudir del seu temps d'oci i marxar de l'espai quan s'ha produït l'agressió, i que el 17,6% ha precisat sortir corrents de l'espai. En aquest sentit, es genera una doble situació de violència per a la persona agredida, que a més de viure una situació d'assetjament o agressió, ha de renunciar a l'espai d'oci. Tot i així, gairebé una de cada tres (un 28,5%) de les reaccions han estat d'enfrontament cap a la persona agressora, ja sigui mitjançant l'autodefensa o interpellant-la verbalment.

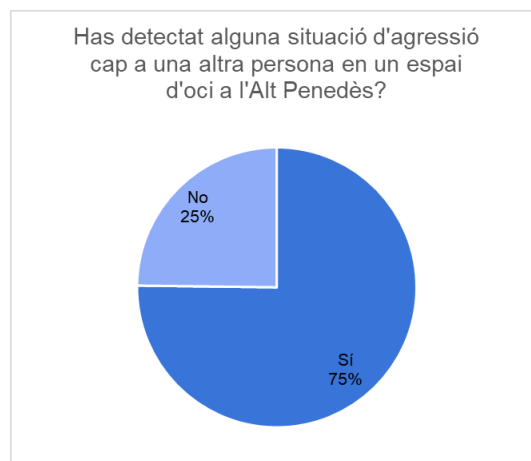

Gràfic 16. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Malauradament, observem també com menys d'un 10% de les respostes passen per fer ús d'algun mecanisme de resposta institucional, ja siguin serveis de seguretat, mèdics o d'informació i atenció a les violències masclistes i sexuals. Aquest fet posa de relleu que les persones que són agredides sovint no compten amb el suport comunitari o amb els diferents agents organitzadors presents als espais d'oci, sigui per una manca de presència i informació o bé per una manca de confiança en aquests. Així, cal posar en rellevància les tasques que es puguin fer en la prevenció, detecció i l'atenció de les persones agredides per tal que coneguin els recursos disponibles i que la resposta donada es faci des d'una perspectiva social i comunitària.

D'altra banda, també s'ha preguntat a les persones enquestades si, més enllà d'haver viscut elles mateixes alguna situació d'agressió, s'havien assabentat o vist algun altre cas d'agressió oferint el mateix llistat de situacions que anteriorment. En aquest cas, s'ha simplificat la informació al gràfic re-categoritzant-la en si van detectar o no alguna agressió, ja que la tendència en la tipologia de resposta pels casos afirmatius és molt semblant a l'anterior i no aporta informació nova, més enllà de reforçar quin són els tipus de situacions que es donen.

Com es veu a continuació (Gràfic 17), el 25% declara no haver detectat cap tipus de situació respecte al 75% que sí, assenyalant altre cop una tendència a situacions amb múltiples manifestacions.

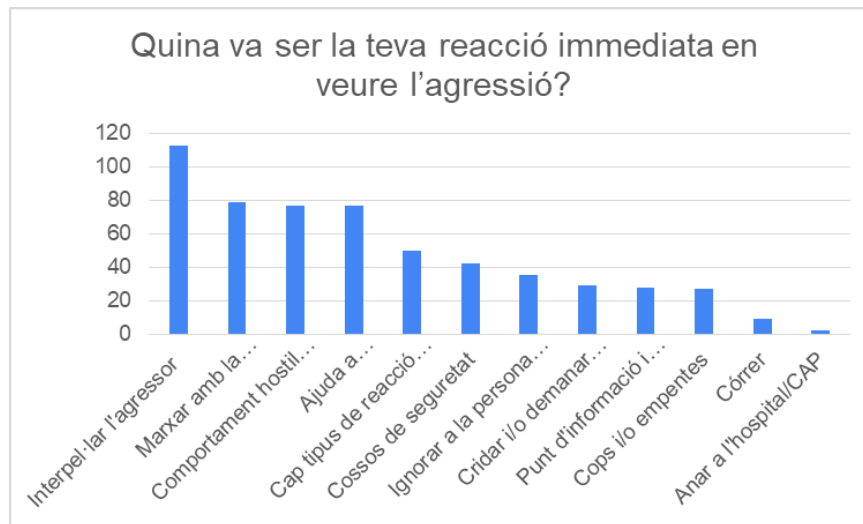

Gràfic 17. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Fixant-nos altre cop en els motius pels quals s'atribueix aquestes situacions, en aquesta ocasió veiem com augmenten les respostes que diuen no conèixer-ne els motius. Tanmateix, es manté una gran majoria (67,7%) que afirmen que ha estat per raó de gènere o bé per orientació sexual, expressió i/o identitat de gènere no heteronormativa, i per tant es seguirien associant a casos lligats a les violències masclistes, concretament violències sexuals i LGTBIfòbiques.

Pel que fa al tipus de resposta que es va dur a terme per la persona que estava vivint l'agressió en primera persona, veiem una tendència igual a aquella observada en la pregunta anterior: majoria de respostes d'evitació i/o fugida de l'espai i la persona agressora, mentre que una baixa recerca d'ajuda en recursos institucionals. Tot i això, és interessant destacar el tipus de resposta assenyalada per part de la persona observadora de la situació (Gràfic 18). En aquest cas, es pot destacar una forta diferència de resposta, prenent una iniciativa molt més activa de suport cap a la persona

agredida o bé d'interpel·lació a la persona agressora. Si bé només un 14,8% afirma no haver actuat, la resta de les respostes mostren haver pres mesures en la situació que inicialment els era aliena. Les respostes més assenyalades són les d'interpel·lar l'agressor o bé tenir un comportament hostil o antipàtic amb ell, mentre que també s'observa una forta tendència a marcar l'espai amb la persona agredida o bé demanar ajuda a familiars o amics. En aquests casos, el percentatge de demanda d'ajuda a recursos institucionals també veiem com augmenta, tenint un 21,6% de respostes que assenyalen haver utilitzat recursos sanitaris, policials o dels punts d'informació o suport instal·lats a l'espai d'oci.

Gràfic 18. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

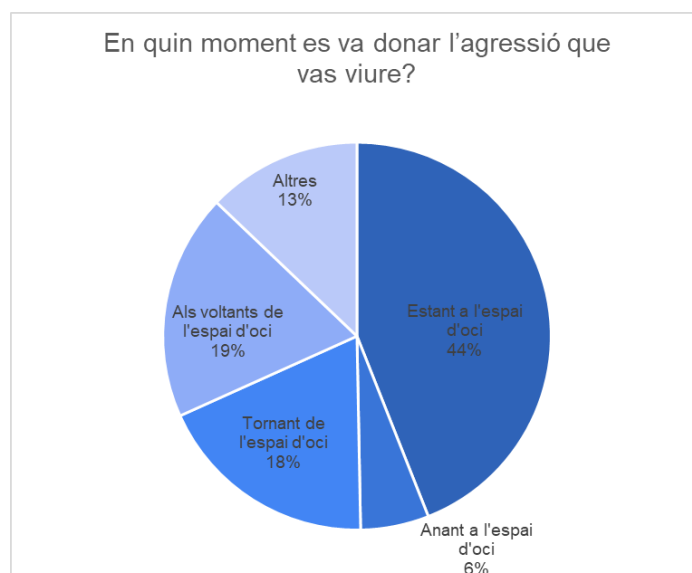
En darrera instància, es va preguntar pel reconeixement d'haver protagonitzat algun tipus de situació d'aquest tipus, exercint en primera persona alguna de les conductes del llistat utilitzat a les preguntes anteriors. Un 85% de les respostes reporten no haver manifestat mai aquestes conductes, mentre que, de forma molt residual, algunes (al voltant del 4%) assenyalen haver dut a terme conductes com “mirades persistents, invasió de l'espai i/o persecució”, “insistència en una petició” o bé “comentaris ofensius, degradants i/o insults”. Cal destacar que la majoria de persones que reporten haver-ho fet són dones, assenyalant que han estat conductes desenvolupades en la seva majoria per cap motiu vinculat al gènere, l'orientació sexual o l'expressió i/o identitat de gènere.

Comparant aquests resultats amb els obtinguts entorn a les experiències directes o indirectes d'assetjament o agressions, observem com existeix poca congruència entre tots dos. Mentre que les identifications d'agressions rebudes o en l'entorn són molt altes, aquest fet no es reflexa en la identificació de les pròpies conductes. Aquestes dades ens condueixen a pensar que es tracta d'uns resultats poc fiables i representatius, que no reflecteixen la realitat de les pràctiques masclistes presents en una societat heteropatriarcal, com sí que ho han fet les primeres preguntes. Així doncs, la problemàtica rau en la manca de capacitat d'identificar-se com a persona que exerceix aquestes conductes i assumir-ne la responsabilitat, entenent doncs que aquestes parteixen d'un sistema de privilegis on els homes heterossexuals i cis parteixen de situacions de poder respecte les dones o les persones membres del col·lectiu LGTBI. Així, aquests privilegis moltes vegades impossibilita el seu propi reconeixement, en detriment dels drets i la llibertat de les persones qui reben de forma – més o menys directa – les conductes de discriminació i violència de forma normalitzada i naturalitzada.

- **Espais i temporalitat de les agressions**

A través del mateix qüestionari, es va considerar necessari poder delimitar les tendències entorn als espais en els que es donen les agressions de forma més freqüent, així com en quin moment, per tal de poder treballar les intervencions de detecció i actuació en relació als espais amb major incidència o major vulnerabilitat.

En les agressions viscudes en primera persona, observem (Gràfic 19) com la majoria es donen dins de l'espai principal de festa, malgrat és força alt el nombre d'agressions que (una de cada 4) es dona durant els desplaçaments fins a l'espai (en la seva majoria quan aquests es feien caminant, però també un 15% quan es feien en transport públic). Alhora, gairebé una de cada cinc es dona als voltants de l'espai d'oci. Aquest fet ens mostra com les intervencions als espais d'oci són necessàries però insuficients a l'hora d'actuar sobre les violències masclistes vinculades a l'oci nocturn. Si bé els trajectes poden ser diferents pel que fa a recorreguts, mitjans o acompanyants, cal tenir present que en aquests, sobretot quan són per l'espai públic, generen situacions de vulnerabilitat, així com tots els espais que envolten els espais d'oci – ja siguin a l'espai públic o locals privats-. D'altra banda, hi ha un 12,8% que afirma haver viscut aquestes situacions de forma transversal en diferents espais.

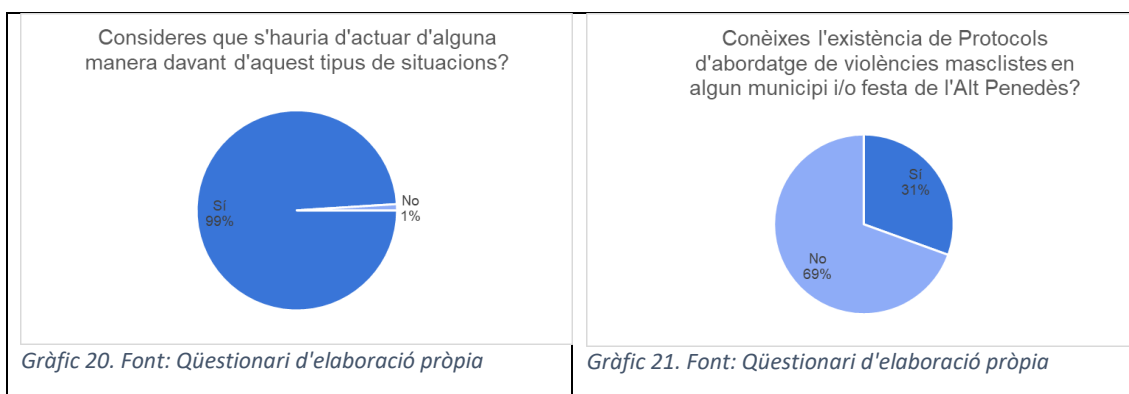
Gràfic 19. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

Pel que fa a les situacions observades, veiem com disminueix en els trajectes, malgrat es manté en els espais d'oci i als seus entorns. Alhora, augmenta en nombre de persones que malgrat haver identificat la situació d'agressió, no sap on es va donar. Aquestes dades confirmen com la dificultat de detecció de situacions de violència en l'entorn augmenta quan aquestes no es donen en un lloc fixe, generant la necessitat de reforçar amb nous mecanismes els trajectes o espais de desplaçament per arribar-hi.

- **Coneixement de recursos i iniciatives valorades contra les violències masclistes i les seves manifestacions com a violències sexuals i LGBTIfòbiques als espais d'oci**

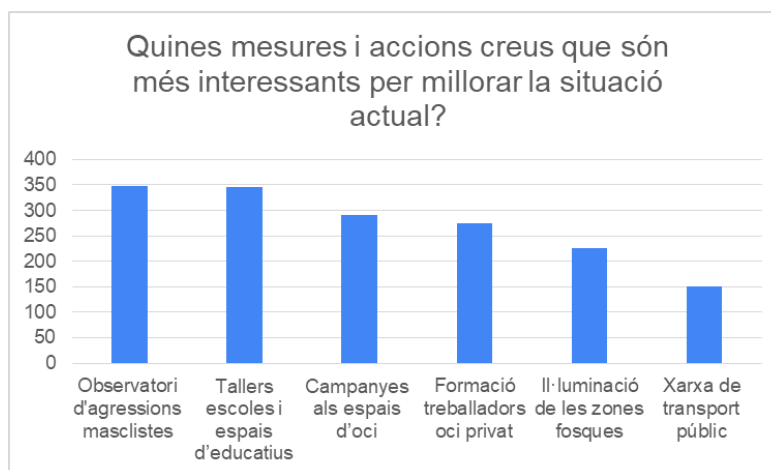
Si bé pràcticament la totalitat de la mostra afirma que cal actuar davant les diverses situacions d'assetjament o agressió masclista (Gràfic 20), podem observar com existeix una clara manca de coneixement sobre possibles recursos per a fer-ho, sigui per la seva inexistència o per la manca de difusió d'aquests serveis d'atenció. Al Gràfic 21 veiem

com només una de cada tres persones coneix l'existència de Protocols d'abordatge de violències masclistes en algun municipi i/o festa de la comarca, malgrat aquests s'han dut a terme durant els darrers anys en els municipis on hi ha les festes amb més participants.

D'entre les persones coneixedores d'aquests recursos veiem com principalment assenyalen els Punts liles duts a terme durant els darrers anys a algunes festes majors dels municipis de Vilafranca del Penedès o Sant Sadurní d'Anoia, o a espais alternatius o autogestionats.

Paral·lelament, es va preguntar al qüestionari sobre possibles iniciatives a implementar, oferint algunes possibilitats ja desenvolupades a altres municipis. Com veiem al Gràfic 22, les tres propostes més assenyalades serien les de crear un observatori d'agressions masclistes als espais d'oci a la comarca, dur a terme més tallers o formacions entorn a la temàtica i dur a terme campanyes de sensibilització sobre la violència masclista. Cal destacar també un fort posicionament favorable cap a la formació de les persones que treballen als espais d'oci privat o millorar la il·luminació de les zones fosques.

Gràfic 22. Font: Qüestionari d'elaboració pròpia

En aquest sentit, també es va deixar la possibilitat de fer aportacions de noves propostes no recollides en el primer llistat, en les que es van recollir propostes diverses entorn a mecanismes de sensibilització a escoles i instituts, formació als diversos agents que poden intervenir en el circuit d'actuació (cossos de seguretat i sanitaris) o bé superar els obstacles institucionals i socials que obstaculitzen els processos de recuperació.

“Sobretot que quan les dones/noies vagin a denunciar algun acte masclista a on sigui se’ls hi faci molt mes cas i que des dels centres educatius s’inciti moltíssim mes a denunciar qualsevol actitud masclista i que es faci sentir a totes les noies que se les escoltarà i no se les jutjarà a elles, sinó al seu agressor.”

“No només es tracta de fer conscients als joves que pugen, que és imprescindible, sinó també de fer entendre a tota la població que cal respectar a tothom. Pot ser que no només m’assetgi algú que tingui una edat semblant a la meua, també poden ser pares de família, i crec que aquesta part no s’està tenint prou en compte. Si fos per mi, cada lloc de treball, d’oci, del que fos, hauria de tenir una formació per saber identificar les agressions, sobretot masclistes, però també d’altres àmbits.”

“Punts liles permanents al locals nocturns i xarxa de taxis econòmics (1€ el trajecte que t’acompanyin fins la porta de casa).”

Aquestes propostes es veuen complementades i aprofundides per aquelles recollides a través de les entrevistes en profunditat realitzades a diferents persones joves membres de col·lectius o entitats implicades en l’organització de festes majors o altres esdeveniments a nivell local. Un dels elements més referits seria la necessitat de formacions a la població en general, tant des dels espais d’educació formal (escoles i instituts) com des dels espais informals (espais de lleure, cultura popular o espais d’autoorganització veïnal).

També hi ha un clar consens entorn a la necessitat de creació d’espais juvenils, que serveixin per a establir espais de seguretat alhora que treballar des de base les relacions igualitàries, identificar les manifestacions de les violències masclistes i oferint recursos per a subvertir-les. En aquest sentit, es considera necessària l’articulació d’espais o mecanismes de participació juvenil, tant a nivell municipal com comarcal, per a poder generar major conscienciació en la matèria alhora que empoderament per a poder canviar rols i dinàmiques sexistes molt arrelades als processos de socialització actuals. Cal destacar que al Pla Comarcal de Joventut (2019-2023), ja s’esmenta la manca de participació juvenil com una situació no desitjada, fet que corrobora la necessitat de treballar-hi de forma transversal.

4.2. Abordatge de les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals a l’Alt Penedès

Aquest capítol és una breu diagnosi de la situació que es presenta actualment a la comarca de l’Alt Penedès en el camp de l’abordatge de les violències masclistes i sexuals als espais d’oci tant a nivell institucional com ciutadà. Val a dir que l’heterogeneïtat del territori i la riquesa de polítiques i estratègies que aquesta presenta no podrà ser del tot reflectida en aquesta part. Per tant, les conclusions obtingudes són tendències que en diverses ocasions seran exemplificades amb les iniciatives i accions dels diferents municipis que han facilitat informació durant el procés d’elaboració del document. Així, caldrà tenir en compte que el que aquí es presenta és una visió general i no generalitzable de la realitat absoluta de l’Alt Penedès.

4.2.1. Aspectes generals

- **Processos comunitaris en la construcció d'iniciatives vers les violències sexuals i LGTBIfòbiques**

Els municipis de la Comarca de l'Alt Penedès mostren una participació desigual en el desenvolupament d'iniciatives vers les violències masclistes de forma comunitària. En termes generals, existeix una clara implementació de processos i iniciatives vers les violències masclistes que interpel·len la ciutadania. Tanmateix, són minoria aquells que les impulsen de forma comunitària amb la participació directa d'aquesta ciutadania, ja sigui tant a nivell d'entitats i col·lectius, com a nivell de grups no formals.

Alguns casos com Mediona o Pla del Penedès, exemplifiquen un treball conjunt entre l'Ajuntament i els col·lectius feministes organitzats a nivell local. Aquests duen a terme treball coordinat en diverses iniciatives a nivell transversal, tant pel que fa a celebracions de les jornades reivindicatives com el 25 de novembre o el 8 de març, o bé per a desenvolupar campanyes i mecanismes d'intervenció als espais de Festa Major.

Cal destacar que la presència d'espais organitzats que treballin la temàtica és inexistent en molts municipis, fet que dificulta la generació d'espais amb participació comunitària. Tot i així, seria interessant poder potenciar l'aparició d'espais de participació ciutadana, considerant-los com a mecanismes de prevenció i empoderament en si mateixos. Resulta interessant l'exemple de Font-Rubí, com des de l'ajuntament s'ha creat la "Comissió de la Dona", com a espai de participació i implicació en la temàtica. En aquest sentit, cal posar especial èmfasi en la població jove que sovint es caracteritza per tenir pocs espais o canals per fer arribar les seves necessitats.

Pel que fa explícitament a la construcció de protocols contra les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques en context de festa major existeix força disparitat entre els diferents municipis que han engegat la iniciativa. Així, trobem municipis on la implicació dels col·lectius de base és forta, mantenint espais de discussió i coordinació entre aquests i l'ens públic, mentre que en d'altres es destaca la necessitat d'enfortir el suport rebut per part de l'administració pública.

En aquesta línia, tot i que les fórmules de creació de protocols ha estat variada pels diferents municipis on s'han generat, es detecta la necessitat de millorar la relació entre els col·lectius feministes de base i les administracions locals. Durant el treball de camp s'han observat diverses situacions en les que no ha existit una relació fluida entre els col·lectius de base i les administracions públiques, fet que ha pogut dificultar el consens per a un treball en una mateixa línia. Aquest fet s'explica per part de diversos espais autoorganitzats per una falta de consideració per part de les administracions públiques, establint relacions jerarquitzades en moments d'interès puntuals sense teixir xarxes reals de coordinació i consens.

D'altra banda, pel que fa al grau d'implicació de la ciutadania en general, els col·lectius de base detecten certa problemàtica en l'abast de les seves activitats en quant a l'estratègia a emprar per arribar a un gruix més gran de població. Així, manifesten que quan organitzen activitats, les persones que acudeixen tendeixen a ser persones ja properes i sensibilitzades vers la temàtica, ja siguin del propi municipi o d'altres. Per tant, mostren dificultats per entrar a altres sectors de la població i fer-los partícips de les activitats i campanyes.

- **Espais d'oci de gestió privada**

Respecte als espais d'oci nocturn a l'Alt Penedès, l'anàlisi d'aquest document es realitza de forma molt superficial, degut a la manca de centralitat d'aquests espais pràcticament inexistents arreu de la comarca. En el mateix sentit, com s'observava a través de l'enquesta de sondeig, no són els espais prioritaris en els quals la població jove sembla invertir més temps d'oci. Tanmateix, no es pot obviar que són espais amb una gran aflluència i per tant cal posar-hi una especial atenció tenint en compte que malgrat no ser els espais més prioritzats, segueixen essent locals amb una forta aflluència i aglomeració de població jove.

Com s'ha apuntat anteriorment, aquests locals d'oci de gestió privada es troben en la seva gran majoria a Vilafranca del Penedès. Aquest fet suposa que sigui un àmbit en el que la majoria de municipis no hi treballa de forma directa en tant que no es considera una problemàtica prioritària a nivell local.

El Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i LGTBIfòbiques en espais públics i festius de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès (2019), és l'únic que sembla posar sobre la taula la problemàtica i possibles mecanismes d'abordatge. Aquest planteja dur a terme una formació a les persones treballadores dels espais d'oci de gestió privada, com a acció en clau de prevenció a desenvolupar al municipi. Aquesta seria la línia des de la qual poder treballar per engegar un procés real d'intervenció en aquests locals, aparentment no involucrats fins al moment en el treball vers les violències masclistes. Poder comptar amb un protocol per a aquests espais i assegurar que les persones que hi treballen reben formacions en l'àmbit de prevenció, detecció, actuació i recuperació de les violències masclistes serien les prioritats a treballar en aquest sector.

Com a consell comarcal, malgrat sembla que la concentració d'aquest tipus d'espais es dona en un sol municipi, cal assumir part de la responsabilitat en aquest sentit. Si bé hi ha molta població jove que no resideix a Vilafranca del Penedès, aquesta també diu desplaçar-se cap a aquest municipi en moltes ocasions per a gaudir del seu temps d'oci, de manera que pot ser un aspecte a abordar a nivell comarcal.

Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Processos comunitaris en la construcció d'iniciatives vers les violències sexuals i LGTBIfòbiques	- Existeixen diversos municipis que han engegat polítiques participatives en l'àmbit de les violències sexuals i LGTBIfòbiques amb diferents estratègies. En la major part de casos aquestes suposen un precedent per analitzar com es pot millorar en els propers anys. - La recerca d'agents clau per establir un primer vincle resulta una eina efectiva per engegar iniciatives, buscant estratègies cap al treball amb el col·lectiu en conjunt.	- Cal establir relacions de col·laboració entre el teixit associatiu de base feminista i juvenil dels municipis. - Cal potenciar els espais d'organització i participació ciutadana. - Existeix la necessitat d'ampliar l'abast de la intervenció per arribar a col·lectius diferents i no sensibilitzats prèviament. - Cal establir mesures amb perspectiva de continuïtat en l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques que no quedin com a actes puntuals en el temps.

Espais d'oci de gestió privada	- Es plantegen mesures per a començar a treballar amb aquests espais.	- Cal començar a abordar de forma pràctica les violències sexuals i LGTBIfòbiques que treballin en el pla de l'oci nocturn de gestió privada.
---------------------------------------	---	---

4.2.2. Àmbit prevenció

- **Protocols de violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques per festes majors de municipis**

Durant els darrers anys, s'han desenvolupat les primeres iniciatives de municipis que han engegat protocols específics contra les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais d'oci dins del territori de l'Alt Penedès. Aquestes encara no són majoritàries arreu del territori, malgrat se'n poden destacar les iniciatives de Vilafranca del Penedès i Sant Sadurn d'Anoia, havent dut a terme un procés de diagnosi de la realitat local, elaboració del protocol i circuit, així com desenvolupament de mecanismes i accions a dur a terme amb consonància amb els objectius que es plantegen en la matèria. Aquest tipus de processos són altament recomanats per la seva capacitat d'abordatge transversal, d'interpel·lar diversos agents del territori i facilitar-ne un treball conjunt que permeti traçar estratègies d'intervenció alhora que fer una feina de conscienciació i aprenentatge durant el propi procés. Alhora, es consideren les millors oportunitats per a comptar amb la participació ciutadana, en les diferents fases dels processos d'elaboració. D'una banda, és important recollir les seves percepcions i necessitats, alhora que comptar amb la seva participació per a establir mecanismes i accions al territori, transversalitzant la capacitat d'actuació més enllà de l'administració pública.

A banda de la creació de protocols propis, en d'altres municipis trobem les experiències d'espais en els que es fa ús d'exemples ja elaborats per altres indrets, podent utilitzar un protocol base com a marc de referència. Si bé aquest no és l'escenari òptim en tant que no està basat en la realitat local i les necessitats específiques, pot ser un bon mecanisme per a començar a treballar la temàtica de forma prèvia a l'elaboració d'un protocol propi. Tot i així, encara cal realitzar un treball de conscienciació col·lectiva per a què aquests protocols i iniciatives es puguin estendre per la resta del territori, entenent aquesta eina comarcal com a un pont per a oferir no només un marc des del qual desenvolupar-los, sinó també un recurs des del que començar a treballar en l'adaptació a les necessitats específiques de cada municipi.

Tenint en compte tant aquells municipis en els que s'han desenvolupant protocols propis, com aquells en els que s'han desenvolupat a través d'altres models, observem una tendència creixent de municipis que desenvolupen intervencions als espais d'oci nocturn. Aquests es donen principalment durant les Festes Majors però també cal destacar alguns municipis que en desenvolupen durant altres festivitats com Cap d'Any o Carnestoltes. A la següent taula trobem la relació de municipis que - fins al moment - ja han comptat amb aquests dispositius en alguna de les seves festes:

Municipi	Punt Lila
Gelida	Sí
La Granada	Sí

Mediona	Sí
Pla del Penedès	Sí
Sant Martí Sarroca	Sí
Sant Quintí de Mediona	Sí
Sant Sadurní d'Anoia	Sí
Santa Margarida i els Monjos	Sí
Subirats	Sí
Torrelavit	Sí
Torrelles de Foix	Sí
Vilafranca del Penedès	Sí

Font: Fitxes administrades als municipis

Cal destacar que un gran nombre d'altres municipis, compten amb la presència del Punt Mòbil de Salut, ofert des del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, des del qual també es duu a terme sensibilització en clau de gènere i violències sexuals, apostant per una atenció integral i multidisciplinària definida al III Pla Comarcal de Drogues de l'Alt Penedès (2019-2023). En aquest sentit, des d'aquest pla ja s'incideix en la formació dels professionals en l'àmbit de la prevenció de violències sexuals en els espais d'oci nocturn.

En alguns casos, es detecta que la disponibilitat de recursos ha estat una barrera per poder aplicar la iniciativa de manera idònia. La manca de coneixement de les necessitats específiques i les mesures que s'han de contemplar, en moltes ocasions, suposa un entrebanc a l'hora d'iniciar el treball en aquest sentit. Per aquest motiu és important clarificar els elements bàsics necessaris per a la construcció de festes lliures d'agressions masclistes, com la creació d'espais de seguretat, difusió de la campanya, formació a tot el personal involucrat a la festa, etc.

La iniciativa de protocol comarcal ha de servir com a marc de referència per tots els municipis, apropant els coneixements, diagnosis, necessitats i recursos des dels quals començar a treballar. Ha d'esdevenir doncs, una eina que reforci aquells processos ja engegats alhora que impulsi d'altres que encara no han iniciat el seu desenvolupament en aquest àmbit.

- **Sensibilització**

Als diferents municipis consultats per l'elaboració d'aquest document diagnòstic es coincideix en la idea que **cal fer un major esforç en l'àmbit de la sensibilització vers les violències masclistes**. En aquest sentit, les persones joves entrevistades suporten aquesta necessitat, posant sobre la taula la necessitat d'apropar aquest procés a les diverses entitats i col·lectius organitzadors, no sempre conscienciades de la necessitat de treballar en aquesta línia als espais d'oci.

Un dels mecanismes per fer front a aquesta situació és **la creació de campanyes específiques** que girin entorn aquest tema, com pot ser aquelles que s'han engegat en els darrers temps durant les festes majors dels municipis (tant als espais municipals com als alternatius). Recollint la informació aportada pels diversos municipis, veiem com s'han volgut desenvolupar a nivell local algunes d'aquestes campanyes, en molts casos fent-les coincidir amb la implementació d'intervencions concretes als espais d'oci, com serien els Punts Liles. Municipis com Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos o La Granada en serien alguns exemples, observant com

els municipis amb major població són aquells que aparentment estan en una fase més avançada en aquest àmbit. Tanmateix, s'observa una mancança a l'hora d'avaluar l'impacte d'aquestes campanyes, que semblen no comptar amb indicadors concrets per tal de valorar-ne la seva capacitat d'incidència en la població jove.

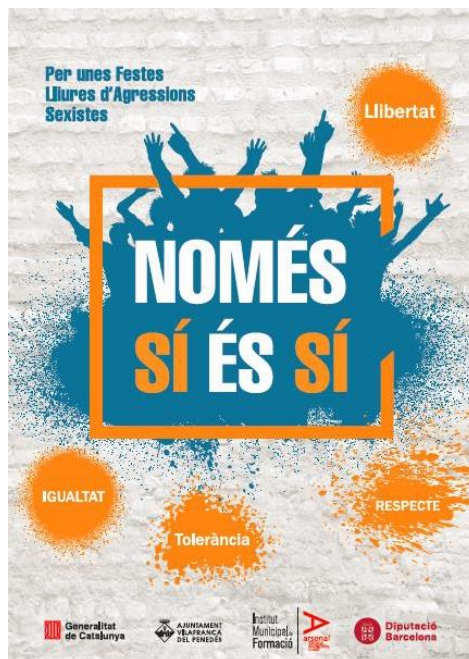
Font: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

Font: Ajuntament de La Granada

Font: Ajuntament de Subirats

Font: Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Font: Ajuntament Santa Margarida i els Monjos

Respecte a la visibilització d'aquestes campanyes sovint s'ha comptat amb el complement de falques informatives sobre l'existència d'un protocol als espais de concerts, cartells específics, i en alguns casos, productes de marxandatge que s'han repartit de manera gratuïta entre la població, com poden ser xapes, polseres o díptics informatius.

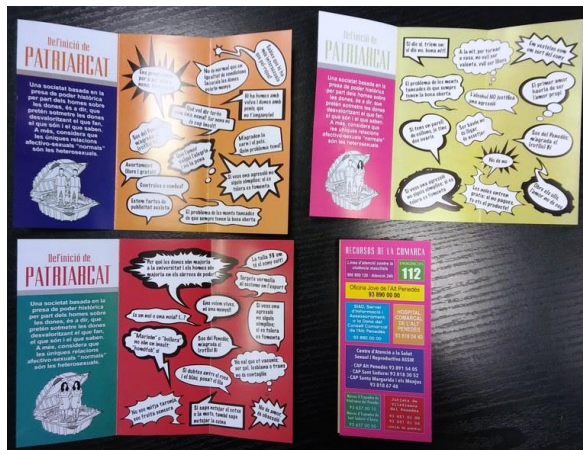
Respecte a la difusió de les dades d'agressions que s'haguessin produït en el context de festa, s'han considerat diverses estratègies de denúncia, des del comunicat públic al mateix espai de festa després de rebre la denúncia, a fer-ne un recompte en acabar la Festa Major. Tot i així, s'ha remarcat que en diverses ocasions no hi ha hagut un acord tancat de com i quan fer-ho, trobant exemples en els que hi ha hagut fortes discrepàncies públiques entre col·lectius de base i l'administració pública. Aquest fet posa de relleu **la necessitat d'actuar de forma consensuada i coordinada, mostrant una sola veu i estratègia a l'hora d'abordar aquestes situacions**, podent oferir un discurs unitari en contra d'aquest tipus de violències i les seves manifestacions als espais d'oci.

Més enllà de les campanyes de sensibilització específiques que s'han dut a terme per les festes majors, s'ha considerat important que aquestes també puguin estar presents durant tot l'any. La campanya principal engegada a nivell comarcal ha estat de la "T'han maleducat", impulsada per la Oficina Jove de l'Alt Penedès. Aquesta campanya té per objectiu dur a terme una sensibilització comunitària a la població jove de la comarca,

alhora que facilitar recursos i eines d'aplicació específica a cada municipi. A nivell de continguts, aborda els estereotips i desigualtats de gènere, l'amor i violència a la parella, la LGTBIfòbia i la violència sexual emmarcada a l'oci nocturn.

Font: Pàgina web Dinamo. Servei comarcal de Joventut.

A banda de la difusió del material, han sorgit altres iniciatives vinculades a la campanya desenvolupades per la pròpia població jove, com ara la creació d'un rap no sexista d'Avinyonet del Penedès.

A banda, existeixen altres campanyes elaborades a nivell local o en col·laboració entre diversos municipis, com pot ser la de "Trenquem el silenci", elaborada pels ajuntaments de Castellví de la Marca, Les Cabanyes, Font-Rubí i Pacs del Penedès, adreçada bidireccionalment tant a homes com a dones.

Finalment, cal remarcar que a pràcticament tots els municipis també es convoquen accions a dies assenyalats com el Dia de la Dona (8 de març), el de les persones LGTBI+ (28 de juny) i el Dia contra la Violència Masclista (25 de novembre). En moltes localitats aquestes jornades s'organitzen de forma col·legiada entre l'Ajuntament i els col·lectius de base, podent arribar a diversos públics i teixint discursos conjunts.

Al terreny de la sensibilització també cal apuntar als tallers que generen consciència sobre les violències masclistes. En aquest sentit, diversos municipis apunten que es tracta d'una de les seves prioritats, emmarcant aquests tallers en la seva majoria en els espais d'educació formal obligatòria (escoles i instituts). Molts dels municipis poden gaudir d'un assessorament o facilitació d'aquest tipus de tallers a través del Catàleg de Suport als Instituts de l'Alt Penedès, ofert a través del Consell Comarcal.

D'altra banda, des de l'Oficina Jove de l'Alt Penedès, es coordinen els Serveis o Punts d'Informació Juvenil municipals de la comarca i es realitzen diferents actuacions a nivell de prevenció com les xerrades o tallers a instituts, els Punts d'Informació Juvenil als instituts (PIDCES), en col·laboració amb l'àmbit de salut: Educació sexual, assetjament entre iguals, intel·ligència sexual, o el programa Forma't.

D'altra banda, existeixen altres iniciatives en aquest àmbit com les xerrades ofertes pel cos de Mossos d'Esquadra o altres tallers que s'imparteixen a escoles com són els oferts per la Diputació de Barcelona. Encara que es mostra una oferta variada, es considera que en l'àmbit de l'educació a infants i adolescents cal fer un treball en major profunditat i entenent els tallers que s'imparteixen com a insuficients per aconseguir sensibilitzar als infants i la població jove. Així, caldrà elaborar estratègies que abordin les problemàtiques derivades del sistema patriarcal des d'una vessant propera als infants i als i les joves i amb una perspectiva de treball transversal i continu.

Finalment, no s'han detectat campanyes de sensibilització específiques fetes des dels espais d'oci de gestió privada. En aquest sentit, es consideraria interessant que aquells locals que ho volguessin, poguessin prendre mesures contra les agressions masclistes a qualsevol nivell, podent gaudir de facilitats per part del Consell Comarcal de l'Alt Penedès per tal d'impartir-les i aplicar-les. D'aquesta manera es podrien construir processos en positiu i generar un precedent als diferents espais de festa pel jovent, com s'ha comentat anteriorment.

- **Formacions**

Les formacions, a diferència dels tallers de sensibilització, busquen, a part de crear consciència sobre la problemàtica de les violències masclistes, generar una sèrie de coneixements que siguin d'aplicabilitat en el terreny dels/les professionals a les quals van dirigides. Així, en matèria de prevenció, cal avaluar la necessitat que el treball en polítiques de gènere sigui transversal a tots els departaments, entitats i agents que juguen un paper rellevant en l'organització d'esdeveniments.

Durant el treball de camp, en diverses ocasions s'ha destacat la necessitat de que **totes les persones implicades en l'organització d'esdeveniments tinguin una base de coneixements sobre la violència masclista i les implicacions en la construcció de festes lliures de sexisme**. Per tant, s'aposta per la formació, sensibilització i per a dotar d'eines per la creació d'espais d'oci en clau feminista, de manera transversal i a totes les persones que participen en l'organització d'aquestes.

D'altra banda, també caldria fer un apunt cap a les formacions que reben les formadores de les violències masclistes, ja que aquestes sovint només estan centrades en els casos penats des de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, i que es limiten a l'àmbit de parella o ex-parella; o els que es recullen a la Llei catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril), la qual no té en compte elements fonamentals com la violència simbòlica.

Aquest seria l'exemple de les formacions que s'imparteixen des de Cossos de Seguretat com els Mossos d'Esquadra, els quals només tenen competència penal en el marc d'aquestes lleis. Tot i així, aquestes formacions, que serveixen per a conèixer més a fons l'àmbit legal i penal de la llei, caldria complementar-les amb formacions que expliquessin els elements que legitimen i sustenten les violències masclistes en el sistema de dominació patriarcal.

- **Urbanisme**

L'urbanisme és un element important a tenir en compte en matèria de violències masclistes als espais d'oci ja que condicionen la seguretat percebuda en els mateixos. Així, la il·luminació i la senyalització dels diferents espais, sobretot en contextos festius, suposen dos elements clau en aquesta línia. Sovint la localització dels espais d'oci i el

disseny d'aquests venen determinats per criteris de convivència al municipi, conduint moltes vegades a allunyar els espais d'oci juvenils als afores dels centres urbans. Si bé el respecte a la població és un element important a tenir en compte, també ho ha de ser l'accessibilitat a aquests espais per a totes les persones, i la minimització de situacions de vulnerabilitat per a les persones assistents a la festa, com ara la il·luminació, els trajectes segurs, o la localització dels diferents serveis. Cal doncs que aquest fet esdevingui una prioritat alhora de pensar en el disseny espacial de les zones festives, dotant d'eines i formació a les persones implicades, si és necessari.

Posant la mirada als espais públics d'oci, o de pas entre aquests, en alguns municipis s'han iniciat processos de detecció de l'urbanisme amb perspectiva feminista, com és el cas de Mediona. D'aquesta manera es poden aplicar certes mesures que afavoreixin una construcció dels espais tenint en compte l'existència i les manifestacions de les violències masclistes, entre d'altres elements a integrar des d'un urbanisme amb perspectiva de gènere. Tot i així, es requeriria d'un estudi més concret sobre la l'urbanisme del territori - tant a nivell específic per cada localitat com general en termes comarcals - per poder identificar aquells municipis on hi ha un major nombre de zones conflictives, les seves localitzacions, i prioritzar la seva atenció. D'aquesta manera, s'obre la porta a repensar certs aspectes a l'hora de dissenyar espais d'oci, especialment durant les Festes Majors de cada municipi, tenint en compte els aspectes esmentats.

- **Espais i mobilitat**

Es manifesta que els principals espais d'oci als quals s'acudeix, són principalment les Festes Majors de cada localitat i espais d'oci privat a Vilafranca del Penedès. Així, en termes de mobilitat, la població jove sol desplaçar-se de forma freqüent, cercant alternatives a una oferta d'oci juvenil força reduïda en la major part de l'any.

En la recerca efectuada, com ja s'ha esmentat, s'ha mostrat un discurs comú a l'hora de descriure els patrons de mobilitat del jovent a la comarca, i és que **el transport privat és el principal mitjà de transport per acudir als espais d'oci dels municipis petits i mitjans als més grans**. Aquest fet se li suma que la xarxa de transport públic és escassa durant el dia, i pràcticament inexistent en gran part de la comarca en horari nocturn. Així, la poca freqüència d'autobusos nocturns implica que la persona que precisi agafar-los ha de tenir coneixement dels horaris i planificar les seves sortides amb antelació, tenint poc marge de maniobra en cas d'imprevist. Així, **la necessitat de reforçar la xarxa de transport públic ha estat una de les principals demandes expressades, tant de manera global i permanent, com amb augments puntuals durant les Festes Majors de cada municipi**. Alhora, es contempla la opció de desenvolupar altres mecanismes puntuals com pot ser una xarxa de taxis amb tarifes joves, o amb possibilitat de trajectes gratuïts en situacions d'assetjament o violència sexual.

Com ha quedat assenyalat en diversos moments, els desplaçaments han de considerar-se com a elements que formen part del temps d'oci, i per tant, intervenir-hi de forma conscient per a minvar les situacions de vulnerabilitat que s'hi donen.

- **Programació**

La programació de les activitats culturals i d'oci és un altre dels aspectes a contemplar davant la possible existència de missatges sexistes que es poden donar a través d'elles, o per la infrarepresentació que hi poden tenir les dones o el col·lectiu LGTBI. Pel que fa al tipus de programació, alguns dels protocols establerts per les diferents festes majors

de municipis, han contemplat aquest aspecte com quelcom rellevant, no obstant, no seria una tendència encara estesa al conjunt del territori.

Si bé no es parteix d'un anàlisi complert de totes i cadascuna de les programacions municipals, s'han recollit valoracions negatives o contradictòries en persones joves, assenyalant continguts discursius sexistes o discriminatoris. És important doncs incorporar aquesta mirada a l'hora de dissenyar les programacions, entenent la capacitat d'incidència que pot tenir qualsevol discurs elaborat des de dalt d'un escenari.

Cal destacar la necessitat de fer un major esforç en la feina transversal que implica la construcció d'actes festius amb mirada feminista, per part de tot els agents involucrats en la seva organització. En el cas de les entitats que reben subvencions públiques aquest aspecte és rellevant donat que la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes regula la concessió dels ajuts a l'article 11 en base a criteris de redacció de les sol·licituds amb perspectiva de gènere i a la no tolerància d'actituds discriminatoris en el funcionament de les entitats. A part, també s'especifica en aquesta llei en l'article 10, com s'ha de procedir per a la contractació del sector públic amb la finalitat de promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en el mercat laboral.

Així doncs, es relata que l'impuls de protocols contra les agressions masclistes poden ser una eina a emprar, pel que fa a la programació, amb següents fins: en primer lloc, perquè ajuden a repensar els espais de festa quan es contempla la programació d'esdeveniments i perquè poden donar pautes d'actuació quan els missatges que es transmeten des d'un escenari o activitat poden resultar masclistes o contradictoris amb els postulats que s'estan defensant des d'aquest procés. En segon lloc, per aquelles activitats que es considerin de major risc, els protocols poden activar mesures precises en matèria de prevenció, detecció i atenció.

En el treball de camp s'ha concretat que el marge de maniobra davant la programació és una qüestió fàcilment abordable a espais autoorganitzats o gestionats per col·lectius o entitats concretes, donat que la complexitat de la gestió dels esdeveniments és menor que en la gestió d'una festa major en la seva globalitat. Tanmateix, les administracions públiques han de poder comptar amb recursos per a repensar tots els aspectes de les programacions tenint en compte aquests elements.

Com a apunt final, seguint en l'àmbit de les festes majors dels municipis, es detecten també certes activitats programades que poden ser assenyalades com a discriminatories, en tant que no s'hi accepta la participació de dones, o bé aquestes son relegades a funcions estereotipades que reforcen, en moltes ocasions, l'imaginari de les desigualtats i les violències masclistes. Un exemple serien algunes activitats de cultura popular, en les que caldria dur a terme un treball específic a nivell de sensibilització, emmarcada en el marc cultural i històric des del que parteixen.

• Ordenances específiques

Més enllà de les mesures establertes als protocols d'actuació a les activitats festives dels municipis, no es tenen constància d'ordenances municipals específiques que abordin l'assetjament a l'espai públic. Més enllà del marc legal que dona cobertura als casos de violències masclistes a nivell estatal o autonòmic, existeixen altres tipus de mesures específiques que es poden portar a terme a nivell municipal. Així, les ordenances de convivència i/o civisme poden ser una eina útil per treballar a nivell local legislatiu tot allò relacionat amb l'assetjament o les agressions sexuals.

L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, desenvolupa l'Ordenança de Civisme i Convivència Ciutadana en la que inclou un article sobre les conductes discriminatòries - sigui de contingut xenòfob, racista, sexista, homòfob o contrari a la igualtat de gènere - malgrat es pot considerar poc específic o amb marge a la mala interpretació. Posteriorment, arrel del procés de construcció del Protocol contra les violències sexuals i LGTBIfòbiques als espais d'oci nocturn (2019), la Policia Local de Vilafranca va elaborar la Instrucció interna núm. 03/2019 com a "Procediment d'actuació davant d'actes d'assetjament sexual no penal, que pugui constituir infracció administrativa." Segons aquesta instrucció, l'assetjament sexual és constitutiu d'infracció administrativa i és una forma d'abús que s'exerceix des d'una situació de poder psíquic o físic respecte a la persona assetjada i que es pot donar en qualsevol àmbit de la relació entre persones (al carrer, en llocs públics, en entorns d'oci, etc.).

Cal considerar la revisió de la normativa municipal i comarcal per a poder cobrir aquestes situacions, també, a nivell legislatiu, i així superar els obstacles que sovint dificulten la gestió institucional d'aquest tipus d'agressions o assetjament.

Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Protocols de violències sexuals i LGTBIfòbiques per festes majors de municipis	- Alguns municipis han engegat protocols per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques, tot i que de manera desigual al territori. - La elaboració d'un protocol marc a nivell comarcal es considera una iniciativa positiva per l'impuls i reforçament d'aquest tipus d'iniciatives per als municipis que componen l'Alt Penedès.	- La manca de recursos econòmics i professionals és un dels motius que ha pogut dificultar l'aplicació de protocols a diversos municipis. - La manca de referents en l'aplicació de protocols és un altre dels motius als quals s'al·lega pel fet de no haver engegat cap iniciativa d'aquest tipus. - Cal aprofundir en la conscienciació i responsabilització col·lectiva per a treballar en protocols de violències sexuals i LGTBIfòbiques en tots els espais.
Sensibilització	- Existeix una gran diversitat de campanyes en els diferents municipis que componen la comarca, amb diverses estratègies i mitjans de sensibilització i visibilització. - Es considera que la publicació de casos de violència que es donen en contextos festius és un element més que suma a la sensibilització de la població i visibilitza la necessitat de l'aplicació de mesures de prevenció i resposta. - Existeixen un gran nombre d'iniciatives tant a nivell municipal com comarcal que	- La sensibilització es preveu com un dels camps on cal fer un major esforç en l'abordatge de les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques implicant tots els agents que participen de l'organització d'espais d'oci. - En alguns municipis cal seguir treballant cap a la unitat entre administracions públiques i col·lectius de base per a consensuar discurs i estratègies. - Existeixen diversos municipis en els que no consta que s'hagi fet cap

	apunten a la sensibilització en períodes concrets de temps, com són les diades associades a la dona i LGTBI+. - Existeixen recursos comarcals a l'abast dels municipis per a desenvolupar iniciatives pròpies, tant en el marc d'educació formal com en campanyes pròpies.	campanya, normalment coincidint amb els municipis amb menys habitants. - No es detecten iniciatives de sensibilització per l'abordatge de les violències masclistes en l'entorn d'oci nocturn de gestió privada.
Formacions	- Des dels departaments d'igualtat, feminismes i LGTBI dels diferents municipis es realitzen formacions sobre les violències sexuals i LGTBIfòbiques i totes les seves conseqüències.	- Es detecta una necessitat de reforçar les competències del personal de l'administració en matèria de violències masclistes des d'una perspectiva global i no tan sols centrada en les violències que es produeixen l'àmbit de la parella o d'ex-parella.
Urbanisme	- Alguns municipis han engegat exploracions del territori amb perspectiva de gènere per tal d'identificar les zones d'especial atenció.	- Es detecta una necessitat de conèixer quines són les dinàmiques d'oci i la cultura de festa per part de la població jove a nivell municipal. - És necessari avaluar l'urbanisme de tots els municipis així com tenir en compte els emplaçaments dels espais de Festa Major des d'una perspectiva de gènere.
Espais i mobilitat	- Es detecta la principal tendència de l'ús del transport privat per als desplaçaments cap a altres municipis.	- S'identifiquen mancances en el transport públic intermunicipal, especialment en horari nocturn. - Es fa necessari revisar les zones de desplaçament i entorns dels espais d'oci, la seva il·luminació i accessibilitat.
Programació	- Alguns dels protocols ja existents destaquen la importància de la programació per a realitzar esdeveniments no sexistes.	- Cal transversalitzar la perspectiva de gènere en el disseny de totes les programacions d'oci: major presència de dones i col·lectius LGTBI, discursos no sexistes o discriminatoris i activitats inclusives. - Es detecten activitats en les que no s'admeten dones en el seu desenvolupament o s'hi donen rols estereotipats.
Ordenances específiques	- Existeix alguna instrucció específica per a abordar l'assetjament sexual.	- Generar ordenances específiques a tots els municipis que recullin en el marc legislatiu les agressions

sexuals a l'espai públic o
espais d'oci.

4.2.3 Àmbit detecció

- **Logística dels protocols als espais d'oci: agents de detecció i espais de seguretat**

En l'intercanvi d'experiències en protocols de violències masclistes i/o violències sexuals i LGTBIfòbiques a festes majors, alguns municipis han narrat la seva experiència en la implementació d'aquests a través de punts fixes, d'altres a través d'agents itinerants o bé en un model que incorporava les dues figures. Des dels dos models s'han dut a terme tasques de sensibilització i prevenció, com d'acollida i acompanyament en casos de detecció de situacions d'assetjament o agressió o bé quan aquestes han estat reportades directament a les persones responsables. La iniciativa es considera positiva de cara tant a la prevenció com a la detecció.

Alguns municipis com Sant Sadurní d'Anoia, Vilafranca, Subirats o Santa Margarida i els Monjos, han dut a terme contractacions d'entitats professionalitzades externes per a desenvolupar aquestes tasques, generant espais de coordinació entre aquestes i l'Ajuntament. D'altra banda, municipis com Mediona o Gelida parteixen d'un model mixt en el que es duen a terme intervencions des de la col·laboració entre l'Ajuntament i els col·lectius feministes locals, en aquest cas Dones Rebels i Ca La Llúcia respectivament. Com ja s'ha assenyalat, la col·laboració amb entitats o col·lectius locals es considera molt encertada, no obstant, es relata que el caràcter de voluntariat sovint pot resultar complicada de gestionar amb l'exigència que requereix la funció. En la mateixa línia, s'han destacat en alguns municipis la falta de formació o recursos per a aquestes persones voluntàries, que assenyalen la necessitat de més formacions específiques en la matèria.

A més dels agents itinerants, existeixen altres agents que jugarien un paper clau en la detecció d'agressions en els espais d'oci, tals com: personal de les barres, personal de les entitats i/o associacions implicades en l'esdeveniment, agents de seguretat privada o cossos policials. En alguns dels casos explorats, s'ha format a aquest perfil de persones per fer la detecció de casos, sobretot posant èmfasi en les entitats organitzadores de les festes majors. Aquest aspecte és fonamental per tal de poder dur a terme una intervenció real, ja que sovint les situacions són en espais no fàcilment identificables per les persones encarregades, però sí més properes a altres espais de barra, escenaris, sanitaris, etc.

En el cas de detectar una situació d'agressió, una de les mesures previstes és la de l'acompanyament a la persona agredida a un espai de seguretat. Aquest pot esdevenir a través d'una carpa situada en un espai adjacent al punt fixe, o bé buscar algun altre espai tranquil proper a la festa per a poder dur a terme els acompanyaments quan sigui necessari. Aquest aspecte és fonamental per tal de dur a terme una bona intervenció en clau d'atenció, de manera que és aconsellable que estigui inclòs en quin format pot donar-se en cada festa i preparar-lo amb antelació.

- **Coordinació**

La coordinació en els protocols de violències masclistes a espais festius es contempla com a element clau per poder gestionar efectivament els circuits planificats. En aquest àmbit hi juga un gran paper la formació i la informació donada a les parts involucrades. És important partir d'un bon circuit preestablert, en el que tots els agents tinguin clares les seves funcions i mecanismes de coordinació amb la resta d'agents i/o espais.

En aquest sentit, veiem com als Protocols d'abordatge de violències sexuals de Vilafranca del Penedès i de Sant Sadurní d'Anoia, compten amb aquests circuits definits i consensuats, definint els rols a desenvolupar per cadascun d'ells. Així mateix, en aquest municipis, de forma prèvia a les intervencions, es delimiten els contactes de referència entre cadascun dels agents i els canals a través dels quals es duren a terme aquests contactes per tal de poder agilitzar les comunicacions en cas de que siguin necessàries.

En els casos en els que es contracta una entitat externa per a participar de la intervenció, es recomana dur a terme reunions de coordinació prèvies entre aquestes i els altres agents participants de la festa per a poder acabar de consensuar les activitats així com les necessitats específiques de cada esdeveniment. En aquest sentit, alguns informes de Punts Liles duts a terme a la comarca (informe del Punt Lila de La Granada i Sant Martí Sarroca, 2019), recullen la necessitat d'ampliar aquesta coordinació per poder adaptar les intervencions a cada realitat local.

- **Formació**

Tal i com s'ha posat de manifest anteriorment, el coneixement dels diferents circuits d'actuació en la detecció d'agressions resulta de gran importància, no obstant, aquesta detecció no és possible si no s'obtenen uns coneixements previs que entrenin la nostra mirada en el camp de les agressions masclistes. En aquest sentit, no s'ha tingut constància dels mecanismes emprats pels municipis de l'Alt Penedès per a formacions prèvies a les intervencions en espais d'oci. Tot i així, sí que s'ha recollit, a través de les entrevistes a joves de col·lectius de base, la necessitat de reforçar-les tant pel que fa a eines i recursos per a l'actuació, com per a consensuar mecanismes i estratègies de prevenció.

A banda, es destaca el fet d'incloure a les formacions a altres agents claus com poden ser els cossos policials, el personal sanitari o el personal de la seguretat privada. També a altres figures que intervenen en altres espais d'oci, com per exemple a educadors/es – de l'àmbit de l'educació formal o informal - o personal de locals privats.

- **Registre de situacions detectades**

En aquest camp, s'han engegat diversos registres d'agressions en els protocols que s'han posat en marxa a través de formularis estandarditzats i prèviament consensuats, com a la Festa Major de Vilafranca 2019. Aquest fet permet fer una denúncia dels diferents casos detectats amb la finalitat de sensibilitzar a la població, i també poder conèixer la realitat existent en cada festivitat. Es considera interessant poder, alhora, recollir les dades sociodemogràfiques de les persones a qui es dona informació o sensibilitza, per tal de poder identificar els perfils de població d'aquelles persones més interessades en les funcions i discursos de les intervencions.

Tot i així, es percep una infrarepresentació de les agressions que es puguin haver produït als espais de festa, entenent el caràcter invisible o normalitzat de moltes de les violències sexuals per una banda, o el discurs culpabilitzador o revictimitzador cap a les persones que les reben, per l'altra. Cal afegir que no existeix pràcticament cap registre de situacions de violències LGTBfòbiques, fet que posa de manifest una possible manca d'identificació del discurs d'aquests espais amb les problemàtiques específiques que presenta aquest col·lectiu, així com la necessitat de teixir un discurs que pugui acollir-les.

Per acabar, cal afegir que fruit de la sensibilització duta a terme en aquestes intervencions, es recullen moltes denúncies de situacions viscudes amb anterioritat, fora del context de l'espai d'oci. Aquest fet es podria atribuir a l'efectivitat de la sensibilització desenvolupada des d'aquests espais, facilitant la identificació de situacions d'altres contextos. D'altra banda també es podria explicar per la manca d'accés a altres espais d'atenció i informació per a dones joves, que s'abordarà més endavant.

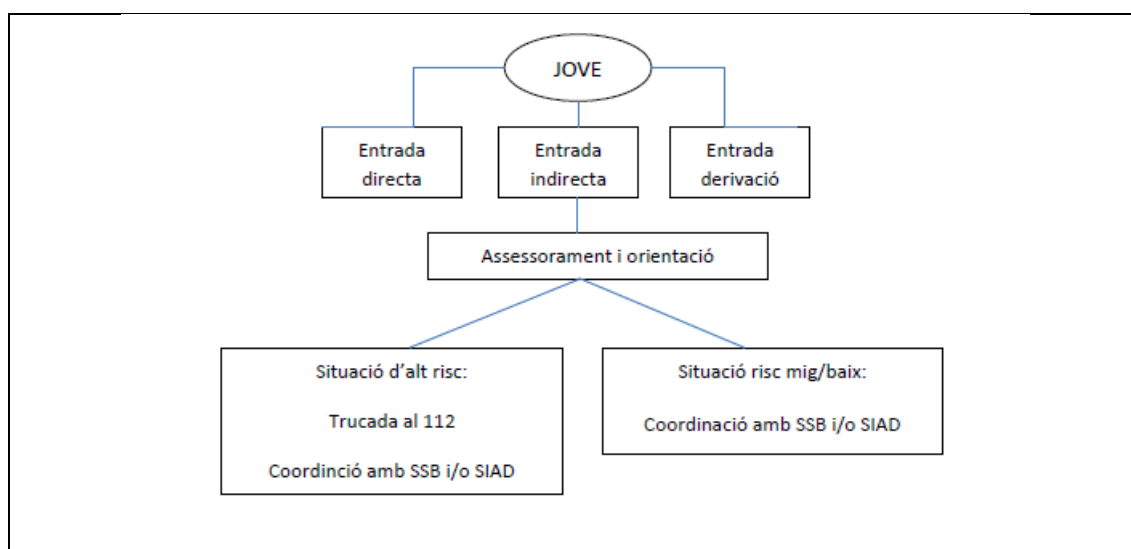
Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Logística dels protocols als espais d'oci	- Es constaten diferents estratègies per la detecció pel que fa als diferents agents que la realitzen: a través de l'externalització d'entitats expertes o el voluntariat municipal. - Es compta amb els diferents agents que participen de l'organització, coresponsabilitzant-los i sensibilitzant-los en el camp de la detecció. - La figura dels agents preventius o parelles itinerants, es veu com a una mesura molt recomanable per la detecció de situacions d'assetjament, i sobretot de cara a la sensibilització de les persones que gaudeixen de la festa.	- Existeix, en alguns casos, certa indefinició dels rols que han de jugar els diferents agents que estan involucrats en a detecció, fruit de la manca d'implicació o formació en la matèria. - En alguns municipis cal desenvolupar circuits i mecanismes específics en base a les seves necessitats.
Coordinació	- Existeixen municipis on hi ha una clara col·laboració i coordinació entre tots els agents participants de les festes.	- Es detecten, en alguns casos mancances en la planificació i consens amb antelació de la coordinació entre tots els agents i rols a desenvolupar.
Formació	- Voluntat d'algunes entitats i col·lectius de base per a formar-se i prendre papers més actius en la detecció de situacions de violències sexuals i LGBTIfòbiques als espais d'oci.	- Instaurar les formacions a tots els agents organitzadors com quelcom imprescindible per a poder donar sentit a la intervenció i arribar a dur a terme una detecció real.
Registre de les situacions detectades	- Els municipis que contracten entitats externes tenen registres de les situacions detectades o reportades, fet que permet fer un apropament a la realitat existent.	- Existeix una infrarepresentació de situacions d'assetjament o agressió reportades. - Manca d'identificació del col·lectiu LGBTI amb els mecanismes de detecció. - Es detecta una mancança d'espais on es puguin reportar i registrar els diferents episodis de violència de la població jove, més enllà dels espais d'oci.

4.2.4. Àmbit d'atenció i recuperació

- **Circuit d'atenció en situacions d'agressió**

Els serveis existents en l'atenció i la recuperació de situacions de violències masclistes que consten per aquest anàlisi són aquelles que figuren com a serveis públics. La Comarca de l'Alt Penedès parteix de dues àrees diferenciades d'atenció: la Comarca i Vilafranca, cobrint així la totalitat de la població del territori. En aquest camp, l'atenció ve donada principalment per **l'Equip Bàsic d'Atenció Social Primària (EBASP), els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) en el cas de violències contra les dones i el Servei d'Atenció Integral LGBTI (SAI) en les violències LGTBIfòbiques, a més dels cossos de seguretat i serveis sanitaris.** En moltes ocasions, l'atenció se centra en l'estipulació del grau d'urgència que suposa la situació, estant enfocada a la violència en l'àmbit de la parella i ex-parella, deixant l'àmbit comunitari com quelcom força invisibilitzat o poc treballat. En aquest sentit, queden fora moltes de les situacions més comuns viscudes als espais d'oci nocturn, essent situacions poc assenyalades socialment o considerades de menor importància. A nivell juvenil, del Protocol comarcal per l'abordatge de la violència masclista de l'Alt Penedès (2016) podem extreure el següent circuit estipulat per tal d'entrar dins de l'atenció oferta:

Font: Protocol comarcal per l'abordatge de la violència masclista de l'Alt Penedès (2016)

D'altra banda, donada la diversitat de mides dels municipis que componen l'Alt Penedès, no totes les poblacions disposen d'aquest tipus de recursos propis, i sovint, els municipis amb menor número d'habitants han de recórrer a convenis de col·laboració amb els municipis més grans per tal de disposar d'aquests serveis. A banda de Vilafranca, on hi podem trobar el SIAD i el SAI LGBTI en col·laboració amb els Serveis Socials Bàsics que cobreixen tot el territori, podem destacar que Sant Sadurní d'Anoia compta amb un centre propi, alhora que Santa Margarida i els Monjos i Gelida també parteixen de processos municipals propis. En aquest punt, cal remarcar que la mobilitat entre municipis resulta un element clau, tal i com s'ha analitzat anteriorment, on es ressalta que les dificultats en la mobilitat, especialment en dones joves, pot resultar un impediment d'accés als recursos que es precisen.

Pel que fa als dispositius desplegats en els protocols per festes majors s'han donat situacions en les que s'ha precisat d'atenció a la o les persones agredides. Aquest tipus d'atenció contempla l'acompanyament de la persona afectada a nivell emocional, legal

en el cas que es vulgui interposar una denúncia o posar en coneixement als cossos de seguretat i sanitaris en el cas que es precisi. Per tant, els principals actors que intervenen en l'atenció d'aquests casos seria el personal que es troba en els punts d'informació i suport i/o parelles itinerants; els cossos de seguretat i els serveis sanitaris. Tanmateix, no cal oblidar que existeixen encara municipis en els quals no s'està duent a terme aquest servei, de manera que es dificulta i obstaculitza l'atenció en aquest tipus de violències masclistes, en forma de violències sexuals o LGTBIfòbiques, que moltes vegades no entraran per cap altre circuit si no existeix un punt d'atenció al propi espai d'oci.

Finalment, també es comenta que en matèria d'atenció i recuperació existeixen coordinacions entre serveis socials, centres educatius i equipaments municipals. Així, quan es dona una situació de violència, serveis socials atendria la demanda del/les professionals que hagin fet la petició. A aquest nivell, hi ha diverses opinions al respecte, i mentre que en alguns casos aquest circuit s'ha valorat com eficient, en d'altres s'ha valorat com insuficient o no adequat a la demanda explicitada. En aquest sentit, a nivell municipal es detecten diferents serveis específics d'atenció, podent oferir un circuit proper i accessible, de forma coordinada i transversal.

- **Serveis de recuperació**

Pel que fa a la recuperació en el camp de les violències masclistes, els principals recursos que es disposa dins del servei públic són aquells que fan referència als Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD), Servei d'Atenció integral LGTBI (SAI) o bé els serveis sòcio-jurídics i d'atenció psicològica que se'n deriven de l'EBASP.

En la mateixa línia que els serveis d'atenció, observem diferents serveis a nivell municipal que aborden la recuperació des de diversos nivells, trobant serveis d'acompanyament psicològic, espais grupals, atenció terapèutica individualitzada, entre d'altres. Aquests s'incorporen dins els circuits municipals, facilitant-ne l'accés a la població. Així mateix és interessant que aquests serveis municipals puguin abordar situacions de violència en els espais d'oci nocturn, assumint les seves característiques específiques i les necessitats de recuperació que se'n poden derivar.

Més enllà d'aquests recursos, s'ha manifestat poc coneixement d'entitats al territori que treballin en la recuperació de persones que hagin viscut situacions de violència masclista a l'àmbit comunitari. Tot i que es relata que des dels serveis públics no es poden fer derivacions com a tal a entitats privades per qüestions de transparència i greuge comparatiu, sí que es considera útil tenir un llistat disponible d'entitats que abordin les violències masclistes i LGTBIfòbiques al territori. En aquest sentit, pot facilitar les derivacions o recomanacions d'entitats properes que puguin dur a terme aquestes funcions, facilitant-ne l'accés i el contacte.

- **Formacions**

Per tal de fer l'atenció i acompanyament de persones que han patit una situació de violència masclista es requereix de certs coneixements previs, tant pel que fa a l'acompanyament emocional, com legal o sanitari. En aquest sentit, la formació és un element imprescindible per les professionals que treballen en aquest camp. Si bé es desconeix el nivell de formació específic dels professionals experts en cadascun dels serveis, des del Protocol comarcal per l'abordatge de la violència masclista de l'Alt Penedès (2016) es refermen les formacions interdisciplinars i el compromís a l'actualització en coneixements i tècniques d'atenció. En aquest mateix sentit, el Pla Comarcal LGTBI de l'Alt Penedès, referma el compromís en dur a terme formacions i

sensibilitzacions entre els diferents agents que intervenen en l'atenció de les persones que han viscut violències LGTBfòbiques, tant des dels serveis especialitzats com des d'altres estructures, incloent els Punts Mòbils de Salut comarcals des dels que es planteja una atenció integral i multidisciplinària.

Així, es disposa de personal qualificat en la matèria dins dels serveis públics específics, no obstant, cal parar també atenció a aquelles persones que intervenen en el desplegament de protocols a espais d'oci. Així, les sessions formatives que s'han dut a terme per la implementació de protocols contemplen aquest apartat, tenint en compte aspectes tals com: respecte de la voluntat de la persona agredida, possibilitat de denunciar, dret a atenció sanitària, recollida d'informació, etc.

Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Circuit d'atenció en situacions d'agressió	- Es disposen de circuits clars i concrets per l'atenció de situacions de violència masclista que són vigents en actualitat.	- L'accessibilitat territorial per a les dones joves és complicada i en ocasions poc disponible. - No existeix cap circuit concret per les situacions que es puguin donar en l'àmbit comunitari pel que fa a les situacions d'assetjament i agressió sexual, més enllà de l'atenció que es fa des dels protocols desplegats per les festes majors.
Serveis de recuperació	- Existeixen serveis de recuperació i acompanyament públics adreçats a dones i col·lectiu LGBTI. - A nivell municipal existeixen múltiples enfocaments dels processos d'atenció i recuperació, oferint serveis i espais diversos.	- Es veu necessari ampliar el llistat de recursos tenint en compte les iniciatives privades i les entitats que treballen en aquest camp, per facilitar l'accessibilitat i derivació.
Formacions	- Les formacions en l'atenció de les situacions de violències masclistes són un element fonamental per la òptima gestió del cas. - Existeix un compromís interdisciplinar per a la formació permanent en l'àmbit de les violències masclistes.	- Cal mencionar i unificar els continguts que s'haurien de tractar per a l'atenció de persones que han patit algun tipus d'agressió masclista.

5. Actuacions d'intervenció

En aquest apartat es reflecteixen el seguit de mesures que s'han proposat en el procés participatiu d'elaboració de la diagnosi. En aquest sentit es recullen aquelles idees, propostes, accions o mecanismes que han pogut aparèixer en els diferents processos d'exploració i diagnosi del territori, ja sigui a través del Grup Motor, entrevistes o enquesta de sondeig.

Així doncs, a continuació es plantegen algunes de les línies d'actuació que es podrien contemplar en un futur de cara a l'abordatge de les violències masclistes, de caràcter sexual i LGTBIfòbic, als espais d'oci nocturn de l'Alt Penedès. En aquest sentit, s'elaboren diferents fitxes que plantegen iniciatives favorables al desenvolupament de línies de treball comunitàries per a la construcció d'espais de festa lliures de violències masclistes, tenint en compte diverses àrees de desenvolupament, objectius, àmbits i indicadors per tal d'avaluar-les.

Cal destacar, tal i com es veu palès a la diagnosi, que les apostes majoritàries busquen dur a terme accions de caràcter transversal en el temps i els espais, teixint xarxes i estructures estables que permetin treballar de manera coordinada en la matèria, des de la seva visibilització, prevenció i formació, com en la creació o reforç de circuits i mecanismes de detecció, actuació i acompanyament estables i sistematitzats.

Per tal d'identificar els diferents àmbits que aborden les iniciatives proposades en els apartats que venen a continuació, s'utilitzaran els següents logotips:

Prevenció

Detecció

Atenció

Recuperació

A excepció del dispositiu a desplegar en el marc de les diverses festes majors, les altres mesures no seran formulades amb concreció en aquest estudi, no obstant, el desenvolupament del protocol pot servir d'exemple i orientació per la resta d'iniciatives que es vulguin portar a terme.

FITXA 1. Generar un sistema de recollida de dades de casos d'agressió a espais d'oci. *Observatori d'agressions sexuals i LGTBfòbiques.*

Descripció

Generació d'una eina a través de la qual es puguin denunciar i reportar casos de violències sexuals i LGTBfòbiques als espais d'oci per part de la població, de manera que les dades es puguin centralitzar i explotar per l'obtenció de coneixement de la realitat existent.

Objectius

- Recollir el màxim nombre de casos d'agressions sexuals i LGTBfòbiques al territori per tal de conèixer la realitat existent a través de la ciutadania.
- Difondre els resultats que s'obtenen per tal de sensibilitzar a la població.
- Disposar de dades útils per l'adaptació de polítiques adreçades a l'abordatge de les violències masclistes: atenció a persones agredides, creació de protocols, serveis d'acompanyament adaptats a les necessitats, etc.

Actuacions implicades

- Dissenyar l'observatori i el seu funcionament: mètode de recollida de dades, periodicitat de l'anàlisi i difusió de les dades, etc.
- Difondre l'existència de l'*Observatori* entre els diferents ajuntaments de la comarca, així com en la població en general.
- Creació de mecanismes de coordinació entre els municipis amb l'òrgan gestor de l'*Observatori* per tal de centralitzar les dades.
- Elaborar una estratègia de difusió de les dades que s'obtenen al territori.
- Centralitzar les dades existents al territori en possessió dels diferents agents que les recullen: serveis sanitaris, entitats feministes, cossos de seguretat, Punts Liles, etc.

Responsables

- Consell Comarcal de l'Alt Penedès.

Recursos necessaris

- Temps de treball en el disseny de l'*Observatori*.
- Persona responsable de la implementació de l'*Observatori* i dels mecanismes dissenyats per la recol·lecció i difusió de dades.

Indicadors

- Nombre de municipis amb els que existeix una coordinació per la centralització de dades.
- Nombre de casos reportats periòdicament.
- Nombre de publicacions anuals que es fan amb les dades recollides.
- Nombre d'espais en els que s'ha fet difusió de l'eina.
- Grau de satisfacció de la ciutadania respecte la iniciativa (elaborar sondeig).

FITXA 2. Creació de cicles formatius a les persones implicades en el desenvolupament dels espais d'oci nocturn

Descripció

Realització de formacions específiques sobre violències sexuals i LGBTIfòbiques als agents que tenen un rol clau en la gestió d'espais d'oci. En aquest sentit, caldrà abordar la temàtica de manera integral i des dels àmbits de la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació.

Objectius

- Generació d'un coneixement entorn a la temàtica de les violències masclistes en general i les agressions sexuals i LGBTIfòbiques en concret.
- Delimitar un contingut i discurs consensuat i basat en les necessitats concretes del territori per tal de poder apropar les formacions a les necessitats específiques de la comarca i de cada festivitat.
- Apropar el discurs, recursos i formacions als agents implicats en el desenvolupament d'activitats d'oci nocturn.
- Incorporar la perspectiva de gènere a l'hora de dissenyar els diversos esdeveniments festius a la comarca.
- Empoderar als col·lectius juvenils implicats en el desenvolupament d'espais d'oci per a poder dur a terme un treball comunitari de resposta a les violències sexuals i LGBTIfòbiques a nivell de prevenció, detecció, actuació i recuperació.

Actuacions implicades

- Organització de tallers i xerrades.
- Detecció de col·lectius - de constitució formal o no - interessats en els continguts de la formació.
- Formar al personal de seguretat i sanitari per la implementació del protocol.
- Recerca dels agents encarregats d'impartir les formacions des dels diferents àmbits.
- Seguiment de les formacions executades.
- Avaluació periòdica de les formacions, així com del seu impacte.

Responsables

- Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
- Tècnics/es d'igualtat dels diferents municipis i serveis d'atenció a les violències masclistes.
- Tècnics/es de cultura implicades en la coordinació dels diversos agents participants del desenvolupament de les festivitats.

Recursos necessaris

- Entitat i/o professionals experts/es en violències sexuals i LGBTIfòbiques capacitades per dur a terme aquestes formacions.
- Temps de treball dedicat a dissenyar i consensuar el discurs adaptat a les necessitats del territori de forma transversal.
- Persona/es responsable d'impartir les formacions i fer-ne un seguiment de la seva incidència.

Indicadors

- Continguts elaborats en base a les necessitats locals.
- Nombre de col·lectius implicats en les formacions, a nivell d'elaboració i detecció de necessitats, com de recepció d'aquests coneixements.
- Nombre de municipis en els que es desenvolupa el cicle de xerrades i/o formacions.
- Grau de satisfacció de la ciutadania respecte la idoneïtat de la iniciativa (elaborar sondeig).

FITXA 3. Creació de cicles formatius als centres educatius entorn la temàtica de les violències sexuals i LGTBIfòbiques i les seves especificitats en la població jove.

Descripció

Generar un cicle formatiu sobre violències sexuals i LGTBIfòbiques pels centres educatius que contempli les causes que les generen, legitimen i perpetuen, com es produeixen i eines per combatre-les. Més enllà d'abordar la temàtica en temes generals, és interessant que s'incorporin les especificitats que presenten en la població jove, així com les manifestacions habituals que prenen en els espais d'oci nocturn, sovint invisibilitzades tant a nivell social com legislatiu.

Objectius

- Generació d'un coneixement entorn a la temàtica de les violències masclistes en general i les agressions sexuals i LGTBIfòbiques en concret, entenent el seu origen i mecanismes socials des de les quals es perpetua i legitima.
- Interpel·lar la població jove, des de les seves necessitats i experiències per tal de poder fer un apropament a aquelles situacions normalitzades en el marc de les violències sexuals i LGTBIfòbiques.
- Empoderar i corresponsabilitzar les persones joves en el treball de superació de les conductes sexistes i LGTBIfòbiques als espais d'oci, des d'una perspectiva comunitària.

Actuacions implicades

- Generar un programa de formacions que asseguri l'abordatge del diferents temes que inclou la temàtica. Es pot vincular al ja existent Catàleg de Suport als Instituts de l'Alt Penedès.
- Coordinació entre els diferents ens i entitats que ja fan formació.
- Recerca de perfils per impartir les formacions.
- Generació d'avaluacions d'impacte de les formacions en els estudiants.

Responsables

- Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
- Tècnics/es de joventut implicades tant a nivell comarcal com local.
- Tècnics/es de cultura implicades en la coordinació dels diversos agents participants.
- Tècnics/es d'igualtat dels diferents municipis.

Recursos necessaris

- Entitat i/o professionals experts/es en violències sexuals i LGTBIfòbiques capacitades per dur a terme aquestes formacions.
- Temps de treball dedicat a dissenyar i consensuar el discurs adaptat a les necessitats del territori de forma transversal.
- Persona/es responsable d'impartir les formacions i fer-ne un seguiment de la seva incidència.

Indicadors

- Continguts elaborats per al treball en base a les necessitats específiques a nivell local.
- Nombre de centres implicats en el cicle de formacions.
- Nombre d'alumnes que participen del cicle de formacions.
- Actualització i revisió dels continguts.
- Grau de satisfacció de la ciutadania respecte la idoneïtat de la iniciativa (elaborar sondeig).

FITXA 4. Generació d'un mapa de zones d'intervenció prioritària tenint en compte els patrons de mobilitat als quals hi estan associades.

Descripció

Generació un mapa d'espais d'intervenció prioritària per tal de detectar i prevenir les violències sexuals i LGTBIfòbiques als espais d'oci de la comarca. Aquest mapa haurà de tenir en compte variables tals com: espais percebuts com perillosos, espais en els que s'hagin produït agressions, espais que per la seves característiques urbanístiques puguin associar-se a situacions de vulnerabilitat. Per aquest treball, es poden tenir en compte exemples d'iniciatives d'urbanisme amb perspectiva de gènere que s'han portat a terme a diferents municipis amb col·lectius especialitzats.

Objectius

- Analitzar les zones detectades com de major risc per tal d'implementar les polítiques que es considerin oportunes a cada espai.
- Detectar les zones de concurrència de la població jove per establir mecanismes de prevenció de violències masclistes, com poden ser protocols d'actuació, campanyes específiques o mesures concretes en funció de les necessitats detectades.

Actuacions implicades

- Recull d'estudis ja elaborats per diferents municipis sobre la detecció de punts foscos i zones d'intervenció prioritària.
- Recull dels diferents casos de violència sexuals o LGTBIfòbica a espais d'oci per ubicar-los al mapa.
- Establir una metodologia de recollida de dades de zones d'intervenció prioritària i traspasar-la als municipis per tal que puguin identificar els seus punts al territori.
- Centralitzar tots els mapatges elaborats des dels diferents municipis.
- Crear un mapatge de zones d'intervenció prioritària a l'Alt Penedès que unifiqui les diferents informacions traspassades pels municipis del territori.

Responsables

- Ajuntament municipal.
- Consell Comarcal de l'Alt Penedès, per la coordinació i suport en matèria d'assessorament als ens locals.
- Servei extern expert en generació de mapes d'intervenció prioritària.

Recursos necessaris

- Servei tècnic per la detecció de zones d'intervenció als diferents municipis.
- Temps de treball dels grups que coordinen i supervisen l'actuació.

Indicadors

- Elaboració de la metodologia per la detecció d'espais d'atenció prioritària.
- Nombre d'observacions fetes al territori.
- Nombre de zones d'intervenció prioritària al territori.

FITXA 5. Generació d'un model d'ordenança en el que es contempli l'assetjament sexual.

Descripció

Oferir una eina jurídica als diferents municipis de l'Alt Penedès per la prevenció, detecció i atenció de les violències sexuals als espais públics. Aquest model seria un model adaptable a les diferents ordenances de civisme i convivència existents als diferents municipis. Per tal d'executar aquesta iniciativa es poden prendre en consideració models d'ordenança ja existents com són els de la ciutat de Vilafranca del Penedès.

Objectius

- Dotar d'un model d'ordenança als diferents municipis que pertanyen a l'Alt Penedès per tal d'agilitzar-ne la seva incorporació.
- Prevenir situacions de violència sexual a través de mecanismes jurídics municipals.
- Detectar i atendre situacions d'agressió i/o assetjament fins ara invisibilitzades a nivell legislatiu.
- Reforçar l'actuació que es du a terme en l'activació de protocols de violència masclista als espais d'oci.

Actuacions implicades

- Elaboració del model d'ordenança.
- Difusió de l'existència del model entre els diferents municipis de la comarca.

Responsables

- Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
- Ajuntaments locals.

Recursos necessaris

- Assessorament jurídic per la creació del model.

Indicadors

- Elaboració del model.
- Nombre de municipis que aproven l'ordenança.

FITXA 6. Crear un mapa de recursos específics en l'atenció i recuperació de situacions de violències masclistes als espais d'oci

Descripció

Incloure en el mapa de recursos per l'abordatge de les violències masclistes del Consell Comarcal tots aquells ens públics, privats o pertanyents a col·lectius organitzats on s'ofereixen serveis d'atenció i recuperació en el camp de les violències masclistes que es produeixen als espais d'oci. Aquesta actuació estaria vinculada a la iniciativa engegada per la *comissió tècnica del protocol comarcal per l'abordatge de les violències masclistes*.

Objectius

- Donar a conèixer a la ciutadania les diferents iniciatives existents en aquest camp.
- Dotar d'eines als diferents serveis per la derivació o adreçament de casos.
- Millorar la qualitat de l'atenció en casos d'agressió.
- Donar a conèixer a la ciutadania quins són els serveis específics en aquest camp.

Actuacions implicades

- Mapeig municipals dels diferents recursos existents.
- Unificar la informació dels diferents municipis.
- Habilitar l'espai virtual per donar accés al mapa de recursos.
- Fer difusió de l'existència del mapa a tots els serveis relacionats amb aquest camp i a la ciutadania.

Responsables

- Consell Comarcal l'Alt Penedès.
- Grup Motor.
- Tècnics/es d'igualtat dels diferents municipis i serveis d'atenció a les violències masclistes.

Recursos necessaris

- Temps de treball de recerca i coordinació.

Indicadors

- Nombre de recursos que fan ús del mapa.
- Nombre de recursos que han identificat l'impacte de l'existència del mapa en els seus serveis.

FITXA 7. Generar campanyes intensives sobre violències sexuals i LGTBfòbiques als principals espais d'oci de l'Alt Penedès

Descripció

Generar dispositius específics per la prevenció, detecció i atenció a les violències sexuals i LGTBfòbiques en zones d'atenció prioritària durant certes èpoques de l'any.

Objectius

- Difusió de les estratègies i mecanismes existents per tal d'abordar les violències sexuals i LGTBfòbiques als espais d'oci nocturn.
- Demostrar un posicionament ferm i consensuat de rebuig envers qualsevol tipus de violència sexual i LGTBfòbica.
- Apropar a diversos sectors de la població juvenil el discurs, partint d'una perspectiva de drets i fugint de paternalismes o judicis.

Actuacions implicades

- Reforçar la visibilitat de les campanyes ja existents o creació de noves segons necessitats.
- Planificació d'estratègies i dispositius de prevenció i detecció
- Disseny d'una estratègia de comunicació per la difusió dels continguts de sensibilització i de les eines de detecció accessibles a tota la població.
- Exploració dels espais clau - permanents o puntuals - des dels que intensificar la campanya.
- Exploració dels diversos perfils de la població juvenil a qui s'adrecen les campanyes, traçant estratègies que contemplin les possibles interseccionalitats existents. (llengua, cultura, origen, etc.)

Responsables

- Comissió de seguiment/treball.
- Consell Comarcal de l'Alt Penedès.
- Ajuntaments locals.

Recursos necessaris

- Temps de treball en el disseny i/o adaptació de les campanyes.
- Persona responsable de l'execució de les campanyes arreu del territori.

Indicadors

- Nombre de municipis en els que s'assumeix la campanya.
- Nombre d'esdeveniments festius en els que es desenvolupa la campanya.
- Grau de coneixement de la campanya per part de la ciutadania.
- Grau de satisfacció de la ciutadania respecte la iniciativa (elaborar sondeig).

6. Protocol d'actuació per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais d'oci nocturn de l'Alt Penedès

6.1. Què és el protocol per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais públics i festius?

El Protocol per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais d'oci nocturn de l'Alt Penedès és una iniciativa que planteja generar mesures d'acció contra la violència masclista que vagin més enllà de l'àmbit de parella: mesures que puguin prevenir, detectar i abordar les violències masclistes i les seves manifestacions en forma de violències sexuals i LGTBIfòbiques en espais públics i d'oci durant tot el any.

El Protocol, doncs, s'adreça contra qualsevol agressió sexista i LGTBIfòbica. L'objectiu principal d'aquest document és proveir d'eines al Consell Comarcal, als ajuntaments locals que el conformen, així com als diferents agents socials de la comarca per tal d'abordar de les violències sexuals i LGTBIfòbiques a esdeveniments d'oci nocturn públics des de la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació. En aquest sentit cal remarcar certs aspectes que caracteritzen aquest document, li donen origen i són la base del seu ADN:

- El Protocol sorgeix com a mesura de lluita contra les agressions heteropatriarcales, és a dir, apunta directament a les situacions on les agressions es exerceixen contra les persones discriminades per raó de sexe, gènere o una orientació sexual diferent a la heteronormativa. Aquest abús és el que constitueixen les violències estructurals, culturals, simbòliques o directes.
- El context de festa és un lloc on es poden produir un determinat tipus d'agressions masclistes i cal detectar-les i actuar-hi. Tot i així, també és un espai que ha de permetre una presa de consciència individual i comunitària contra aquestes situacions.
- La iniciativa d'aquesta acció prové del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, no obstant, l'esperit de la intervenció és comunitària. Es demana que tant les administracions locals com a les persones de les entitats participants que assumeixin l'implicació i la participació activa en una tasca que és responsabilitat de tothom, per tal de visibilitzar i acabar amb les agressions masclistes, en aquest cas, en el context de festes populars.
- Les intervencions plantejades parteixen del diàleg i de la solució pacífica de les situacions a afrontar. L'actitud i el llenguatge utilitzat per les persones participants és important per evitar i trencar l'escalada de la violència, així com també ser conscients dels límits legals i personals que cada individu té.
- Aquest Protocol és un element viu, per tant, està subjecte a revisions i modificacions periòdiques que l'adaptin a la realitat social existent. En aquest

sentit, les avaluacions periòdiques seran necessàries per ampliar o aprofundir en el procés d'aplicació del Protocol, mai per a reduir-les o minimitzar-les.

- Els apartats que venen a continuació detallen cada un dels aspectes que cal tenir en compte de cara a l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques en l'organització i desenvolupament d'actes festius en general que es desenvolupin a la Comarca de l'Alt Penedès.

6.2. Creació i composició del grup de treball pel seguiment del protocol

La implementació del protocol per l'abordatge de les violències sexuals i LGTBIfòbiques exigeix del treball de diversos sectors de la societat, així com es reflecteix en l'organització d'aquest tipus d'esdeveniments. D'aquesta manera, caldrà la creació d'un grup de treball on hi hagi representació de persones que formin part de diferents col·lectius que participin en la creació de l'esdeveniment i/o tenen un paper rellevant en el desplegament del dispositiu específic del protocol, així com representants d'arreu del territori. La multidisciplinarietat i multisectorialitat resulten vitals en aquest tipus d'iniciativa per poder ser el màxim d'eficients en el tipus d'actuació, així com arribar a posicions de consens i treball conjunt entre les diferents parts de la realitat social del territori, provocant així un efecte de taca d'oli en les polítiques contra les violències masclistes. En aquest sentit, es considera idoni crear un grup a nivell comarcal, així com plantejar comissions específiques a cadascun dels municipis, que puguin aterrar els plantejaments globals als ritmes i necessitats específiques que es donin al seu municipi.

En aquest sentit, hi ha diferents elements a tenir en compte sobre les característiques d'aquesta comissió:

a) Persones integrants del grup. Algunes de les representats que s'haurien de considerar en la creació d'aquest equip són: personal tècnic del Consell Comarcal, així com dels diferents ajuntaments locals amb principal implicació en el dispositiu: representació dels departaments de Joventut, Igualtat, Cultura, Educació, Urbanisme, Salut, Policia Local i Protecció Civil, així com representants de les entitats juvenils, dels moviments socials feministes i col·lectius organitzadors d'activitats d'oci nocturn als diferents municipis.

b) Funcions del grup. La principal funció d'aquest grup és vetllar per la correcta implementació dels diferents aspectes que es tenen en compte en l'aplicació del protocol i que són descrits en aquest document. Així mateix, serà el grup encarregat en avaluar els resultats de la implementació i fer propostes de millora del document.

c) La creació del grup. Per tal de poder garantir l'exercici de les funcions del grup, aquest s'haurà de constituir amb un mínim de 6 mesos d'antelació a la festivitat a celebrar i fer reunions periòdiques de coordinació. Alhora, seran necessàries trobades d'avaluació i valoració dels mecanismes emprats, per tal de revisar i reajustar els objectius i accions a desenvolupar en acord amb les línies de treball delimitades.

6.3. Aspectes contemplats en el protocol

Per tal de construir unes festes lliures de violències sexuals i LGTBIfòbiques cal apostar per fer incidència en cada un dels aspectes que es contemplen a l'hora d'organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques. Això vol dir incloure la mirada feminista en els següents aspectes que es llisten a continuació, i que es desenvoluparan amb més detall en els propers apartats:

- **Programació**
- **Campanya de sensibilització entorn al protocol**
- **Formació d'agents clau**
- **Tipus d'intervenció i circuit**
- **Espais i mobilitat**

6.4. Programació

La programació de les activitats culturals i d'oci és un dels aspectes a contemplar davant la possible existència de missatges i imatges sexistes que es poden donar a través d'elles, o per la infrarepresentació que hi poden tenir les dones o el col·lectiu LGTBI. En aquest sentit, una programació elaborada sense tenir en compte la perspectiva de gènere, pot fer minvar la força o fins i tot deslegitimar accions paral·leles que es vulguin fer en l'abordatge de les violències masclistes.

Per tal de crear programes festius i culturals sota la mirada feminista, **el grup que vetlla per la correcta aplicació del Protocol haurà de supervisar els diferents aspectes que s'inclouen en aquest apartat**, i que defineixen una programació lliure de violències masclistes, sexuals i LGTBIfòbiques.

A continuació es detallen un seguit de **requisits i recomanacions que haurà de tenir en compte tota entitat, col·lectiu o organització a l'hora de programar esdeveniments culturals festius**.

Requisits necessaris per poder realitzar l'esdeveniment	Recomanacions a tenir en compte a l'hora de realitzar l'esdeveniment
• Establir les mesures necessàries per garantir espais de festa lliures d'agressions masclistes. L'ús de la imatge i el llenguatge emprat per la programació i difusió de l'activitat serà lliure de sexismes. • A l'hora de contractar a personal professional (artistes, tècnics/es, etc.), s'haurà d'incloure en el contracte una clàusula de compromís a no manifestar cap tipus de conducta ni missatge masclista. En cas de no existir contracte es crearà de totes	• En tot moment s'haurà de vetllar per donar visibilitat al treball artístic femení i del col·lectiu LGTBI tenint en compte una mirada interseccional. • Tenir en compte mesures extraordinàries a l'hora de programar activitats que es puguin considerar d'elevat risc d'agressions per les característiques que reuneix. Per tal de concretar si l'activitat pot ser susceptible de precisar aquestes mesures és recomanable contactar amb les tècniques de l'Ajuntament vinculades a l'àmbit d'Igualtat.

maneres una clàusula de
compromís.

6.5. Recursos a tenir en compte

Per tal de poder garantir els requisits i recomanacions expressades en aquest apartat, a continuació es detallen una sèrie de recursos a tenir en compte:

a) **Punts d'informació i assessorament per la creació d'activitats populars lliures d'agressions masclistes:**

Aquest llistat cal que contempli de forma fixa els serveis de caràcter comarcal, podent ser ampliat i reforçat amb d'altres serveis municipals adients en cadascuna de les festivitats (CAP, tardes joves, entitats locals, etc.). Alhora, pot ser interessant comptar amb informació dels circuits i/o serveis per tal de repartir a les persones participants de la festa, fent un apropament d'aquest serveis arreu del territori.

Servei d'Informació i Atenció a les Dones

Alt Penedès

Carrer Hermenegild Clascar, 1-3, Vilafranca del Penedès

Telèfon: 938900000

Correu electrònic: ssocials@ccapenedes.cat

Vilafranca del Penedès

Plaça Penedès, 3, 2r pis (fons passadís), Vilafranca del Penedès

Telèfon: 93 890 32 18

Correu electrònic: siad@vilafranca.org

Sant Sadurní d'Anoia

C. Sant Pere, 36, Sant Sadurní d'Anoia

Telèfon 938913029

Correu electrònic: igualtat@santsadurni.cat

Servei d'Atenció a la Diversitat Afectiva, Sexual i de Gènere (SAI DASIG)

Carrer Hermenegild Clascar, 1-3, Vilafranca del Penedès

Telèfon: 938900000

Correu electrònic: igualtat@ccapenedes.cat

Dijous, de 9 a les 14h

b) **Llistes de reproducció musicals lliures de violències masclistes:**

- Llista de reproducció del Consell Comarcal del Bages: Prou lletres masclistes

<https://open.spotify.com/user/kujcml6lfzr5xogyoz6sffoer/playlist/3IOXPgZMd75P87gx8CCebw>

- Base de dades de Fusa Activa: <http://fusaactiva.blogspot.com.es/>
- Llista de reproducció creat per l'Institut Basc de la Dona 'Beldur Barik':

<https://open.spotify.com/user/beldurbarik/playlist/5nOPQl8ZNqz49sk4OynV6a>

6.6. Campanya de sensibilització entorn al protocol

La creació d'una campanya de difusió que acompanyi la implementació del protocol resulta imprescindible pel que fa a la part preventiva de la iniciativa, en tant que és una mesura sensibilitzadora cap a la ciutadania i dona a conèixer els dispositius i serveis a disposició per tal de combatre possibles casos d'agressions. Els tres elements clau que s'han de tenir en compte per la seva elaboració seran: el missatge, la imatge i la estratègia de difusió. Alguns dels elements a tenir en compte

a) **Missatge:** el missatge a transmetre ha de ser directe i de fàcil reconeixement per la població en la seva al·lusió a les violències masclistes. En aquest sentit, l'eslògan escollit serà clau per fer arribar el missatge desitjat. Així, aquest fer referència a temes relacionats al consentiment o altres elements contraris a l'ideari patriarcal. En aquesta línia, es valoren molt positivament aquells missatges formulats en positiu.

b) **Imatge:** la imatge escollida ha de tenir un lligam amb el missatge emprat. A més, es pot prendre en consideració l'ús del mateix color i representació gràfica per tot el material que es generi de cara a ser fàcilment associat a la campanya.

c) **Estratègia de difusió:** aquesta haurà d'anar dirigida a tots els col·lectius que formen la realitat social de cada municipi, en especial a la joventut com a receptors i receptores finals. Algunes de les idees que es poden portar a terme són:

- Enviament de cartes a comerços i establiments d'oci de l'Alt Penedès o el municipi en qüestió informant de la campanya.

- Reservar espais als centres educatius, on es pugui fer difusió de la campanya i dels elements que hi van associades.
- Enviar una carta informativa als pares i mares de persones menors informant de la campanya i l'existència del Protocol.
- Donar visibilitat al decàleg dels diferents elements a tenir en compte per la construcció de festes lliures de violències masclistes que sigui una versió resumida d'aquest document, de cara a difondre'l entre els diferents agents que participen de l'organització del esdeveniment.
- Generar materials específics: cartells, xapes, polseres per gots, gots amb el missatge, etc.
- Decorar punts estratègics de la comarca o els municipis amb missatges feministes i lligats a la campanya. Alguns exemples són: crear un *graffiti* de la campanya a alguna paret estratègica de la ciutat, pintar missatges al terra als diferents itineraris de la festa, projectar imatges fixes a espais clau, instal·lar cartells a les entrades de les ciutats posicionant la ciutat com a territori antimasclista, etc.
- Planificació d'activitats específiques que girin entorn a la campanya. Un exemple pot ser un taller d'autodefensa feminista o la creació d'un *photocall* per reivindicar missatges feministes i lligar-ho a les xarxes socials, com s'ha dut a terme en altres ocasions al municipi.
- Creació de material audiovisual específic. En aquest es podria comptar amb la implicació dels veïns i veïnes de la ciutat així com amb diferents personalitats mediàtiques de l'Alt Penedès, o que exerceixin algun tipus de lideratge o representativitat de col·lectius diversos. Un exemple (d'entre molts altres) de contingut a transmetre en el material audiovisual és la escenificació d'allò que constitueixen les violències masclistes més naturalitzades, invisibles i amb major presència als espais d'oci, centrant-se en les violències de caràcter sexual i LGBTIfòbic.

6.7. Formació a agents clau

Per tal d'assegurar la correcta implementació del Protocol caldrà que tots els agents que juguen un rol clau i actiu en l'organització d'esdeveniments populars tinguin nivell mínim de sensibilització vers les violències masclistes i hagin de conèixer amb claredat de quina manera s'aplica el protocol. Les formacions que es portaran a terme reuniran les següents característiques:

- Estaran dirigides a totes les figures que juguen un rol específic en l'organització de la festa.
- Les formacions seran de caràcter obligatori per a totes les organitzacions i persones que formin part de la gestió de l'esdeveniment. Aquestes figures són, principalment: entitats organitzadores del municipi, personal – professionalitzat o voluntari – que s'emplaça a les barres de l'esdeveniment, equips de

dinamització professionals (educadors/es, personal dels centres cívics, tècnics/es comunitàries), personal tècnic de l'Ajuntament, cossos de seguretat pública (Mossos d'Esquadra i Policia Local), seguretat privada, sanitaris que intervenen a l'esdeveniment, i equip d'intervenció sensibilitzadora (Punt Lila) si s'escau.

- Es portaran a terme dos tipus de formació diferents (veure Annex 7.4):
 - 1^a. **Formació sobre violències masclistes als espais d'oci.** Aquesta té un caràcter sensibilitzador sobre les violències masclistes a nivell genèric i es portarà a terme durant el transcurs de l'any de manera periòdica.
 - 2^a. **Formació sobre l'aplicació pràctica del Protocol a festes populars.** Aquesta centrarà el seu contingut en l'aplicació real del Protocol pels diferents col·lectius i es portarà a terme uns dies abans de l'acte popular a celebrar.

6.8. Tipus d'intervenció i circuit

Aquest punt fa referència a la detecció i atenció de les violències masclistes i les seves manifestacions sexuals i LGTBIfòbiques als espais d'oci nocturn de la comarca. Així, en aquest apartat es defineixen els diferents col·lectius i dispositius específics que estaran en coordinació, a més de definir quin és el circuit que els correspon a cada un d'ells en cas de detectar qualsevol tipus d'agressió.

A. Col·lectius en coordinació:

A.1. Dispositiu específic:

Punt d'informació i atenció a les violències masclistes: Punt Lila. En funció de les característiques de la festivitat es prendrà en consideració establir aquest punt en aquells espais que es considerin més oportuns, planificant estratègicament la seva ubicació segons les característiques de la festa tenint en compte elements com: il·luminació, visibilitat, accessibilitat o soroll ambiental. Aquest complirà amb l'objectiu de sensibilitzar a la població que s'hi adreci sobre les violències masclistes, informar dels recursos existents i disposar d'un espai de seguretat pel cas que s'hagin d'atendre casos d'agressió. També es pot considerar l'espai com a punt de centralització de totes les intervencions i agressions reportades durant la jornada. El personal a càrrec del punt haurà de ser constituït per un equip mínim de dues persones professionals formades en el camp dels feminismes i preparades per poder afrontar qualsevol situació d'acompanyament que es pugui derivar d'una agressió.

Parelles itinerants. En funció de les característiques de la festivitat es prendrà en consideració establir aquestes figures en aquells espais que es considerin més oportuns. La funció principal dels/les professionals serà la de sensibilitzar al màxim de persones que estiguin en la zona d'intervenció (prèviament delimitada) en relació a les violències masclistes. Per això es pot considerar el repartiment de marxandatge específic creat en la campanya. A més també portaran a terme tasques d'observació i detecció de situacions d'agressió i actuaran segons el circuit previst en cas que sigui necessari. El perfil d'aquestes persones serà el de professionals formades en àmbit dels feminismes, preparades per poder afrontar qualsevol situació d'acompanyament que es pugui derivar d'una agressió.

A.2. Agents participants dels esdeveniments:

Serveis Sanitaris. Aquestes figures són les encarregades de proveir d'assistència mèdica a qualsevol persona que ho precisi en cas d'agressió i estaran en coordinació amb la resta d'agents contemplats en el Protocol. En cas de trasllat en ambulància, l'hospital de referència és l'Hospital Comarcal Alt Penedès.

Personal de les entitats i barres. Les persones que formen part del teixit associatiu de la festa són corresponsables de les diferents situacions que es puguin produir als seus espais. En aquest sentit, hauran d'atendre a aquelles persones que hagin estat o estiguin sent agredides segons el circuit existent. Una persona per barra haurà de estar formada sobre el protocol d'actuació i el circuit d'intervenció.

Seguretat privada. Les persones professionals que formen part d'aquest col·lectiu han d'estar informades sobre la existència d'aquest protocol i en la mesura del possible buscar l'encaix oportú en els protocols propis de l'empresa privada de seguretat a través de la formació directa entorn als continguts i premisses del present Protocol. A més hauran d'estar coordinats amb la resta d'agents que formen part del dispositiu per tal de donar resposta a possibles casos d'agressió.

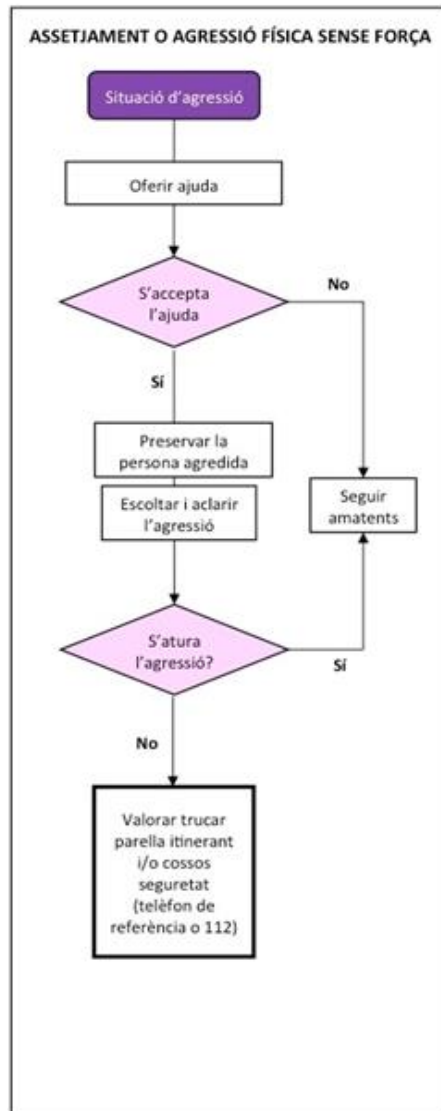
Cossos de seguretat. Aquesta figura està formada pels cossos dels Mossos d'Esquadra (des d'ara MMEE) i la Policia Local. El seu rol serà el d'atendre qualsevol situació d'agressió que precisi de la seva intervenció, així com el de comptar amb la figura dels/les professionals de l'àmbit de les violències masclistes de cara a assessorar i/o acompanyar emocionalment a persones que hagin pogut ser agredides (parelles itinerants i/o personal del punt d'informació i atenció a les violències masclistes). En aquest sentit, caldrà una coordinació entre els dispositius per tal de garantir l'aplicació del circuit municipal del Protocol de violències sexuals i LGTBIfòbiques. A més, en la mesura del possible, transmetran dades d'interès respecte situacions d'agressió ateses

a la persona o persones responsables del dispositiu per tal de centralitzar tota la informació.

B. Circuits davant casos d'agressió

B.1. Pauta per entitats, col·lectius, seguretat privada davant una situació d'assetjament o agressió física sense força.

1. Si veiem que s'està produint una agressió o ens informem que s'està produint, ens hem d'apropar a la persona agredida i demanar-li si necessita ajuda. És important no anar només una persona, el recomanable és anar dues persones per tal de poder gestionar la situació amb major seguretat, fluïdesa i protecció.
2. Si la persona diu que NO vol ajuda, no insistirem. És important respectar la seva decisió. La resposta individual de la persona agredida és totalment lliure, entenem que ha de poder actuar com vulgui davant d'una agressió. Igualment, seguirem atentats de la situació per si l'agressió no s'atura i creiem adient tornar a demanar-li a la persona si necessita ajuda.
3. Si diu que SÍ que vol la nostra ajuda:

- i. Acompanyar a la persona agredida sense que se senti exclosa de l'espai de festa. Proporcionar un espai de seguretat preservant un espai sense la presència de l'agressor o agressors.
- ii. Les persones de l'entitat o col·lectiu que s'han apropat, han d'escoltar i aclarir l'agressió, esbrinar què ha passat, sense qüestionar-ne la veracitat.
- iii. Si la persona no atura l'agressió, valorar si s'avis a la parella itinerant (en el cas de que existeixi) perquè doni suport de cara a resoldre la situació.
- iv. Si la persona continua sense aturar el seu comportament caldrà requerir la intervenció dels cossos policials, trucant al telèfon de referència de seguretat en cas que n'hi hagi, o trucar al 112.
- v. Informar a la persona que té dret a interposar una denúncia.
- vi. Si necessita més informació sobre la denúncia o sobre entitats i recursos existents, trucar a les persones professionals o responsables o se l'acompanyarà al punt d'informació i atenció a les violències masclistes (Punt Lila). Es disposarà de díptics informatius i d'un llistat d'entitats i recursos sobre atenció en violències masclistes i agressions homòfobes.
- vii. Trucar a les professionals expertes o responsables en el cas que la persona agredida necessiti suport emocional després d'haver patit l'agressió i/o per l'acompanyament fins al punt d'informació i atenció si la persona agredida vol estar-se en un espai més tranquil.

B.2. Pauta per parelles itinerants

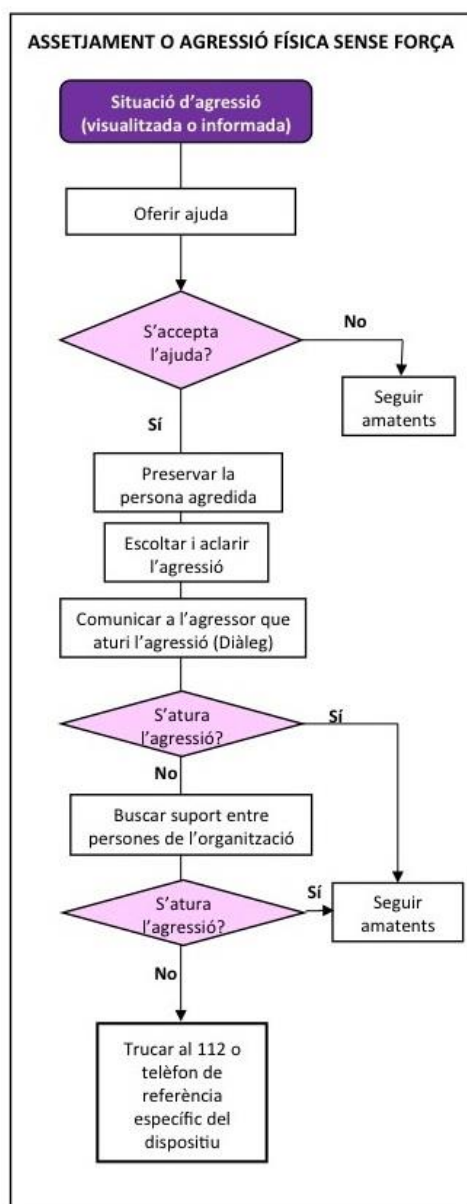
1. Observació i valoració del nivell de violència de la situació:

- Si valorem que l'agressió és amb elevada violència abans d'apropar-nos trucaríem als números dels contactes d'urgències.
- Si valorem que la situació d'entrada no és d'una violència elevada, ens aproparem a la persona agredida i li demanarem si necessita ajuda.
- En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular,...etc.).

2. Ens aproparem al lloc on està succeint l'agressió:

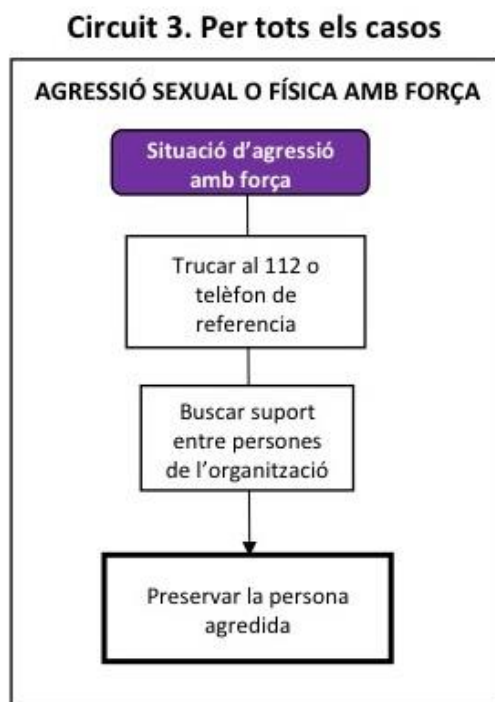
- Si la persona agressora atura l'agressió, no insistirem. Continuarem presents però pendents i amatents de la situació.
- Si la persona agressora no atura l'agressió:

Circuit 2. Parella itinerant

- i. És molt important aturar l'agressió i preservar a la persona agredida. Li hem de proporcionar un espai de seguretat i apartar-la de l'agressor.
- ii. Avisarem al personal de la barra o altres persones de l'organització perquè vingui a donar suport.
- iii. Es trucarà als números dels contactes d'urgències.
- iv. Si la persona agredida vol, l'acompanyarem a l'estand en el cas que necessiti suport emocional després d'haver patit l'agressió i/o estar-se en un espai més tranquil.
- v. Preguntar si es vol desplaçar al punt d'informació i atenció (espai de seguretat) o esperar l'ajuda on està. No deixar a la persona mai sola.
- vi. Informar també a la persona que té dret a interposar una denúncia i a rebre atenció sociosanitària. Si necessita més informació sobre això o sobre entitats i recursos existents. L'acompanyarem fins al punt d'informació i atenció (Punt Lila, en cas de disposar-ne) perquè la informin. Aquí es disposarà de díptics informatius i d'un llistat d'entitats i recursos sobre atenció en violències masclistes i agressions homòfobes.
- vii. Reportar la situació al personal de l'estand (en cas que n'hi hagi) i registrar-la a la fitxa corresponent.

B.3. Pauta per tots els col·lectius en casos d'agressió física amb força

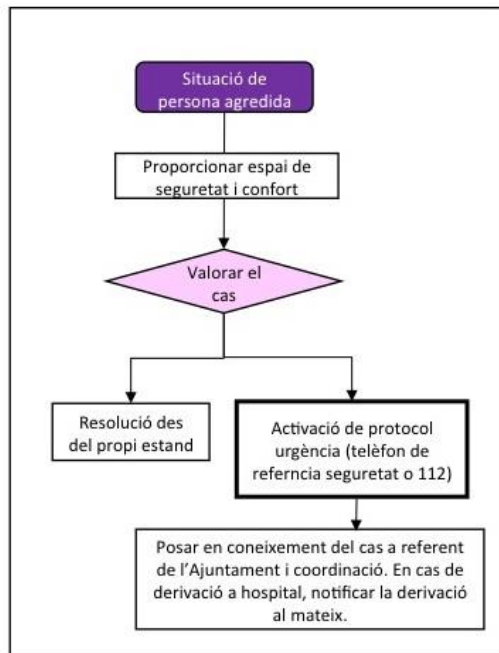

1. Observació i valoració del nivell de violència de la situació
2. Si valorem que l'agressió és amb elevada violència abans d'apropar-nos trucaríem als números dels contactes d'urgències (trucar al telèfon de referència de seguretat de la zona o al 112 per activar MMEE).
3. En totes les situacions que s'acabi avisant a cossos policials seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestida, alçada, alguna característica singular,...etc.).
4. Preservar la persona agredida. Li hem de proporcionar un espai de seguretat i apartar-la de l'agressor. No deixar-la sola fins que arribi l'ajuda i valorar si està acompanyada de gent del seu entorn. Preguntar-li si vol esperar l'ajuda on està o prefereix desplaçar-se a l'estand.

B.4. Pauta pel personal del punt d'informació i atenció a les violències masclistes: Punt Lila

En el cas que arribi una persona que hagi viscut una agressió, sigui per compte propi o a través de la coordinació amb altres agents desplegats/des a la festivitat:

Circuit 4. Personal del punt d'informació i atenció

- i. Proporcionar un espai de seguretat i confort a la persona agredida.
- ii. Escoltar-la activament, no jutjar-la i proporcionar-li suport emocional.
- iii. No deixar-la sola.
- iv. En relació al punt anterior, valorar si es necessari trucar a la parella itinerant perquè vingui a donar suport en l'atenció de l'estand.
- v. Informar la persona que té dret a interposar una denúncia i a rebre atenció sociosanitària. Si necessita més informació sobre això o sobre entitats i recursos existents s'informarà. Es disposarà de díptics informatius i d'un llistat d'entitats i recursos sobre atenció en violències masclistes i agressions LGTBIfòbiques.

- vi. Activar el protocol d'urgències en la zona d'oci si fos necessari. Aquest pas implica contactar amb cossos de seguretat, trucar 112, avisar a l'hospital en cas que sigui necessari i reportar a la persona responsable de l'Ajuntament en cas que s'hagi explicitat.
- vii. Valorar amb qui està la persona agredida, i en cas que hagi decidit anar a l'hospital decidir qui la pot acompanyar.

B.5. ELEMENTS A TENIR EN COMPTE DE CARA A QUALESEVOL TIPUS D'INTERVENCIÓ

Si la persona VOL posar una denúncia.

- Informar i adreçar a la persona agredida l'Oficina d'Atenció a la Víctima (OAV) dels Mossos d'Esquadra.

- Informar que en cas de les persones menors d'edat, a Mossos d'Esquadra tenen l'obligació d'avisar a pares, mares o persones tutores legals.
- Informar a la persona que en el moment d'interposar la denúncia, té dret d'anar acompanyada d'una advocada (preferiblement experta en violències masclistes).
- En el cas de ser una agressió LGTBfòbica, informar en primer lloc del el Servei d'Atenció a la Diversitat Afectiva, Sexual i de Gènere (SAI-DASIG), des del que s'ofereix suport i atenció per a presentar i tramitar denúncies d'agressions LGTBfòbiques. També es pot informar a l'Observatori Contra l'Homofòbia: <https://och.cat/>

Si la persona NO SAP si vol o NO VOL posar una denúncia.

- Escoltar amb respecte, mostrar empatia, proporcionar-li el suport que necessiti. Esbrinar amb quin recolzament i suport compta, si alguna persona més coneix l'agressió i en la mesura del possible que la persona no marxi sola (trucar a amic/ga, familiar, etc).
- Donar-li informació sobre els serveis i entitats existents que ofereixen assessorament en contra de la violència masclista i les agressions LGTBfòbiques.

Si es tracta d'una agressió sexual amb penetració (anal, bucal i/o vaginal) de penis, dits o objectes, o agressió amb violència física.

- Informar, assessorar i recomanar a la persona que si ho necessita, té dret a rebre assistència mèdica encara que no vulgui o no sàpiga si vol posar una denúncia.
- Explicar-li a la persona que a l'Hospital Comarcal Alt Penedès activaran el protocol d'agressions sexuals. Li faran un examen mèdic i, si calgués, valoraran medicació profilàctica per algunes ITS. Un cop duta a terme la primera atenció mèdica, i en cas que la persona manifesti la seva intenció de denunciar la situació, se l'orientarà, d'acord amb el circuit que preveu el protocol, sobre la possibilitat de fer efectiva la denúncia a la comissaria de

Mossos d'Esquadra. Informar també si la persona és menor d'edat, que des de l'Hospital avisaran als pares o tutors legals.

- Informar a la persona que, si ha hagut una agressió sexual amb penetració (de penis, dits o objectes) y si s'ha canviat de roba i/o s'ha rentat, algunes proves podrien desaparèixer. Si ha estat una violació bucal, si es renta les dents, beu o menja, també es podrien esborrar algunes proves.

Si la persona agredida és menor d'edat

- Partir de les premisses assenyalades anteriorment, respecte a les orientacions generals.
- Prioritzar en primera instància el benestar de la persona, partint de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència en la que a l'article 2 s'estableix que els infants i els adolescents, amb l'objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència es poden adreçar personalment a les administracions públiques encarregades d'atendre'ls i protegir-los, fins i tot sense el coneixement de llurs progenitors, tutors o guardadors, en particular si la comunicació amb aquests pot frustrar la finalitat pretesa.
- Si la persona és major de 14 anys, és necessari el seu consentiment a l'hora de tractar amb les seves dades personals, també amb el seus progenitors, tutors o guardadors, segons l'article 7 de la Llei Orgànica 3/2018, del 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. Així doncs, es requereix l'autorització i consentiment de la persona agredida abans de tractar amb les seves dades personals amb qualsevol persona física o institució, sigui quina sigui la relació d'aquestes amb l'agredida.
- Davant d'una situació que pugui comportar un risc greu per la integritat física, psíquica o emocional per a la persona agredida, així com en situacions específicament tipificades com a delictes, trobar l'equilibri entre el dret a la intimitat i confidencialitat d'infants i adolescents, el dret dels tutors, progenitors i guardadors a ser informats així com el deure dels professionals en intervenció i diligència deguda.

C. Registres de les actuacions

En la implementació d'aquest protocol serà altament recomanat portar a terme un registre de les diferents actuacions portades a terme de cara a:

- Conèixer el perfil de la població que assisteix a la festa.
- Identificar el tipus de situacions d'agressió que es donen en aquest tipus d'espai per tal de millorar aspectes preventius i de detecció.
- Donar a conèixer la realitat existent a l'Alt Penedès respecte les violències masclistes als espais d'oci.

En aquest sentit, es poden portar a terme diferents tipus de registres:

1. **Accions de sensibilització.** Nombre de persones a les quals s'ha informat de la campanya, del dispositiu desplegat i dels recursos existents. Algunes de les variables a tenir en compte per aquest registre són: gènere, edat, municipi/barri de residència i data i hora en la que s'ha interactuat amb la persona.
2. **Registre d'intervencions.** Nombre de situacions d'agressió en les que s'ha intervingut directament per la demanda d'ajuda i amb el consentiment de la persona agredida. Aquest és especialment idoni en el cas de comptar amb la figura d'agents itinerants. Algunes de les variables a tenir en compte són: espai, data i hora on es produeix l'agressió; gènere, edat i municipi de residència de la persona agredida; tipus de violència exercida; si s'adreça a la persona a algun servei; si s'ha necessitat la intervenció de cossos de seguretat o sanitaris; o com s'ha resolt la situació.
3. **Registre d'assessoraments.** Aquesta eina resulta especialment útil en els casos que es pugui comptar amb un punt d'informació i atenció a les violències masclistes, ja que es recullen les dades de les persones que s'hi han dirigit per tal de fer una consulta específica sobre un cas d'agressió, ja sigui viscuda per la pròpia persona o no, i ja sigui perquè li ha passat aquell mateix dia o no. En aquest sentit, aquest registre serveix també per detectar situacions que van més enllà de les que es puguin produir a l'espai de festa. Més enllà de les dades sociodemogràfiques bàsiques de la persona, també es poden recollir els següents punts: tipus de consulta (la persona reporta haver patit algun tipus d'agressió en el context de festa, assessorament per un/a conegut/da, la persona informa/denuncia una situació habitual que està succeint a l'entorn, assessorament grupal, assessorament personal individual, etc.); tipus d'actuació per part de la persona professional que l'atén; relació amb la persona agredida i/o amb la persona agressora; tipus de situació que es reporta (episodi de violència puntual en la zona d'oci nocturn de la Festa Major, episodi de violència

puntual en el passat, violència continuada en l'actualitat, etc.); tipus de violència exercida.

6.9. Espais i mobilitat

De cara a configurar els entorns festius des d'una perspectiva feminista caldrà tenir en compte els espais en els que aquestes es realitzen i la mobilitat de la població en els trajectes que faci. Alguns dels elements a tenir en compte seran:

- **Espais:** aquests hauran d'estar ben il·luminats, evitant punts foscos o punts morts a la vista, tant pel que fa al mateix espai on s'organitzen les activitats com en els entorns. En aquest sentit, s'haurà d'aplicar la mateixa lògica en la col·locació de lavabos públics, evitant així que estiguin a espais allunyats i/o poc il·luminats. D'aquesta manera s'incrementa la percepció de seguretat i es minimitza el risc d'agressions. Per això resulta d'utilitat comptar amb una bona senyalització de l'espai on les persones puguin saber en tot moment on estan i cap a on es dirigeixen. També es podrà considerar incloure-ho al mapa del programa de la festa, fent-hi constar també les opcions de mobilitat existents i la iniciativa d'acompanyament segur amb les parades liles.
- **Mobilitat:** caldrà considerar de quina manera es desplacen les persones que acudeixen a l'esdeveniment i quin tipus de trajectes fan. Per això es farà difusió de les diferents possibilitats existents a l'hora de desplaçar-se pel municipi. També es pot considerar aplicar mesures tals com: posar panells informatius a les parades de bus per saber quant temps trigarà en passar o fer que els autobusos nocturns facin parada entre parades a demanda quan dones o persones menors d'edat ho sol·licitin, tal i com s'està començant a fer a diversos municipis.

7. Annex

7.1. Qüestionari sobre violències masclistes a espais públic i d'oci de l'Alt Penedès

Si tens entre 12 i 29 anys i vius a la Comarca de l'Alt Penedès, et necessitem!

Perquè volem unes festes per gaudir-les TOTES LES PERSONES, des del Consell Comarcal de l'Alt Penedès estem elaborant diverses iniciatives per la prevenció, detecció i atenció de les violències masclistes als espais d'oci de la comarca. Per tal que aquestes siguin el més acurades i eficients possibles ens interessa saber quina és la teva opinió i experiència respecte aquest tema. Agraïrem molt que poguessis respondre les següents preguntes amb el màxim de sinceritat possible.

Totes les respostes es registraran de manera anònima!

(Temps estimat de resposta: 10 minuts)

1. Amb quin gènere t'identifiques?

☐ Dona

☐ Home

☐ No binari

☐ Altres

☐ Prefereixo no respondre

2. Quants anys tens?

☐ 11

☐ 12

☐ 13

☐ 14

☐ 15

☐ 16

☐ 17

☐ 18

☐ 19

☐ 20

☐ 21

☐ 22

☐ 23

☐ 24

☐ 25

26

27

28

29

3. A quin municipi vius?

Avinyonet del Penedès

Les Cabanyes

Castellet i la Gornal

Castellví de la Marca

Font-rubí

Gelida

La Granada

Mediona

Olesa de Bonesvalls

Olèrdola

Pacs del Penedès

Pla del Penedès

Pontons

Puigdàlber

Sant Cugat Sesgarrigues

Sant Llorenç d'Hortons

Sant Martí Sarroca

Sant Pere de Riudebitlles

Sant Quintí de Mediona

Sant Sadurní d'Anoia

Santa Fe del Penedès

Santa Margarida i els Monjos

Subirats

Torrelavit

Torrelles de Foix

Vilafranca del Penedès

Vilobí del Penedès

4. Durant el darrer any, amb quina freqüència has sortit a espais festius o d'oci nocturn?

Més d'un cop per setmana

Entre un cop per setmana i un cop al mes

Entre un cop al mes i un cop cada 3 mesos

Entre un cop cada 3 mesos i un cop cada 6 mesos

Entre un cop cada 6 mesos i un cop l'any

No he sortit durant l'últim any

5. Quin dels següents espais d'oci (quedar amb el grup d'amistats, sortir, fer plans) acostumes a freqüentar? (marca tantes opcions com consideris)

Places i carrers

Parcs

Casa d'alguna amiatat

Discoteques

Concerts i Festes Majors

Bars i/o locals de gestió privada

Altres

5.1. Aquestes activitats acostumes a fer-les AL TEU municipi?

Sempre

Sovint

Algunes vegades

Poc

Mai

5.2. Aquestes activitats acostumes a fer-les A UN ALTRE municipi?

Sempre

Sovint

Algunes vegades

Poc

Mai

5.3. En cas de que et desplacis, amb quin mitjà de transport ho fas?

Transport públic

Transport privat

Caminant

Altres

6. T'has sentit en perill o vulnerable alguna vegada durant el trajecte cap a un espai d'oci?

Sempre

Sovint

Alguna vegada

Mai

6.1. En cas afirmatiu, per quin motiu creus que t'has sentit en perill?

Pel fet de ser dona

Per l'orientació, identitat i/o expressió de gènere no heteronormatiu (pel fet de ser una persona lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual, queer, asexual o altres)

No ho sé

7. Quines d'aquestes situacions consideres que són assetjament i s'hauria d'actuar? (marca tantes com consideris)

Mirades persistents, invasió de l'espai personal i/o persecució

Agressió física, cops i/o empentes

Xantatge emocional, amenaces

Comentaris ofensius, degradants, insults i/o humiliacions

Intent de violació

Insistència en una petició

Comentaris i/o gestos sexuals

Freus i tocaments sense consentiment

Exhibicionisme

Violació

Altres

7.1. Creus que aquests fets es donen més en les situacions d'oci que en altres entorns?

Sí

No

No ho sé

7.2. Ens podries explicar breument el perquè? (Resposta oberta)

8. En algun d'aquests llocs, HAS VISCUT alguna de les següents situacions? Fes referència a només UNA de les vegades que hagi viscut una situació com aquesta (marca tantes opcions com siguin necessàries)

No he viscut mai cap d'aquestes situacions (en aquest cas, passa a la pregunta 7)

Mirades persistents, invasió de l'espai personal i/o persecució

Agressió física, cops i/o empentes

Xantatge emocional, amenaces

Comentaris ofensius, degradants, insults i/o humiliacions

Intent de violació

Insistència en una petició

Comentaris i/o gestos sexuals

Frecs i tocaments sense consentiment

Exhibicionisme

Violació

Altres

8.1. Per quin motiu creus que es va donar la situació d'agressió que has indicat a la pregunta 9?

Pel fet de ser dona

Per l'orientació, identitat i/o expressió de gènere no heteronormatiu (pel fet de ser una persona lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual, queer, asexual o altres)

Per cap dels dos motius

No ho sé

8.2. En quin moment es va donar l'agressió?

Estant a l'espai d'oci

Anant a l'espai d'oci

Tornant de l'espai d'oci

Als voltants de l'espai d'oci

Altres

8.3. Si vols, especifica el lloc exacte on va passar: (resposta oberta)

8.4. Si l'agressió va ser durant un trajecte, pots especificar quin era el teu mitjà de transport?

Transport públic

Transport privat

Caminant

Altres

8.5. Quina va ser la teva reacció immediata a l'agressió? (marca tantes opcions com consideris)

Cops i/o empentes

Ignorar la persona en qüestió

Interpel·lar l'agressor

Tenir un comportament hostil o antipàtic

Trucar a cossos de seguretat

Cridar i/o demanar socors

Marxar de l'espai d'oci

Acudir a un punt d'informació i suport (Punt Lila)

Anar a l'hospital/CAP

Córrer

Demanar ajuda a amistats/familiars

Cap tipus de reacció en concret

Altres

9. En algun d'aquests llocs, HAS VIST alguna de les següents situacions? Fes referència a només UNA de les vegades que hagis vist una situació com aquesta (marca tantes opcions com siguin necessàries)

No he presenciats ni conegut cap situació d'aquest tipus (en aquest cas, salta a la pregunta 10)

Mirades persistents, invasió de l'espai personal i/o persecució

Agresió física, cops i/o empentes

Xantatge emocional, amenaces

Comentaris ofensius, degradants, insults i/o humiliacions

Intent de violació

Insistència en una petició

Comentaris i/o gestos sexuals

Frecs i tocaments sense consentiment

Exhibicionisme

Violació

Altres

9.1. Saps per quin motiu es va donar l'agressió que has indicat a la pregunta 8?

Pel fet de ser dona

Per l'orientació, identitat i/o expressió de gènere no heteronormatiu (pel fet de ser una persona lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual, queer, asexual o altres)

Per cap dels dos motius

No ho sé

9.2. En quin moment es va donar l'agressió?

Estant a l'espai d'oci

Anant a l'espai d'oci

Tornant de l'espai d'oci

Als voltants de l'espai d'oci

Altres

9.3. Si vols, especifica el lloc exacte on va passar: (resposta oberta)

9.4. Si l'agressió va ser durant un trajecte, pots especificar quin era el teu mitjà de transport de la persona agredida?

Transport públic

Transport privat

Caminant

Altres

9.5. Saps quina va ser la teva reacció immediata a l'agressió? (marca tantes opcions com consideris)

Cops i/o empentes

Ignorar la persona en qüestió

Interpel·lar l'agressor

Tenir un comportament hostil o antipàtic

Trucar a cossos de seguretat

Cridar i/o demanar socors

Marxar de l'espai d'oci
Acudir a un punt d'informació i suport (Punt Lila)
Anar a l'hospital/CAP
Córrer
Demandar ajuda a amistats/familiars
Cap tipus de reacció en concret
Altres

9.6. En cas de que presenciessis la situació, quina va ser la teva reacció immediata en veure l'agressió? (marca tantes opcions com consideris)

Cops i/o empentes
Ignorar la persona en qüestió
Interpel·lar l'agressor
Tenir un comportament hostil o antipàtic
Trucar a cossos de seguretat
Cridar i/o demanar socors
Marxar de l'espai d'oci
Acudir a un punt d'informació i suport (Punt Lila)
Anar a l'hospital/CAP
Córrer
Demandar ajuda a amistats/familiars
Cap tipus de reacció en concret
Altres

10. En algun d'aquests llocs, HAS DUT A TERME alguna d'aquestes accions cap una altra persona? Fes referència a només UNA de les vegades que hakis dut a terme una situació com aquesta (marca tantes opcions com siguin necessàries)

No he protagonitzat mai cap situació d'aquest tipus (en aquest cas, salta a la pregunta 11)
Mirades persistents, invasió de l'espai personal i/o persecució
Agressió física, cops i/o empentes
Xantatge emocional, amenaces
Comentaris ofensius, degradants, insults i/o humiliacions
Intent de violació
Insistència en una petició
Comentaris i/o gestos sexuals

Frecs i tocaments sense consentiment

Exhibicionisme

Violació

Altres

10.1. Què et va impulsar dur a terme aquesta/es accions que has indicat a la pregunta 10?

El fet que l'altra persona fos una dona

Per l'orientació, identitat i/o expressió de gènere no heteronormatiu (pel fet de ser una persona lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual, queer, asexual o altres)

Cap dels dos motius

11. Consideres que s'hauria d'actuar d'alguna manera davant d'aquest tipus de situacions que es poden donar als espais d'oci?

Sí

No

12. Conèixes l'existència de Protocols d'abordatge de violències masclistes en algun municipi i/o festa de la Comarca?

Sí

No

12.1. En cas afirmatiu, ens podries dir a on? (Resposta oberta)

13. Marca les 3 iniciatives que et semblin més interessants per combatre les agressions masclistes a espais d'oci:

Fer campanyes de violències masclistes de manera intensiva als principals espais d'oci de la comarca

Fer més tallers de formació a les escoles

Fer més tallers de formació als instituts

Millorar la il·luminació a les zones fosques d'alguns punts dels municipis

Millorar la xarxa de transport públic

Crear un observatori d'agressions masclistes als espais d'oci nocturn a l'Alt Penedès

14. En cas de que tinguis una proposta pròpia... Ens la vols explicar? (Resposta oberta)

7.2. Fitxa bàsica municipal

Informació bàsica	
Nom municipi	
Persona tècnica	
Ordenances municipals <i>(en cas afirmatiu, especificar quins)</i>	
Existeix al municipi alguna ordenança/reglament sobre l'assetjament?	
S'ha aplicat en alguna ocasió?	
Quins serveis/agents han intervingut?	
Serveis i circuits municipals <i>(en cas afirmatiu, especificar quins)</i>	
Existeixen serveis específics per l'abordatge de les VM?	
Existeixen serveis específics per l'abordatge de les Violències LGTBIfòbiques?	
Existeix algun circuit per a l'abordatge de les VM?	
Existeix algun circuit per a l'abordatge de les Violències LGTBIfòbiques?	
Campanyes i iniciatives municipals <i>(en cas afirmatiu, especificar quins)</i>	
S'ha dut a terme alguna campanya municipal o associativa al voltant de les VM, LGTBIfòbia o violències sexuals?	
Ha sorgit alguna iniciativa al voltant de l'abordatge de les VM, LGTBIfòbia o violències sexuals?	
Entitats i col·lectius <i>(en cas afirmatiu, especificar quins)</i>	
Existeix alguna entitat o col·lectiu que treballi la temàtica al municipi?	
Han dut a terme alguna campanya, iniciativa o acció?	
Existeix algun tipus de coordinació entre l'ens local i aquesta entitat o col·lectiu?	
Cultura d'oci al municipi <i>(en cas afirmatiu, especificar quins)</i>	
Quines són les festivitats més concorregudes del municipi?	
S'ha identificat algun reclam sexista en algun dels espais d'oci nocturn?	
S'ha dut a terme un Punt Lila o protocol d'abordatge de les violències sexuals en alguna de les festes del municipi?	
En cas afirmatiu, des d'on s'ha impulsat? (Ajuntament, entitats, comissions de festa, locals d'oci...)	
S'ha detectat alguna mancança en aquest sentit?	

7.3. Entrevistes a membres d'entitats/col·lectius de l'Alt Penedès

Realització d'entrevistes semi-estructurades, seguint el següent guió:

- Qui sou? Quina és la vostra activitat quotidiana com a entitat/col·lectiu?
- Què heu fet a nivell de violències masclistes?
- Com valoreu el vostre treball durant la festa major? En què va consistir i quins elements el constitueixen?
- A nivell de campanyes permanents/campanyes de sensibilització, què heu fet?
- Quines entitats treballen en la organització d'activitats amb mirada feminista? Quina relació hi teniu?
- Com valoreu l'actuació municipal de l'administració pública? Quina relació hi teniu o considereu que hi podríeu tenir?
- Com definiríeu la cultura d'oci a l'Alt Penedès? Quins diríeu que són els espais d'intervenció prioritària en aquest sentit?
- Considereu que en la programació d'oci teniu en compte la perspectiva de gènere?
- Més enllà de considerar la violència masclista com una problemàtica social, quins són els elements específics que considereu importants abordar a l'Alt Penedès?
- Quins diríeu que són els espais d'intervenció prioritària a l'Alt Penedès per la prevenció de les violències masclistes en els espais d'oci?
- Propostes que considereu interessants que es podrien aplicar a nivell de ciutat?
Segons diferent àmbits d'actuació: prevenció, detecció, intervenció, recuperació.

7.4. Material formatiu

1. Guió model per formacions

Material:

- Power point
- Dinàmiques per abordar i aprofundir en alguns temes

Objectius generals:

- Generar un espai de reflexió i debat al voltant de les violències masclistes.
- Fomentar la sensibilització respecte les agressions masclistes en espais d'oci en particular i les violències masclistes en general.
- Aclarir conceptes claus: violències sexuals, violències masclistes, agressió i assetjament, consentiment, etc.

Possibles temàtiques a abordar durant la formació:

A part de la informació que es recull en el power point, seria interessant poder abordar o aprofundir en algunes temàtiques.

- La construcció social del gènere.

En termes de gènere vivim i creixem en un heteropatriarcat que manté el sistema capitalista i que condiona la majoria de les normes de comportament que hem de seguir les persones en el moment que naixem i ens diuen que som homes (tenim penis) o dones (tenim vulva). A partir d'això, analitzar i reflexionar sobre el gènere com un dels eixos estructuradors de les desigualtats i opressions a la nostra societat i analitzar els processos de socialització que ens "construeixen" com a "masculins" i "femenines" i quin paper tenen en les violències masclistes.

Proposta de dinàmica: reflexionar i debatre a partir de frases que ens han dit al llarg de tota la nostra vida pel fet de ser dones o homes que s'aniran apuntant en una pissarra en dues columnes. Reflexionar sobre els contextos on hem rebut aquestes frases.

- Quins són els meus privilegis?

L'objectiu és reflexionar i conscienciar-nos sobre els diferents tipus de privilegis que una persona o col·lectiu davant els diferents tipus de discriminació i violències que es poden patir i com s'entrellacen a, podent ser totes les persones subjectes actius o passius segons el context.

Proposta de dinàmica: es situen totes les persones en línia recta. Es llegiran diferents frases que ens atorguen o no un privilegi i les persones donaran un pas endavant o enrere en funció de si tenen o no el privilegi que conté la frase.

- La construcció de l'espai públic

Reflexió sobre el espai públic amb perspectiva de gènere, amb el objectiu de conscienciar-nos sobre el espai com lloc de negociació de relacions i poder. El espai públic està marcat per normes culturals de sexe-gènere i no és neutre.

Proposta de dinàmica: amb el material audiovisual (curtmetratge) "[Au bout de la rue](#)" (al final del carrer) convidem les persones a compartir comentaris, idees i experiències en l'espai públic nocturn com en el vídeo. Utilitzar les narratives de les vivències per desmuntar la normalització de l'assetjament al carrer.

- Agressions masclistes en el context d'oci.

Identificació i reflexió sobre les agressions masclistes en el context d'oci.

Proposta de dinàmica: plantejar diferents situacions que es poden donar en els espais d'oci i identificar quines són agressions masclistes i perquè. La dinàmica es pot complementar amb l'iceberg de la violència, i situant les agressions que s'han treballat dins del mateix, reflexionant si estarien en la part de l'iceberg visible o en les violències més invisibilitzades

2. Model de Power Point

Les violències masclistes en contextos festius i espais d'oci

*Formació adreçada al Grup Motor constituït per a
l'elaboració d'un Protocol per unes festes i espais d'oci lliures
de violències masclistes*

Punts de partida

- Res justifica una agressió (ni les drogues, ni el vestuari, ni l'hora, etc.).
- Una agressió és quan algú es sent agredit/da: cadascú té els seus límits. No es legítim qüestionar els límits de l'altre.
- Totes i tots podem ser agressors: tots podem traspasar els límits de l'altra persona ja que aquests són subjectius. És el que cadascú sent.
- Ens socialitzem en un sistema patriarcal. El patriarcat és un sistema de relacions de poder on el rol masculí té el privilegi. El sistema patriarcal atorga una situació privilegiada a les persones socialitzades com a homes, que els situen en una posició de superioritat. Això no vol dir que tots els homes exerceixin el poder que els és atorgat però sí que es poden creure amb el dret a exercir-lo.
- Una agressió és un abús de poder: no és un malentès, ni un conflicte.
- Les persones agredides no són "víctimes passives". S'ha d'actuar sempre amb el consentiment de la persona agredida, respectar la seva decisió.

Violència sexual I

- Què s'entén per **violència sexual**?
 - ✓ Segons defineix l'OMS: "tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals **no desitjats**, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant la **coacció** per part d'una altra persona, **independentment de la relació** d'aquesta amb la víctima, **en qualsevol àmbit**, inclosos la llar i el lloc de treball" (OMS, 2011).
 - ✓ La violència sexual inclou actes que van des de l'**assetjament verbal** a la **penetració forçada** i una varietat de **tipus de coacció**, des de la pressió social i la intimidació per la força física" (OMS, 2013).
 - ✓ El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona (CEDAW) recull que la **violència sexual** suposa una **violació dels drets humans** a la llibertat, la integritat física i psíquica, el dret a no patir tracte cruel o degradant o el dret al més alt nivell de salut, entre altres.

Les violències masclistes en contextos festius

Violència masclista

- La Llei Catalana defineix la violència masclista com:

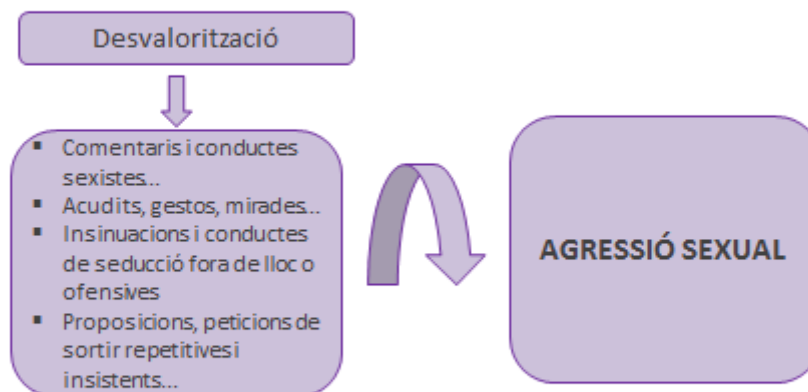
“és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de la desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones que es produeix per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloent les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tinguin com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic tant si es produeixen en l'àmbit públic com en el privat”.

Llei Catalana doncs, sí que reconeix el patriarcat com el sistema de domini/opressió en el que tenen lloc les violències masclistes i que va molt més enllà de l'àmbit de la parella.

Les violències masclistes en contextos festius

Violència sexual II

- Contínuum de violència sexual? (Boschy Ferrer, 2000:70)

- ✓ No són fets aïllats. La noció de contínuum ajuda a visibilitzar la permanència i la sistematització de la violència a la vida de les dones a nivell particular, però també com a col·lectiu i al llarg de la història.

Violència masclista

- La Llei Catalana defineix la violència masclista com:

“és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de la desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones que es produeix per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloent les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tinguin com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic tant si es produeixen en l'àmbit públic com en el privat”.

Llei Catalana doncs, sí que **reconeix el patriarcat** como el sistema de domini/opressió en el que tenen lloc les violències masclistes i **que va molt més enllà de l'àmbit de la parella.**

Les violències masclistes en contextos festius

Violència masclista

Els àmbits que contempla la Llei on es pot donar **violència masclista** són:

- Violència en el context de la parella
- Violència en l'àmbit familiar
- Violència en l'àmbit laboral
- Violència en l'àmbit comunitari. On trobem:
 - Agresions sexuals
 - Assetjament sexual
 - Mutilació genital femenina
 - Matrimonis forçats
 - Tràfic i explotació sexual de dones i nenes
 - Violència derivada dels conflictes armats
 - Violència contra els Drets Sexuals i Reproductius

Les violències masclistes en contextos festius

Violència masclista

- Violència en l'àmbit comunitari.
 - ✓ És l'àmbit que més es pot relacionar amb l'espai públic
 - ✓ On més tipologies de violències sexuals es poden experimentar
 - ✓ "Cultura de la violació":
 - ☞ el sistema patriarcal fa que a les nenes se les socialitzi en la por i la submissió
 - ☞ actua com a mecanisme de control
 - ☞ delimita les llibertat i autonomia de totes les dones
- Àmbit que no contempla la Llei la violència simbòlica.
 - ✓ Formes de violència simbòlica relacionades amb violències sexuals (Pineda i Toledo, 2016):
 - ☞ Assetjament sexual
 - ☞ Sexualitzar per convertir a les dones en objectes (especialment visibles en los contextos d'oci nocturno)
 - ☞ Publicitat sexista

Les violències masclistes en contextos festius

L'imaginari social i violència sexual

L'imaginari social i violència sexual

L'imaginari social i violència sexual

Què són les agressions masclistes I

- Què s'entén per assetjament sexual i agressions sexuals?
 - ✓ L'assetjament sexual és qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
 - ✓ Agressions sexuals: consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista (Llei 5/2008, de 24 d'abril).

Les violències masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes II

- Coacció i consentiment.
 - ✓ La Coacció es refereix al fet d'obligar a una persona mitjançant la violència (física, psíquica o moral) a adoptar un determinat comportament en contra de la seva voluntat. És la violència o imposició de condicions per obligar a una persona a realitzar o ometre una determinada conducta. Suposa un acte conscient, però on la persona no actua de manera lliure perquè es troba amenaçada.
 - ✓ Consentiment significa donar permís perquè alguna cosa ocorri o estar d'acord a fer alguna cosa. Les relacions o actes sexuals són consentides quan cada persona involucrada ha manifestat estar d'acord amb el que està fent i ha donat el seu permís. Les relacions o actes sexuals sense l'acord o permís d'una persona són violència sexual.
 - ✓ Parlarem de consentiment afirmatiu. El consentiment no és l'absència d'un NO, és l'existència d'una expressió clara i afirmativa d'interès i desitjos. Es basa en el principi que només SÍ significa SÍ. S'ha de donar d'una forma activa i afirmativa. És una presa respectuosa i mútua de decisions. El consentiment afirmatiu seria el que més garanteix els drets de les dones i promou el seu empoderament.

Les violències masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes III

- Exemples de què NO és consentiment.
 - ✓ El silenci. *"Si no ha dit que no!" "Però si són coses maques"*
 - ✓ No resistir-se físicament. *"Ella s'ha deixat" "Podia haver parat si ho hagués volgut"*
 - ✓ La manera de vestir. *"Però si van ensenyant el cul, què volen!"*
 - ✓ Caminar, ballar o moure's d'una determinada manera. *"És ella que m'ha estat provocant tota la nit...m'ho estava demanant a crits"*
 - ✓ Quan la persona es troba intoxicada, borratxa – o inclús inconscient- sota els efectes d'una substància. *"No és per tant....no, l'he fet mal i no s'ha enterat de res"*
 - ✓ Haver tingut relacions sexuals en el passat. *"Ho hem fet altres vegades i sempre t'ha agradat"*
 - ✓ Si es canvia d'opinió. *"Abans m'has dit que sí volies, ara no em deixaràs a mitges"*

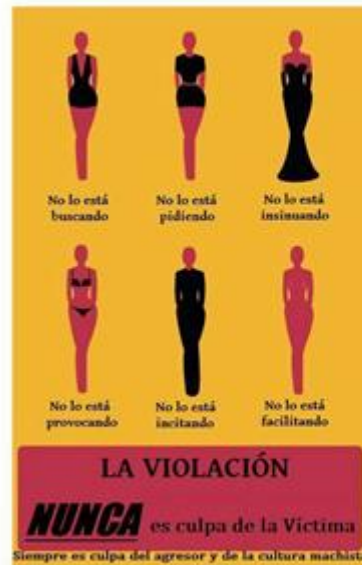
Les violències masclistes en contextos festius

Formes de violència masclista

	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Violència Psicològica	Insultar, xantajejar, burlar, xarxes, jutjar la vida sexual, afectiva, monoparar, ...	Amonaçar, forçar, xantajejar, comentaris sobre aparència, ...	Amonaçar de mort, amonament amb el suïcid, ...
Violència Física	Brutar l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjats, donar amonaments, ...	Immobilitzar, amonament, xantajejar, colpejar, calmar, calmar, ...	Cops de puny/pou, retenció, agafar del coll, ...
Violència Sexual	"Savage", mirades o comentaris sexuals no desitjats, ...	Tocaments sexuals no desitjats, assaltament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, ...	Bèrbiciclicisme sexual, violació (no només penetració), xantajejar i amonament per pràctiques sexuals ...
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, ús de llenguatge sexual, ...	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, ...	Creuar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes ...

Les violències masclistes en contextos festius

NO és NO!

Les violències masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes IV

- La Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (11/2014) que garanteix el dret a la igualtat i a la no-discriminació per motius d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere, recull específicament en relació als espais públics, organitzadors d'espectacles i activitats recreatives (Art.26, punt 3):
 - ✓ Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:
 - Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.
 - Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia

Les violències masclistes en contextos festius

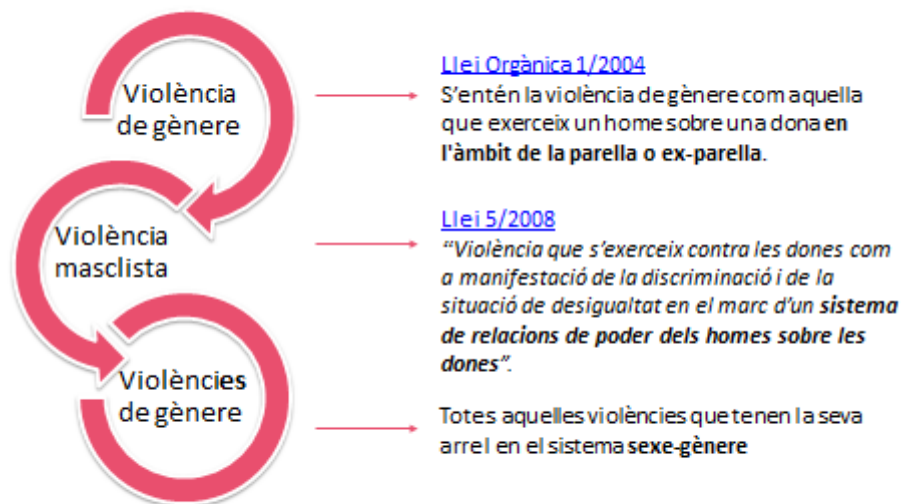
Importància de la sensibilització comunitària davant les violències masclistes en contextos festius

- Per aconseguir uns espais d'oci i festes lliures violències masclistes i no discriminatòries.
- Per aconseguir espais d'oci i unes festes igualitàries, contribuint en la creació d'espais on ens puguem relacionar de manera lliure i consentida.
- Perquè és important poder anar a les Festes sense por, on les persones es puguin sentir segures i amb confiança per donar una resposta davant les agressions masclistes.
- Perquè és responsabilitat de totes i tots.

Les violències masclistes en contextos festius

Aclarint termes

DINAMICA 1: "PEL FET DE SE DONA/HOME"

La construcció social del gènere

DINAMICA 2: REPENSANT L'ESPAI PÚBLIC

Au bout de la rue (Court-métrage)

DINAMICA 3: SITUACIONS I SOLUCIONS

Role Playing amb diferents situacions de violències
masclistes

Moltes gràcies

Carrer la Granja, 19-21 • 08024 Barcelona • Telf. 93 415 10 00
cjas@centrelove.org • www.centrelove.org • [facebook](#)